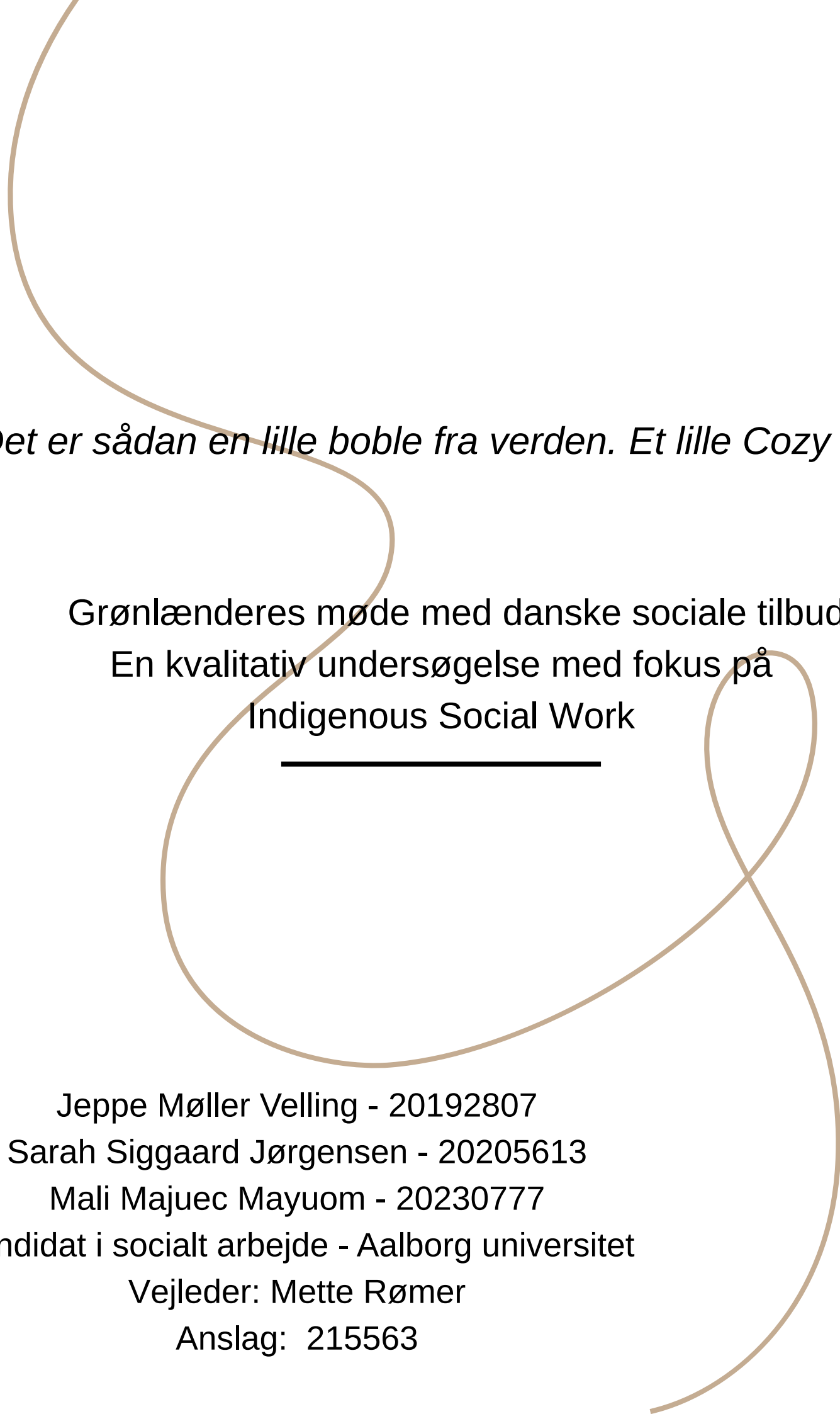

“Det er sådan en lille boble fra verden. Et lille Cozy sted”

Grønlænderes møde med danske sociale tilbud
En kvalitativ undersøgelse med fokus på
Indigenous Social Work

Jeppé Møller Velling - 20192807

Sarah Siggaard Jørgensen - 20205613

Mali Majuec Mayuom - 20230777

kandidat i socialt arbejde - Aalborg universitet

Vejleder: Mette Rømer

Anslag: 215563

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
Indledning	3
Problemfelt.....	4
<i>Grønlændere i Danmark.....</i>	<i>4</i>
<i>Grønlænderes udfordringer i Danmark</i>	<i>5</i>
<i>Danmarks ansvar overfor grønlandere</i>	<i>8</i>
<i>Det sociale arbejde med oprindelige folk</i>	<i>9</i>
<i>Fra ord til handling?</i>	<i>10</i>
<i>Problemstillingens relevans for socialt arbejde.....</i>	<i>11</i>
<i>Problemformulering</i>	<i>13</i>
Projektets tilgang	14
Afgrænsning og operationalisering	16
<i>Mellemgruppen</i>	<i>16</i>
<i>Kulturbegrebet</i>	<i>17</i>
<i>Sociale tilbud</i>	<i>18</i>
Litteraturgennemgang	19
Metode.....	21
<i>Videnskabsteoretisk tilgang.....</i>	<i>21</i>
<i>Metodisk fremgang og design</i>	<i>23</i>
<i>Interaktionisme og intersektionalitet som teoretiske afsæt</i>	<i>26</i>
Interaktionismen	26
Intersektionalitet	28
<i>Empiriindsamling</i>	<i>30</i>
Rekruttering	30
Refleksioner vedrørende rekrutteringsprocessen	32
Interviewguide	33
<i>Løsningsfokuseret spørgsmål.....</i>	<i>33</i>
<i>Interviewsituationen</i>	<i>34</i>
<i>Transskription.....</i>	<i>36</i>
<i>Kodning</i>	<i>36</i>

Databearbejdelsen.....	37
Analysestrategi.....	38
<i>Analysens videnskabssteoretiske afsæt.....</i>	39
<i>Oplevede interaktioner.....</i>	39
<i>Analytiske tematikker.....</i>	40
Analyse	41
<i>Præsentation af informanter.....</i>	41
<i>Mødet med sociale tilbud.....</i>	43
Rammerne i sociale tilbud	45
<i>Omsorg.....</i>	48
<i>Kollektiv kontra individuel støtte.....</i>	52
<i>Kulturforskelle og minoritetsstress</i>	58
Det sociale arbejde som bindeled	66
<i>Kulturel særbehandling?</i>	69
Diskussion	74
<i>Konstruering af sociale problemer</i>	75
<i>Multiontologier</i>	77
<i>Paradoks for socialarbejderen.....</i>	78
Konklusion	80
Metodisk refleksion	82
Litteraturliste	84

Abstract

This qualitative project seeks to explore the following research question:

How do cultural differences between Greenland and Denmark affect Greenlanders in their encounters with Danish social services?

Sub-question:

Which categories do Greenlanders highlight as essential for being met with recognition in their cultural encounters with Danish social workers and social services?

Previous research and literature have extensively addressed the topic of how Greenlanders are treated by the public system in Denmark. Therefore, this thesis is interested in exploring Greenlanders' relationship with an area of the public system which is underexamined and is concerned with social work. As a result, this thesis aims to investigate Greenlanders' encounters with social services. To this end, we have narrowed our focus on the Greenlandic target group to a 'middle group'. The project informants are thus operationalized as occupying an 'in-between position' in terms of their level of vulnerability and resources.

This research topic is examined through a qualitative study consisting of interviews with five Greenlandic informants. In relation to this field of research, Indigenous social work (ISW) is incorporated as a framework to understand how Indigenous ontologies and epistemologies can be incorporated into social work practices. This includes examining how this approach may differ from classical definitions of social work. Theoretically, interactionist understandings are applied to explore how researchers co-produce the empirical material generated during interviews. Additionally, intersectional perspectives are used to understand the structural challenges faced by the informants through their social categories. Also, a modified version of intersectionality is employed, grounded in ISW, which we refer to as Indigenous intersectionality. This approach reverses traditional intersectionality by focusing on the social categories that the informants themselves highlight as significant not only in relation to their challenges, but also to their development. In regard to scientific theory a philosophical hermeneutic approach is applied, which through interpretation of the informants' statements seeks to access their ontological and epistemological horizons.

In addition to answering the research question, this study also found the following: Through the analysis, it became evident that relationships are crucial for recognition and are built over time - summarized in three important points: trust, time, and availability. The balance between individual and collective support is valued very differently among the informants. This highlights the need for a tailored and adjusted approach to social work and support for Greenlanders. A comparison between social services and the broader public system revealed that all informants had previous negative experiences with the public system, which they partly attributed to their ethnicity. They did not experience cultural differences in their interactions with social services. There was no sense of stigma or prejudice - rather, a sense of demystification and support from social workers. The social settings were experienced as positive, where informants felt heard, seen, and understood - creating a recognition-based encounter. However, the cultural aspect can sometimes become too dominant for some informants. There is a clear ambivalence: informants want to be met as individuals, not solely as members of a Greenlandic minority. At the same time, they acknowledge that their Greenlandic background plays a role, but it should not be the only defining factor. Finally, the support they receive often leads to personal development and the emergence of dreams to help and support others themselves - for example, by becoming peer workers.

Indledning

Grønland har siden begyndelsen af 2025 været et højaktuelt emne, ikke blot i Danmark, men globalt. Dette kommer især i kølvandet på USA's øgede opmærksomhed mod Grønland og det grønlandske folk. Heraf har dette vakt den danske offentligheds opmærksomhed, hvor fokus er rettet på rigsfællesskabets sammenhold, grønlænderes autonomi samt deres rettigheder, generelle levevilkår og måden de behandles i Danmark (Larsen 2025; Kirkebæk-Johansson 2025; Ritzau 2025).

Emnets aktualitet har på mange måder øget opmærksomheden om de grønlandske folks sociale forhold i Danmark grundet Rigsfællesskabets fælles historie (Rådet for Socialt Udsatte 2014: 8). Grønlændere har dansk indfødsret, hvilket juridisk giver dem rettigheder på lige fod med etniske danskere. Forskning viser, at grønlandske borgere til trods for dette ikke oplever at blive givet lige muligheder som øvrige danske borgere (Baviskar 2015: 17-18; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 136; Rådet for Socialt Udsatte 2014: 8). Det ses ved, at grønlændere nægtes adgang til social- og sundheds ydelser samt oplever diskrimination på uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser, som resulterer i tilbagetrækning fra det danske majoritetssamfund (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 82-89, 100). Der bliver yderligere sat spørgsmålstejn ved hjælpen, som står til rådighed for grønlandske borger. Herved rettes et kritisk blik på offentlige myndigheders støtte til grønlandske borgere i Danmark, og om disse tager højde for deres unikke position som folk med en anden kultur trods, at de er danske statsborgere. Dette leder til, at dette speciale interesserer sig for grønlænderes møde med et område af det offentlige system, som er relativt underbelyst i forskningsmæssig sammenhæng - nemlig sociale tilbud i Danmark. Herved ønsker indeværende speciale at indføre et paradigmeskift i det sociale arbejde, hvor Indigenous Social Work (ISW) inddrages (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54-55). Denne retning for det sociale arbejde bidrager med en ramme for, hvordan anerkendelse og inkludering af grønlandsk kultur, værdier, traditioner, ophav, epistemologier og ontologier, kan sammenflettes med individers subjektive ønsker og præferencer for støtte og hjælp (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54-55). ISW benyttes her som en alternativ tilgang til det sociale arbejde, der omfatter traditionelle og vestlige forståelser, hvor grønlænderes unikke viden risikeres ekskluderet. ISW tilføjer således nye tilgange og værdier til det sociale arbejde, hvor grønlandske borgere får mere indflydelse samt reproduktion af vestlige værdier mindskes.

Problemfelt

Store dele af folket som i dag stammer fra Grønland, har rødder fra en kultur, som består af den senest indvandrende inuitgruppe, som kom til Grønland i 1200-tallet (Lyng 2001; Mønsted 2024). Historisk har grønlændere levet som jægere og fangere, hvor deres overlevelse afhang af havets ressourcer, hvilket har betydet, at de bosatte sig tæt på kysterne (Nielsen 2025). Knappe ressourcer i det kolde klima har betydet, at grønlændere har måtte stå sammen for at overleve. Når en jæger fangede et bytte, var og er det stadig en skik at dele det med resten af lokalsamfundet og ikke blot sin familie. Familien er dog en helt central del af den grønlandske kultur, hvor den rækker sig ud over den blotte kernefamilie, som vi i højere grad dyrker i en dansk kontekst. Her vægtes et nært forhold til onkler, tanter, fætre, kusiner, samt grandkusiner og grandfætre. Herved er det for grønlændere meget naturligt at indgå i større sociale fællesskaber, hvor man hjælper og passer på hinanden (Ahlmark et al. 2019: 9; Jensen 2004: 1-2). Denne særlige betydning, familien har for folket og for dyrkelsen af deres kultur på Grønland, oplevede mange grønlændere et opgør med, grundet dansk kolonisering. Dette opgør med fundamentale forhold ved den grønlandske kultur og levevis foregik fra 1953, da Grønland blev til et dansk amt, som skulle fungere på lige fod med resten af Danmark. Dette medførte politiske ændringer, som havde konsekvenser for bl.a. familiestrukturen og boligformen. Tvangsforflytninger og brud på familiemønstre, betød at familier blev udfordret i at hjælpe og støtte hinanden, som de hidtil havde gjort. Dette gjaldt også omsorg og pasning af børn, hvilket førte til øget omsorgssvigt for børnene på Grønland (Rådet for Socialt Udsatte 2014: 9). Dette foregår i en tid, hvor befolkningen på Grønland oplevede det som Birger Poppel, forsker i samfundsforhold og levevilkår i Arktis på Grønlands Universitet, Ilisimatusarfik, betegner som et "socialt traume". Den forcerede udvikling af deres kultur og samfund resulterede i, at Grønlænderne følte sig afmægtiggjort og sat uden for indflydelse. Grønlændere så til på sidelinjen, mens danske myndigheder overtog den offentlige administration og udvidelsen af infrastrukturen. Dette resulterede i et kollektivt traume, som bl.a. førte til øget alkoholforbrug blandt befolkningen i Grønland. Det er konsekvenser som senere og nutidige generationer har været belastet af (Hansen 2006: 43; Larsen et al. 2019: 16-17; Ringgaard 2016).

Grønlændere i Danmark

I dag bor omkring 17.000 grønlændere i Danmark. Der kan være forskellige årsager til at grønlændere flytter til Danmark. I rapporten, *I Grønland er jeg for dansk og i Danmark er jeg 'bare' grønlænder*, fra 2014 skelner Rådet for Socialt Udsatte overordnet mellem to faktorer,

når de skal forklare, hvorfor grønlændere flytter til Danmark. Her skelner de årsagerne mellem *push*- og *pull*-faktorer. Ved *push*-faktorer menes sociale forhold som fordriver grønlændere fra Grønland til Danmark. Eksempler kunne være de øvrige beskrevet forhold i Grønland med ressourceknaphed, voldelige relationer, alkoholmisbrug eller mangel på boliger (Baviskar 2015: 22-23). Pull-faktorer referer til de øgede muligheder og forhold, som tiltrækker grønlændere til Danmark. Dette omfatter bl.a. grønlændere som tager til Danmark for at finde arbejde, unge grønlændere som tiltrækkes af uddannelsesmulighederne, samt forældre som flytter til Danmark for deres børns skyld grundet uddannelse og det sociale sikkerhedsnet. Herudover peger rapporten fra Rådet for Socialt Udsatte på forklaringer som at grønlændere flytter med deres danske partner til Danmark, og grønlændere som rejser til Danmark for at afholde ferie, for at deltage i et arrangement, hospitalsophold eller begravelse, men som ikke benytter deres returbillet (Baviskar 2015: 21-23; Rådet for Socialt Udsatte 2014: 12). Mange grønlændere, i Danmark, er velfungerende og etablerede i det danske samfund med arbejde og familie. Dog findes også en andel af grønlændere, som klarer sig mindre godt og befinder sig i udsathed (Baviskar 2015: 21; Eiriksson & Kristensen 2023: 4). Intet konkret tal findes for antallet af udsatte grønlændere i Danmark. Pga. deres projekter rundt om i landet skønner Kofoeds Skole, at antallet af udsatte grønlændere i Danmark omfatter omkring 1000-1500 mennesker (Eiriksson & Kristensen 2023: 4; Social- og Boligministeriet). I forskningslitteraturen om grønlænderes risiko for udsathed, anskues den grønlandske befolkningsgruppe som værende særligt sårbare, grundet kulturelle og sproglige barrierer samt udsat ift. hjemløshed, alkoholbrug og arbejdsløshed sammenlignet med den øvrige danske befolkning (Baviskar 2015: 11; Boeskov & Olsen 2006: 15; Benjaminsen 2024: 95; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 33; Tzay 2023: 4).

Grønlænderes udfordringer i Danmark

Det kan være hensigtsmæssigt at prøve at forstå den kultur, som grønlænderne kommer fra mhp. at forstå de nuværende udfordringer, som mange grønlændere står med i Danmark. Nogle grønlændere, der flytter til Danmark, mangler vigtige forudsætninger for at orientere sig i det danske samfund. Dette inkluderer sprogbarrierer og uoverskuelig indretning af det danske system, herunder borgerens manglende kendskab til regler og forventninger hos det offentlige, hvilket vanskeliggør borgerens navigering i samfundet (Baviskar 2015: 13; Rådet for Socialt Udsatte 2014: 8; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 77). Når grønlændere kommer til Danmark og mangler hjælp opleves vanskeligheder mhp. at opsøge offentlige myndigheder. Dette gælder ikke blot den fysiske lokation, men også den komplekse arbejds- og

ansvarsfordeling mellem myndigheder som bl.a. ydelsesafdelinger og jobcentre. Hverken kommuner eller andre offentlige instanser er juridisk forpligtet til at tilbyde særlige forløb for grønlændere, som f.eks. integrationsprogrammer, eftersom grønlændere er danske statsborgere og behandles derefter på lige fod med den øvrige danske befolkning (Baviskar 2015: 17-18; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 136; Rådet for Socialt Udsatte 2014: 8). For grønlændere bosat i Danmark indebærer interaktionen med det danske system flere udfordringer. Disse udfordringer afspejler sproglige, faglige og kulturelle barrierer (Slot et al. 2023: 10, 25). Artiklen *Among Greenlanders in Denmark* undersøger hvordan grønlændere, bosat forskellige steder i Danmark, oplever livet i og interaktionen med det danske samfund (Jensen & Olsvig 2022). Det beskrives, at interaktionen kan opleves vanskelig, og ofte præget af underliggende og skjulte fordomme. Grønlændere har dansk statsborgerskab, hvilket ofte gør det svært at fastslå det præcise antal grønlændere bosat i Danmark, hvilket endvidere gør det vanskeligt at definere, hvad der præcist udgør en grønlænder. Den nævnte artikel adresserer dette og viser, at de interviewede ofte føler sig splittet mellem deres grønlandske og danske tilhørsforhold, hvilket fører til en form for eksklusion. Det opleves som at have en dobbelt identitet og som, at befinde sig i "ingenmandsland", fordi de hverken føler sig anerkendt som "ægte danskere" eller "ægte grønlændere", og derfor har de svært ved at finde fodfæste i deres identitet (Jensen & Olsvig 2022).

Grønlændere, som kommer til Danmark, befinder sig ofte i et spændingsfelt mellem de danske statsborgers rettigheder og kulturelle grønlandske forudsætninger. I kombination med begrænset kendskab til det danske sprog, kan dette skabe udfordringer for grønlændere ved at navigere i det danske samfund (Social- og Boligministeriet). Dette bevirker, at grønlændere kan have svært ved at blive integreret i det danske samfund. Samtidigt, oplever nogle grønlændere som følge af deres baggrund at blive nægtet adgang til offentlige steder, få afslag på ansøgninger om offentlige ydelser og modtager dårlig betjening i den offentlige sektor, herunder sundhedssystemet. Derudover har de været udsat for fornærmende ord og nedværdigende vittigheder fra offentligt ansatte, kollegaer og den danske majoritetssamfund (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 82-89, 100). Dette kan perspektiveres til en rapport fra 2023, som blev udarbejdet med udgangspunkt i et besøg i Danmark og Grønland. Her fastslåede FN's specialrapportør for oprindelige folks rettigheder, José Francisco Cali Tzay, at Danmark kan yde mere for at sikre grønlænderes rettigheder gennem ILO-konventionen om oprindelige og stammefolk samt FN's deklaration om oprindelige folks rettigheder (Tzay 2023: 16). Heraf fremfører Tzay en anbefaling i sin rapport, om at Danmark bør stille den fornødne tolkning og oversættelse til rådighed for grønlændere, som har behov for det, i kontakt med

danske myndigheder. Hertil at personale indenfor en lang række af offentlige instanser og institutioner, herunder uddannelsesinstitutioner, sociale myndigheder samt sundheds- og retsvæsenet, opnår kompetencer indenfor interkulturel mangfoldighed, således fordomme og racisme indenfor det offentlige forhindres. Dette mhp. at styrke grønlænderes inklusion i det danske samfund og beslutninger, som vedrører dem, samt afværge diskrimination og kommunikative barrierer i mødet med danske myndigheder (Tzay 2023: 4, 16, 17). I forlængelse af rapporten påpeger Maria Ventegodt, national chef på Institut for Menneskerettigheder, at den danske stat svigter sine forpligtelser over for det grønlandske folk i Danmark, når de oplever diskriminationen og forskelsbehandlingen i Danmark (Institut for Menneskerettigheder 2023). Disse forhold ved grønlænderes møde med det danske samfund tyder på, at det danske system overvejende overlader grønlænderne til sig selv, og at det ikke formås at integrere og inkludere dem, som har brug for det, tilstrækkeligt i samfundet (Tzay 2023: 4, 16, 17). Dette understreger behovet for mere kulturelt tilpassede måder at tilgå grønlændere, som socialt arbejde også må forholde sig til (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 13-14).

En måde hvorpå grønlændere selv forsøger at tilgå offentlige institutioner foregår bl.a. gennem kulturinstitutioner, hvilket illustreres i rapporten *Ligebehandling af grønlændere i Danmark* fra 2015 af Institut for Menneskerettigheder. I rapporten fremstilles det, at grønlændere generelt har en stærk tilknytning til kirken, da de forbinder kirken med et sted, hvor de kan indgå i fællesskaber med andre grønlændere og samtidigt dyrke deres religion på deres sprog. Grønlændere har ofte en kollektive levevis, og kirken fungerer både som kulturmarkør og som socialt mødested. Pr. 19 maj 2025, er der dog kun én grønlandsk præst til at varetage hele den grønlandske menighed i Danmark, hvilket skaber udfordringer for grønlændere i at praktisere religion på eget sprog (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 128). Manglende midler til at imødekomme behov som disse kan få konsekvenser. En af konsekvenserne er, at grønlændere i stigende grad søger kollektivitet og fællesskab i miljøer, hvor alkohol- og stofmisbrug ofte er til stede. I Grønland er det traditionelt en del af den kollektive livsstil at huse og åbne dørene for familie og venner. Derfor søger mange grønlændere i Danmark støtte i grønlandske fællesskaber, fremfor hos de offentlige sociale hjælpeinstitutioner. Tendensen til at søge, støtte og hjælp hos familie og venner kan umiddelbart fremstå som sund og fornuftigt (Boeskov & Olsen 2006: 18). Men Rådet for Socialt Udsatte pointerer, at ovennævnte fællesskaber for de udsattes vedkommende oftest inkluderer et alkohol- og hashmisbrug, som mange tilslutter sig, for at bryde med ensomhed. Tilbøjeligheden til at søge fællesskab med andre grønlændere foretrækkes, da det ofte opleves kompliceret at komme i kontakt med majoritetsdanskere.

Sproglige udfordringer, men også kulturelle barrierer spiller en rolle, da der i Danmark er tradition for selv at inviterer sine egne gæster eller mødes om specifikke aktiviteter. Dette kan skabe en yderligere barriere for grønlændere, især hvis de allerede har vanskeligheder med det danske sprog (Rådet for Socialt Udsatte 2014: 24-25). Det forekommer derfor kritisabelt, at nogle Grønlændere i Danmark oplever diskrimination, forskelsbehandlinger og manglede adgang til fællesskaber, på trods af de forpligtelser Danmark har overfor den grønlandske befolkning, hvilket nedenstående afsnit vil berøre.

Danmarks ansvar overfor grønlændere

Danmark har nogle særlige forpligtelser over for grønlændere i Danmark, som omfatter at den danske stat skal sikre at grønlændere kan tilgå arbejde, uddannelse og myndigheder uden udsættelse for diskrimination og forskelsbehandling (Institut for Menneskerettigheder 2023). Dette baserer sig på, at Grønland og Danmark indgår i et rigsfællesskab, og at Danmark i 1966 tilsluttede sig Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) konvention om oprindelige folk (Rådet for Socialt Udsatte 2014: 8). ILO er FN's organisation for arbejdsmarkedsspørgsmål, som bl.a. centrerer sig om at bekæmpe fattigdom og fremme social retfærdighed (Beskæftigelsesministeriet). ILO konventionens nr. 169 om oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater gælder for både Danmark og Grønland (Rahman et al. 2014: 74). Som det fremgår af ILO-konventionen nr. 169 artikel 2, 3 og 5 lægger bestemmelserne vægt på, at folket (i denne kontekst, grønlændere) har lige rettigheder og muligheder, at folket inddrages i foranstaltninger rettet mod dem samt undgå, at de udsættes for forskelsbehandling og diskrimination i mødet med offentlige myndigheder og det almene samfund (Bekendtgørelse af ILO-konvention nr. 169 af 28. juni 1989 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater: art. 2, stk. 2. punkt a.; art. 3, stk. 1; art. 5, punkt c.)

Konventionen suppleres med FN's deklaration om oprindelige folks rettigheder (Menneskerettigheder: 75). FN definerer oprindelige folk som en gruppe hvis medlemmer selv, og andre, anerkender gruppen som havende en oprindelig identitet; har et særligt forhold til det territorieområde, som deres forfædre har beboet og som stadig bebos af folket; udtrykker sig specifikt kulturelt og har et indfødt sprog. Ifølge denne definition indgår grønlandske inuitter herunder (Barten & Mortensen 2016: 7; OP 4.10). Deklarationen fremhæver bl.a. at oprindelige folk skal have lige rettigheder, have muligheden for at udvikle sig som folk i den retning, som de ønsker. Samt har de ret til ikke at blive udsat for diskrimination (Office of the High Commissioner for Human Rights 2007: 3, 9). Denne viden om Danmarks forpligtelser for grønlændere, kan anses som særlig vigtig, da den bidrager med at forstå det fundamentale

udgangspunkt, som ansatte i det offentlige og sociale system er underlagt i deres arbejde med grønlændere. Heraf har dette afsnit haft til formål at skitsere udgangspunktet og vilkårene for, hvordan grønlændere bør behandles af offentlig ansatte og socialarbejdere, når de samarbejder og er i kontakt med hinanden. På den anden side opstår det paradoksalt, når litteraturen og forskningen samtidig viser, at mange grønlændere ikke føler sig ordentligt behandlet i mødet med det danske system.

Det sociale arbejde med oprindelige folk

I følgende undersøgelse ønsker vi således at tilnærme os en forståelse om grønlændere oplever udfordringer og barriere i mødet med de sociale tilbud i Danmark. Disse oplevelser ønsker vi at undersøge med udgangspunkt i deres kulturelle baggrund, hvorfor en tilgang indenfor socialt arbejde er valgt, som kaldes Indigenous social work (ISW).

Med udgangspunkt i perspektiverne fra bogen, *Re-imaging Social Work* fra 2024, af Jim Ife, Rimple Mehta og Sharlotte Tusasiirwe, ønsker vi at skabe belæg for, hvorfor det er hensigtsmæssigt og vigtigt at forholde sig til ISW, her de indfødtes viden og kulturelle forståelser, med udgangspunkt i den grønlandske kultur. Grønlænderes møde med det danske system er kendetegnet af både sociale, sproglige, kulturelle samt strukturelle udfordringer og problematikker (Baviskar 2015: 17-18; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 79). Herved benyttes ISW bl.a. til at forstå, hvordan oprindelige folks kulturelle baggrunde og ophav kan bidrage til at sociale tilbud, og dermed det sociale arbejde, i højere grad tilpasses disse menneskers præferencer for støtte og hjælp. Herudover bidrager ISW med en forståelse om at strukturelle udfordringer, opstår for oprindelige folk med anden kulturel baggrund, da deres viden bliver tilsidesat for mere neoliberalistiske og individualistiske ideologier, som dominerer og præger vestlige majoritetsbefolkningers verdenssyn og tankegange (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 8, 14-15; Ornellas et al. 2018: 3-4).

Der findes mange forskellige filosofier i verden, men vestlig filosofi har domineret den måde, undervisere og studerende tænker om socialt arbejde på. Socialt arbejde kan heraf også have en tendens til at tilsidesætte lokal viden til fordel for vestlig videnskabelig tænkning. ISW er fortalende for, at henvisning til oprindelige eller lokale livsformer i højere grad bør spille en central rolle i udformningen af socialt arbejde, hvortil vestlig viden kan suppleres, men bør aldrig erstatte lokal viden (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54; Mugumbate et al. 2024: 1128-1129). Denne tænkning bliver tydelig med udgangspunkt i dansk tilrettelæggelse af politikker og tilbud rettet mod den grønlandske målgruppe, hvor mange grønlændere tilkendegiver, at de

ikke føler sig hørt eller inddraget i disse processer (Tzay 2023: 4). De indfødtes epistemologi og ontologi er nødvendige for socialarbejdere, hvis det sociale arbejde skal gentænkes. ISW understreger vigtigheden af at integrere de indfødtes forståelser i det sociale arbejde for at skabe en reel forandring for arbejdet med kulturelle minoriteter, og her er det vigtigt at forholde sig til de indfødtes måder at vide, være og handle på, i det sociale arbejde (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54-55). Selvom de indfødtes syn på verden og levevej, er blevet undertrykt gennem koloniseringen, vil de indfødte ofte gerne dele deres erfaringer og gøre andre klogere på forhold, som arbejder hen mod at undgå retraumatisering i fremtiden (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 55). Socialt arbejde burde dermed i højere grad tage afsæt i oprindelige folks værdier og en mere holistisk tilgang. For at forstå og arbejde med kulturforskellene er det afgørende at skabe en mere inkluderende tilgang til socialt arbejde, hvor grønlændere føler sig set, hørt, forstået og støttet. ISW kan dermed spille en afgørende rolle i at skabe en bedre forståelse og støtte for grønlændere i Danmark, som er danske statsborgere, men betegnes i denne opgave, som en minoritet med en anden kulturel baggrund (Togeby 2002: 153).

Fra ord til handling?

Som illustreret viser litteraturen og forskning, som forholder sig til grønlænderes erfaringer i mødet med det offentlige system og myndigheder i Danmark, at udfordringer og forskelsbehandling opleves af grønlændere (Institut for Menneskerettigheder 2025; Laage-Petersen & Hendriksen 2015; Rådet for Socialt Udsatte 2014; Social- og Boligministeriet; Tzay 2023). Omfanget af denne problemstilling kan forestilles ikke at blive mindre i fremtiden, taget en nye rute mellem Nuuk og Aalborg i betragtning (Skibsted 2024). Denne gør det lettere for grønlændere at rejse til Danmark, hvorfor det kunne forestilles, at flere grønlændere vil benytte sig af denne mulighed. Dette betyder, at Danmark skal være forberedt på at kunne tilbyde bedre støtte og hjælp til det øget antal af grønlændere, som vil rejse til Danmark i fremtiden.

At forbedre forholdene for grønlændere i deres møde med det øvrige danske samfund er et højaktuelt emne som Regeringen fra 2025 har afsat yderligere 35 mio. kr. for at styrke, frem til og med 2028. Pengene skal i første omgang finansiere 12 nye initiativer. Herudover skal midlerne også sikre, at nye initiativer løbende kan igangsættes på området (Regeringen 2025). Udover initiativ 7 og 12 som henholdsvis omfatter øget tolkning for grønlændere og øget midler til de Grønlandske Huse, vedrører ingen af initiativerne at forbedre grønlænderes møde med det danske offentlige system eller myndighederne. Dette er på trods af, at kommuner og

myndigheder i Danmark generelt er nogle af de forhold, som grønlændere tillægger størst kritik, når de deler erfaringer om udfordringer i mødet med det danske samfund (Baviskar 2015: 17-18; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 82-89; Rådet for Socialt Udsatte 2014: 8; Tzay 2023: 4). Dette kan opfattes som yderligere paradoksalt taget i betragtning af, at det netop var øget kompetenceudvikling i kommunikation og interkulturel mangfoldighed, som FN's specialrapportør José Tzay, pointerede som en vigtig anbefaling rettet mod danske offentlige myndigheder og instanser, mhp. at mindske forskelsbehandling og fordomme i mødet med grønlændere, som tidligere beskrevet (Tzay 2023: 17).

Problemstillingens relevans for socialt arbejde

Selvom Regeringen ikke sætter fokus på det gennem deres 12 initiativer, beskæftiger litteraturen og forskningen sig med grønlænderes møde og oplevelser med kommuner og myndigheder. Dog er forskningen begrænset, når det gælder om mødet med sociale tilbud, som kan siges at have en mere pædagogisk og holistisk tilgang i deres møde og støtte til udsatte grønlændere (Marco; Aviaq; Nivi; Pipaluk; Aki). Heraf findes manglende viden om, hvilke erfaringer og oplevelser grønlændere har med sociale tilbud i Danmark, som denne undersøgelse vil beskæftige sig med at belyse.

Med udgangspunkt i ovenstående relaterer opgaven sig til socialt arbejde, eftersom vi ønsker at udfolde socialt arbejde på nye måder i form af ISW, hvor udgangspunkt tages i grønlænders kulturelle forståelser.

Derudover relaterer undersøgelsen sig til socialt arbejde ved at belyse, hvordan en minoritetsgruppe, herunder grønlændere i Danmark, som opsøger og modtager hjælp, oplever mødet med socialarbejdere og sociale tilbud. Dette perspektiv er relevant ift., at socialt arbejde kan have en tendens til at tilsidesætte lokal viden til fordel for vestlig videnskabelig tænkning, som nævnt tidligere, hvilket kan have en indflydelse på grønlændernes møde med det sociale arbejdes felt (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54-55; Mugumbate et al. 2024: 1128-1129). Undersøgelsens genstandsfelt er således mødet i socialt arbejdes kontekst. Ved at inddrage grønlændernes oplevelser kan vi udfordre den vestlige forståelse af det sociale arbejde ved at fremme en mere kulturorienteret praksis med udgangspunkt i ISW. Dette stemmer overens med den internationale definition af socialt arbejde, hvor fokus på inddragelse af oprindelig folks viden fremgår som et centralt fokus punkt:

“Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people.

Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledges, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing. The above definition may be amplified at national and/or regional levels”

(IFSW & IASSW 2014).

Den tidligere internationale definition af socialt arbejde fremhævede professionens forpligtelse til social retfærdighed og menneskerettigheder. Denne definition blev dog udsat for faglig kritik. Professionelle indenfor det sociale arbejdes felt tog afstand fra virkningerne af neoliberalisme, den opfattede vestlig bias i definitionen, dens vægt på individualisme og dens manglende anerkendelse af kollektivism. Herudover mangel på social stabilitet og social samhörighed, dens mangel på et stærkt teoretisk fundament og sidst dens undladelse af at anerkende vigtigheden af oprindelige folks viden, samt behovet for opgør med kulturel, historisk og vestlig videnskabelig kolonialisme og hegemoni (Ornellas et al. 2018: 3-4).

I lyset af denne kritik blev således iværksat en ny gennemgang af den internationale definition, hvortil ovenstående definition blev udarbejdet. Dette viser, at mere fokus er kommet på inddragelse af oprindelige folks viden og kollektivism. Den nye definition fremmer nu både anerkendelsen og udviklingen af en socialfaglig og videnskabelig viden, der går ud over tilgange baseret på menneskelig adfærd. Derudover anerkender den nye definition, at socialt arbejde ikke kun tager udgangspunkt i vestlige forståelser og teorier, men også af oprindelige folks viden, idéer og forståelser. Der er således en dobbelt anerkendelse af behovet for, at professionen engagerer sig bredere i den globale diskurs, mens den i stigende grad anerkender og integrerer viden, værdier og bidrag fra oprindelige folk (Ornellas et al. 2018: 4). Derudover findes en stigende vægt på kollektiv tilgang i socialt arbejde, hvor individuelle problemer opfattes som løst gennem samarbejdsløsninger og kollektiv handling. Endvidere er der i den nye definition større fokus på at engagere sig i strukturelle kilder til undertrykkelse, hvortil der lægges større vægt på en mere makroorienteret tilgang. Dette indebærer en bevægelse mod en kollektiv vision for at adressere de makro- og strukturelle forandringer, der påvirker en større gruppe mennesker Denne kollektive forståelse bygger på erkendelsen af, at ”hvad der sker for individet, sker for hele gruppen, og hvad der sker for hele gruppen, sker for individet” (Ornellas

et al. 2018: 4-5). Dette hænger sammen med filosofien bag Ubuntu, som er en afrikansk filosofisk tilgang, der vægter fællesskab, relationer og gensidig afhængighed (Mugumbate et al. 2024: 1124-1125). I følgende opgave kan dette perspektiv belyse forskellen mellem mere individualiserede og neoliberalistiske opfattelser, som det danske samfund i højere grad er præget af, overfor en mere kollektiv orienteret filosofi, som ofte kendetegner oprindelige folks kulturer – i dette tilfælde den grønlandske kultur (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 14-15; Ornellas et al. 2018: 3-4). Ubuntu filosofien kendetegner således en forståelse af socialt arbejde, hvor kollektivism og oprindelig viden er centrale (Mugumbate et al. 2024: 1128). Dette viser, hvorledes der er sket en udviklingen indenfor det sociale arbejdes felt, hvortil de indfødte og deres viden er blevet en større del af udformningen af socialt arbejde.

Disse centrale ændringer, indikere en fornyet anerkendelse og en overgang i, hvordan socialarbejderens rolle i samfundet skal udføres og forstås. Samtidig anerkendes det, at der eksisterer en vestlig bias i professionens ontologi, hvorfor der er behov for en yderligere debat og integration af oprindelige folks forståelse (Ornellas et al. 2018: 6). Denne udvikling af definitionen på socialt arbejde, kan i en dansk kontekst overføres til det sociale arbejde med grønlændere i Danmark. Mhp. at opnå et socialt arbejde, hvor grønlænderes kulturelle afsæt tilgodeses, og hvor de i højere grad føler sig hørt og forstået i en dansk ramme, bør indfødtes epistemologier og ontologier, deres viden og måder at leve på, sammenfattes med det danske sociale system (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54).

Heraf vil denne undersøgelse forsøge at belyse spørgsmål som: hvordan grønlændere oplever at blive imødekommet af sociale tilbud? Føler projektets informanter, at de sociale tilbud tager højde for deres kulturelle baggrund? Undersøgelsen vil heraf hverken forholde sig til at vurdere de sociale tilbuds arbejde eller deres værdisæt og målsætninger. Snarere er hensigten at finde ud af, hvordan informanterne oplever at blive mødt, og hvad som vægtes hos dem i mødet med de sociale tilbud, som de er en del af og har erfaringer med.

Dette har ført til, at denne undersøgelse beskæftiger sig med at besvare følgende problemformulering og underspørgsmål:

Problemformulering

Hvordan påvirker kulturforskellene mellem Grønland og Danmark, grønlændere i deres møde med danske sociale tilbud?

Underspørgsmål

Hvilke kategorier fremhæver Grønlændere som væsentlige ift. at blive mødt med anerkendelse i deres kulturmøde med de danske socialarbejdere og sociale tilbud?

Undersøgelsens problemstilling har karakter af at være en normalia, eftersom vi undersøger kulturforskelle i mødet med det sociale system, med udgangspunkt i at kortlægge oplevelserne, uden at antage en forventet problematik mellem de sociale tilbud og grønlænderne (Pedersen 2003: 32-34). Heraf antager vi ikke på forhånd, at kulturforskelle opstår i mødet mellem sociale tilbud og grønlændere. Fra ovenstående problemfelt har vi dog en forforståelse om, at grønlændere oplever udfordringer i deres møde med det offentlige system generelt i Danmark. Dette ønsker vi at stille os nysgerrige overfor, således det undersøges hvorvidt kulturforskelle håndteres i sociale tilbud. Hertil er vi interesseret i at belyse om grønlændere oplever kulturforskelle, eftersom sociale tilbud i Danmark kan siges at være konstrueret i en vestlig kontekst (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 14-15; Ornellas et al. 2018: 3-4). Her bidrager perspektiver fra ISW med viden om, hvilke forskellige opfattelser, forståelser og levemåder, der kan være mellem individer fra henholdsvis en vestlig majoritet og en minoritet, som har en anden kulturel og ophavsmæssig baggrund.

Projektets tilgang

Indeværende undersøgelse har fokus på grønlænderes møde med sociale tilbud i Danmark med særligt blik for kulturforskelle og ISW. På baggrund af problemformuleringen ønsker vi at undersøge, om kulturforskelle mellem grønlandske borgere og socialarbejder påvirker grønlændernes oplevelse af, og mødet med, sociale tilbud i Danmark. Det kulturelle aspekt for opgaven er centralt, da det kan være med til at forklare nogle af de problematikker grønlændere oplever i mødet med det danske system.

Undersøgelsen udføres gennem kvalitative interviews med grønlændere i Danmark, der er eller har været en del af et socialt tilbud. Udgangspunktet for undersøgelsen er at indsamle viden om, hvad der sker i kulturmødet mellem grønlændere, sociale tilbud og socialarbejdere set fra grønlændernes perspektiv.

Hertil har denne undersøgelse ønske om at tage udgangspunkt i den gruppe af grønlændere i Danmark, som kan betegnes som *mellemgruppen*. Dette er en betegnelse, som vi har opnået kendskab til gennem samtaler med en professionel socialarbejder i en NGO i Aalborg.

Vi ønsker at belyse denne gruppe af grønlænderes forståelser og oplevelser af, hvordan kulturforskelle præger deres møde med det sociale system, og om de oplever, at deres kulturelle baggrund anerkendes og imødekommes i de sociale indsatser. Dette finder vi interessant, eftersom målgruppen er underbelyst i forskningsmæssig sammenhæng. Denne målgruppe vil blive uddybet yderligere under *Afgrænsning*.

Det videnskabsteoretiske afsæt tager udgangspunkt i hermeneutikken, hvortil undersøgelsen udarbejdes ud fra en *abduktiv* erkendelsestilgang. Hertil er der udarbejdet en semistruktureret interviewguide, hvilket uddybes under *metodeafsnittet*.

Med ISW og kulturforståelse for øje, anvendes forståelsen for den grønlandske kultur og ophav som en viden, om det udgangspunkt grønlændere kommer fra, og hvordan det kan påvirke, hvorfor de føler og oplever forholdene i Danmark, som de gør. Det grønlandske kulturelle ophav er dannet gennem mange generationer. Heraf bliver ophavet fra fortidens forståelser en måde at forstå nutidens oplevelser og problemstillinger hos grønlændere i Danmark. Paradigmet om indfødtes viden inddrages for at kortlægge, hvilke elementer grønlænderne selv oplever som betydningsfulde. ISW giver et fundament for at skabe forandring og kvalificere de professionelle i deres arbejde med grønlændere (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 13-14).

Hertil inddrages intersektionalitet til at se borgernes problemstillinger i en bredere kontekst, da disse ofte er komplekse og mangfoldige. Her anvendes informanternes egne udsagn til at identificere intersektionelle kategorier, hvilket vil uddybes nærmere i afsnittet *Analysestrategi*.

Med denne undersøgelse er vores intention ikke at skabe et “os og dem”, eller fremmedgøre hverken danskere eller grønlændere. På den anden side er det en kendsgerning, at vi som foretager denne undersøgelse, selv tilhører den majoritetsgruppe, som nogle grønlændere har oplevet negative interaktioner med. Her inddrages interaktionismen, som bl.a. bidrager med et kontekstuel indblik i interviewsituationen. Vi har en antagelse om, at det kan virke udfordrende for et medlem af en minoritet at tale frit og uden filter i sin kritik af det offentlige system, som tilhører majoriteten, når interviewet foregår med medlemmer af selvsamme majoritet. Heraf forestiller vi, at de fortællinger, oplevelser og erfaringer, som foregår i interviewsituationen, kan være påvirket af vores tilstedeværelse. Herved fungerer interaktionismen som et analytisk redskab, hvis hensigt er at nuancere informanternes udtalelser og fortællinger. Det kan være hensigtsmæssigt at være bevidst om, at vi kulturelt adskiller os fra vores informanter, for at kunne forstå, at de interviews, som vi afholder samt den empiri, som generes, kunne tænkes at adskille sig fra et interview, som blev afholdt af

forskere, som selv har grønlandsk baggrund. Dette kan yderligere påvirke reliabiliteten (Järvinen 2005: 29; Kvale & Brinkmann 2015: 317-318). Udover blot vores tilstedeværelse, forelægger interaktionismen, at vi gennem vores svar og reaktioner i interviewene, opfatter os selv som medproducenter af empirien (Järvinen 2005: 30-31). Dette vil uddybes nærmere under afsnittet *interaktionisme*.

Formålet med undersøgelsen er således at skabe grobund for et mere ligeværdigt møde mellem grønlænderne og socialarbejderne, hvor grønlænderne føler sig set, hørt og anerkendt. Denne viden er afgørende for at undgå stereotype sociale kategoriseringer og skabe et socialt arbejde, der reelt imødekommer grønlændernes behov og virkelighed.

Afgrænsning og operationalisering

Følgende afsnit har til hensigt at redegøre for, hvordan forskellige termer og betegnelser skal forstås, samt hvordan de kommer til udtryk i indeværende undersøgelse.

Mellemgruppen

Mellemgruppen skal, i denne undersøgelse, forstås som den gruppe af grønlændere, som er i risiko for at havne i social udsathed. For at tilegne en forståelse af hvad social udsathed indebærer kan her perspektiveres til Statens Institut for Folkesundheds, hvor de i deres rapport fra 2023, *Sundhedsprofil for socialt udsatte mennesker i Danmark og udviklingen siden 2007*, beskriver overordnede problemstillinger af social udsathed:

“[...] en ophobning af ofte flere samtidige sociale og sundhedsmæssige problemstillinger, såsom hjemløshed, rusmiddelbrug, fattigdom og psykisk lidelse, som øger den enkeltes risiko for at blive ekskluderet fra centrale samfundsområder som uddannelsessystemet, boligmarkedet, arbejdsmarkedet og fra sociale aktiviteter og fællesskaber”

(Nilou et al. 2023: 9).

Denne forståelse af social udsathed, adskiller sig fra de forhold som udgør mellemgruppen i denne undersøgelse. Mellemgruppen består af de individer, som har nogle ressourcer samt et ønske om at opnå en selvstændig, uafhængig og bidragende fremtid gennem uddannelse eller arbejde, men som af forskellige årsager ikke har fået det indfriet endnu. Her oplever grønlændere i mellemgruppen udfordringer ved at tilgå arbejdsmarkedet og uddannelse, men ikke grundet social udsathed som hjemløshed og misbrug. Mellemgruppen består snarere af individer, som engagerer sig i at opnå en bedre fremtid, men som samtidig befinder sig i risiko

for udsathed. Motivationen for at udvikle sig i en bedre retning, er i øvrigt en forventning hos mange sociale tilbud, hvoraf Servicelovens §81 dels sætter fokus på dette *“Støtten skal ydes med det formål at styrke den enkeltes egne muligheder og eget ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte”* (Serviceloven nr. 170 af 24. januar 2022: §81). Heraf kan denne gruppe betragtes at udgøre en væsentlig del af sociale tilbuds brugere. Ved at få denne gruppe i tale, vil denne undersøgelse bidrage med ny viden, da eksisterende litteratur og forskning om grønlændere i Danmark, ofte omhandler enten de unge grønlændere i uddannelse, som generelt er bedre integreret i det danske samfund, eller de mere udsatte grønlændere, som er repræsenteret i hjemløshed- og misbrugsstatistikker (Baviskar 2015; Boeskov & Olsen 2006; Hansen 2006; Kjær-Rasmussen et al. 2019; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 33; Slot et al. 2023; Togeby 2002). Hertil befinder mellemgruppen sig mellem disse grupper, og kan derfor opfattes som en underbelyst målgruppe i forskningsmæssig sammenhæng.

Kulturbegrebet

Når kulturforskelle skal undersøges, anses det som hensigtsmæssigt at denne undersøgelse forholder sig til, hvordan kultur kan forstås. Heraf vil undersøgelsens forståelse af kultur indrammes i en grønlandsk kontekst. Dette stemmer overens med ISW, da en definition anvendes, som tager udgangspunkt i minoritetens egen forståelse af begrebet.

“Kultur er den måde vi er sammen på, og vi bidrager alle aktivt til at skabe den. Kultur er hukommelse - erindring af gamle og nye traditioner. Kultur er også de minder, som vore forfædre har efterladt i landskabet og det, vi finder på museerne og i vore myter og sagn.

Kultur er oplevelser, ideer, forestillinger og tro. At værne om vores kultur er en samfundsmæssig forpligtelse for alle”

(Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke 2004).

For at forstå hvad denne definition indebærer af forskellige elementer, kan her perspektiveres til en teksten om grønlandsk kultur, *Kultur er ikke noget, man tager på om søndagen!* fra 2012, af Birgit Kleist Pedersen, som i dag er Lektor, emerita i Institut for Kultur, Sprog & Historie på Grønlands Universitet. Her påpeger hun hvordan denne grønlandske forståelse af kultur forholder sig til kroppens hukommelse via sanserne, emotionelle landskaber, som sætter følelser i gang hos den enkelte og bidrager med en fornemmelse af hjemlighed. Hertil sættes også fokus på kulturarven, de fysiske genstande, som er værd at bevare på museer, men også forståelser og ideer, som bevares i traditionerne og myter. Pedersen forklarer heraf, at

kulturdefinitionens elementer omfatter de forhold hos grønlandere, som repræsenterer dem og som de finder genkendelige (Pedersen 2012: 63). Ud fra dette kulturbegreb er det især perspektiver mhp. Ideer og forestillinger, som vi i denne undersøgelse appellerer til, er differenceret ift. den danske kultur som består af vestlige tankegange og forståelser.

Ved at tage udgangspunkt i det grønlandske kulturbegreb kan vi få indsigt i, hvordan kulturelle forskelle kan have en indflydelse på kommunikationen, forventninger og forholdet mellem grønlanderne og socialarbejderne. Denne viden kan bidrage med udviklingen af en mere kulturorienteret og holistisk praksis, hvor sociale tilbud tilpasses på en måde, der i højere grad tager højde for grønlandske normer, værdier og historiske erfaringer. Dette kan samtidig styrke socialarbejderens kommunikation med grønlanderne. Ved at inddrage borgeres perspektiv, fra en kulturel minoritet i det danske samfund, påtager denne undersøgelse en tilgang med perspektiver fra ISW, hvor ny viden, som adskiller sig fra majoritetens forståelser, forhåbentlig kan produceres (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 14-15; Ornellas et al. 2018: 3-4). Det sociale arbejde vil således kunne fungere som brobygger mellem fortiden og nutiden ved at inddrage de indfødtes oplevelser og viden og koble det på nutidige problematikker.

Sociale tilbud

Da denne undersøgelse centrerer sig om grønlanderes oplevelser med sociale tilbud, finder vi det hensigtsmæssigt at afgrænse, hvad sociale tilbud indebærer, og hvordan det skal forstås. At redegøre for undersøgelsens genstandsfelter styrker tilmed transparens. Mhp. at afgrænse sociale tilbud, vil en skelnen fremføres mellem sociale indsatser og sociale tilbud. Det fremgår af Serviceloven § 81, at:

“Formålet med at yde støtte efter denne lov til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer er at sikre, at den enkelte får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer den enkeltes behov”

(Serviceloven nr. 170 af 24. januar 2022: §81).

Sociale indsatser kan her forstås som aktiviteter eller en indsats, som kommunen stiller til rådighed, og som sigter mod at løse en række velfærdsproblemer, når det gælder borgernes mentale og psykiske velvære. Den sociale indsats består af en bred vifte af forskellige hjælpeforanstaltninger, som kommunen skal stille til rådighed. Det fremgår af Servicelovens § 4, at *“Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov”* (Serviceloven nr. 170 af 24. januar 2022: §4). Disse tilbud kan bestå af sociale tilbud, som

denne undersøgelse forstår det. Heraf omfatter sociale tilbud de steder, som individet kan henvises til gennem den sociale indsats. Det kan omfatte botilbud, som det fremgår af Servicelovens § 107: "*Kommunalbestyrelsen kan tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for det*" (Serviceloven nr. 170 af 24. januar 2022: §107). Det kan også omfatte rådgivningstilbud jf. Servicelovens § 12 "*Kommunalbestyrelsen skal sørge for tilbud om gratis rådgivning til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer*" (Serviceloven nr. 170 af 24. januar 2022: §12). Organisatorisk behøver sociale tilbud ikke at være tilbud forankret i kommunen. Sociale tilbud kan også være non-governmental organizations (NGO'er), som kommunalbestyrelsen skønner at besidde rette kompetencer til at afhjælpe og støtte individer i udfordringer, de måtte stå med. De socialarbejdere, som vores informanter har været i kontakt med og omtaler gennem empirien, har oftest været fra en NGO. Dog kan sociale tilbud eksempelvis også omfatte kommunalt initierede tilbud eller afdelinger, som har særlig fokus på at yde støtte og hjælpe socialt udfordrede personer. Herudover beskriver Servicelovens § 18, at "*Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger*" (Serviceloven nr. 170 af 24. januar 2022: §18), hvorfor sociale tilbud kan omfatte frivillige sociale organisationer og foreninger, hvor det er op til hver enkelte kommune at udarbejde rammerne for disse samarbejder (Serviceloven nr. 170 af 24. januar 2022: §18, stk. 3). En yderligere sondring, som her kan drages, er opstået gennem empirierens skelnen mellem socialarbejdere og sagsbehandlere, hvilket især benyttes gennem analysen. Socialarbejdere forstås her som de professionelle, som arbejder i de sociale tilbud. Sagsbehandlere er udtryk for de professionelle, som er forankret i kommunen. I denne kontekst har de især at gøre med ydelser i det offentlige. Her gælder bl.a. ift. bolig, tildeling af overførselsindkomster, social støtte osv. Gennem vores empiri udgør sagsbehandlere de møder, som informanterne har haft med det offentlige og kommunen.

Litteraturgennemgang

Under projektets indledende fase blev der identificeret flere typer litteratur – herunder kvalitative, kvantitative og mixed-methods via ustruktureret og struktureret søgning. Der blev udført en bred, ustruktureret søgning i databaser såsom Google, Google Scholar, Mediarkiver og Sociale tilbudspublikationer. Vi søgte litteratur hos Social- og Boligministeriet, Det Grønlandske Hus samt Institut for Menneskerettigheders hjemmeside. Formålet med denne

søgestrategi var at kortlægge grønlænderes livs- og levevilkår i Danmark samt deres møde med det danske samfund, herunder uddannelsessystemet, det offentlige system og særligt sociale tilbud. Viden om grønlandsk historie, traditionel levevis og deres kulturelle ophav blev eftersøgt ved den brede søgning. Processen udvidede vores for forståelse og gav os en dybere indsigt i både nationale og globale forhold for grønlændere generelt – med særligt fokus på de dilemmaer, grønlændere møder i Danmark. Specialevejledning og den ustrukturerede søgning skabte desuden grundlag for at identificere relevante søgeord til den næste fase af litteratursøgningen.

For at præcisere litteratursøgningen blev der i den næste fase anvendt en struktureret, avanceret søgeteknik med et intersektionelt perspektiv, da grønlændere besidder en flersidig identitet, hvilket nødvendiggør en søgestrategi, der reflekterer dette (Crenshaw 1989: 140). Den strukturerede søgning blev gennemført i databaser såsom Aalborg Universitetsbibliotek Primo, Danmarks Statistik, VIVE og Infomedia. Her blev trunkeringstegn anvendt ved eksempelvis kultur*, Greenland*, Grønland*, Culture*, Indigenous*, Indigenous Social work*. De boolske operatører AND og OR blev anvendt for at præcisere søgningen og inkludere relevant litteratur til projektet (Hørmann 2015: 37). Den strukturerede søgning samt vejledning fra specialevejleder gjorde det muligt at identificere fysiske bøger, der kunne være relevante for projektet. Litteraturen blev inkluderet eller frasorteret på baggrund af inklusions- og eksklusionskriterier såsom udgivelsesår, geografisk fokus og i nogle tilfælde målgruppens alder. I den indledende fase inddrogede vi viden angående grønlændernes kulturelle ophav, da denne viden danner grundlaget for projektets sociale problemstilling angående kulturforskelle og Indigenous social work. Eftersom specialet fokuserer på kulturmødet med danske sociale tilbud, blev litteratur med udelukkende fokus på levevilkår i Grønland fravalgt i takt med, at vi nærmede os projektets kerne. Grundet emnets aktualitet gav søgningen mange hits, men vi fortsatte med at ekskludere artikler baseret på udgivelsesår. Afslutningsvis blev litteraturens abstracts og titler gennemgået for relevans. Derudover anvendte vi kædesøgning som metode, både i identificerede artikler og bøger. Denne metode blev fundet velegnet, da den kan lede til anden relevant litteratur indenfor emnet (Hørmann 2015: 38). Den eksisterende forskning på området, som vi har tilnærmet os, har bidraget med viden om grønlænderes levevilkår i Danmark, ophav, kultur og hvilke udfordringer de oplever i deres navigering og kontakt med det offentlige system i Danmark. Her har forskningen vist udfordringer i kommunikationen og samarbejdet mellem grønlændere og offentlig ansatte (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 82-

89; Tzay 2023: 4). Dog har det for det meste været offentlige ansatte som sagsbehandlere og medarbejdere i kommunen, som er blevet nævnt i undersøgelserne, og ikke socialarbejdere og sociale tilbud, som er tilfældet i denne undersøgelse. Derudover har vi fået kendskab til de sociale udfordringer som hyppigst forekommer hos udsatte grønlændere i Danmark, som omfatter alkohol, hjemløshed, psykiske problemer og vold (Baviskar 2015: 11, 59; Benjaminsen 2024: 95; Boeskov & Olsen 2006: 15; Laage-Petersen et al. 2015: 33). Herudover har forskningen også haft fokus på verbal diskrimination af grønlændere fra den danske majoritet, og hvordan dette har resulteret i begrænsninger hos personer i den grønlandske målgruppe mhp. at udvikle sig i en positiv retning samt kunne forene sig med samfundet (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 100; Slot et al. 2023: 35; Togeby 2002: 16). Forskningen har også lagt vægt på grønlænderes udbredte tilhørsforhold til fællesskaber og familie. Her skabes en forståelse for at grønlændere er sociale i større fællesskaber, og hvordan det ikke blot er kernefamilien, men en bredere del af familien, som betragtes som den tætte familie (Ahlmark et al. 2019: 9; Boeskov & Olsen 2006: 18; Jensen 2004: 1-2; Rådet for Socialt Udsatte 2014: 25). Samtidig er det en forståelse om, at grønlændere generelt adskiller sig fra den vestlige individualisering, som majoritetsbefolkningen i Danmark er præget af (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 14-15). Forskningen har desuden især centreret sig omkring sårbare socialt udsatte voksne grønlændere og deres udfordringer samt unge grønlænderes erfaringer med uddannelse i Danmark (Ahlmark et al. 2019; Baviskar 2015; Benjaminsen 2024; Boeskov & Olsen 2006: 15; Eiriksson & Kristensen 2023; Hansen 2006; Laage-Petersen & Hendriksen 2015; Rådet for Socialt Udsatte 2014; Slot et al. 2023; Togeby 2002). Derfor findes mindre viden om den gruppe af grønlændere i Danmark, som vi i denne undersøgelse betegner mellemgruppen.

Metode

I flg. afsnit beskrives og begrundes de valg, der ligger til grund for vores metodiske og videnskabsteoretiske udgangspunkt, hvortil det belyses, hvordan de valgte tilgange anvendes. Dette gøres mhp. at skabe transparens ift. anvendte forskningsmetoder i undersøgelsen.

Videnskabsteoretisk tilgang

Undersøgelsens videnskabsteoretiske afsæt tager udgangspunkt i Martin Heidegger og Hans-Georg Gadamer's filosofiske hermeneutik. Den filosofiske hermeneutik ser forståelse som essentielt i den menneskelige epistemologi, hvortil Gadamer pointerer, at mennesket altid har en forforståelse og fordomme i mødet med feltet og dets aktører (Gilje & Kristensen 2017:

127-128). Disse forforståelser fremgår via. projektets litteratursøgning og problemfelt, hvilket udmønter sig i antagelser vedrørende, at mange af de problematikker og udfordringer, som grønlændere oplever i Danmark, skyldes kulturforskelle mellem Grønland og Danmark.

Ifølge Gardamer, er alle forforståelser dog ikke bevaringsværdige og kan derfor ikke fastholdes i mødet med nye horisonter (Juul 2012b: 125). Det forudsætter, at man sætter sin forforståelse i spil og går i en forforståelseshandling med en anden horisont. Dette møde mellem horisonter fra forskellige verdener kalder Gardamer for horisontsammensmeltningen, hvor det netop er her fortolkningen opstår (Juul 2012b: 125). Vi har således haft fokus på at opnå en overensstemmelse mellem informanternes udtalelser, og hvordan vi efterfølgende fortolker disse. Horisontsammensmeltningen indebærer dog ikke nødvendigvis en overensstemmelse af meninger, men snarere evnen til at forstå den andens budskab. Dette er væsentligt for at kunne revurdere sine fordomme, og opnå ny viden (Juul 2012b: 126). I dette projekt indgik vi i en forforståelsesproces og satte vores forforståelse i spil under interviewene med grønlænderne. Vi engagerede os i interviewene ud fra vores egen situation og ståsted. Ifølge Gadamer symboliserer begrebet *situation* det perspektiv, hvorfra vi træder ind i forståelsesprocessen. Det er det udgangspunkt, hvorfra vi observerer og forsøger at forstå den anden, og *situationen* har stor indflydelse på vores evne til at forstå. *Horisont* hentyder til de erfaringer, den viden og de forforståelser, som er dannet ud fra den *situation*, individet befinder sig i på et givet tidspunkt (Juul 2012b: 122). For at få nye perspektiver og udvide vores horisont kræver det en åbensindst tilgang i mødet med informanternes udsagn (Juul 2012b: 125). Hertil opnår vi igennem interviews med de individuelle grønlændere forskellige horisonter. Den åbensindst tilgang blev i projektet anvendt ved at italesætte vores forforståelser overfor hinanden og derved være opmærksom på eventuelle bias. Ved at reflektere over vores forudindtagende opfattelser har vi forsøgt at minimere forforståelsernes indflydelse på empirien, hvortil dette har givet anledning til en bedre forståelse af informanternes oplevelser og erfaringer, og derigennem fået et dybere indblik i deres perspektiver og horisonter. Hermeneutikken kommer endvidere til udtryk i undersøgelsen ved, at vi tager udgangspunkt i grønlænders tilkendegivelser, hvorefter vi med afsæt i den anvendte teori forsøger at fortolke disse igennem analysen. Dette stemmer overens med undersøgelsens abduktive tilgang, hvor vi i analysen bestræber os på at lade empirien være styrende. Dette uddybes i nedenstående afsnit.

Metodisk fremgang og design

I flg. afsnit fremgår en beskrivelse af de valg, der ligger til grund for vores metodiske afsæt i undersøgelsen. Dette mhp. at skabe metodisk transparens i undersøgelsen, således ekstern reliabilitet styrkes (Kvale & Brinkmann 2015: 317-318)

Mhp. transparens kan et par ord knyttes til denne undersøgelses brug af Generative Artificial Intelligens (GAI). Som alternativ til synonymordbøger, er ChatGPT og Microsoft copilot anvendt mhp. at variere ordvalg og formuleringer gennem opgaven. Ydermere er ChatGPT og Microsoft copilot benyttet til omformuleringer af sætninger, således fremkomsten af fyldord mindskes. GAI er således ikke blevet benyttet til at genere indhold, men blot til omformuleringer, som har beholdt essensen af den oprindelige mening. Derudover er ChatGPT og Microsoft copilot anvendt som sparring og som kontinuerlig evaluering mhp. refleksioner i sprogbruget. Vi har dog forholdt os kritisk til de svar, vi har modtaget, og har løbende diskuteret dem internt for at sikre, at vi ikke ukritisk har accepteret svarene som endelige konklusioner.

Indeværende speciale tager udgangspunkt i et kvalitativt studie med grønlændere, som er eller har været tilknyttet et socialt tilbud i Danmark. Projektets data er således baseret på personlige beretninger vedrørende, grønlænders møde med sociale tilbud i Danmark med fokus på kulturelle forskelle. Hertil tager denne undersøgelse udgangspunkt i en abduktiv erkendelsestilgang, hvor empirien vil være styrende for inddragelsen af nye teorier og begreber (Olesen & Monrad 2018: 19). Vi har dog forud for empiriindsamlingen undersøgt eksisterende viden og forskning på området, således vi har tilegnet os en forståelse af de problematikker grønlændere oplever i mødet med det danske samfund. Herudover anvendes ISW som tilgang til det sociale arbejde samt minoritetsstress, interaktionisme og intersektionalitet som teoretiske vinkler, som ønskes dybere indsigt i. Hertil om minoritetsstress kommer til udtryk ved informanternes tilkendegivelser. Når interviewguiden tilrettelægges, baseret på forud tilegnet viden om emnet, kan dette bidrage til at sikre, at rette spørgsmål stilles, som indfanger problemstillinger indenfor emnet (Pedersen 2003: 25). Dette bidrager ligeledes til at styrke den interne validitet i undersøgelsen. Interviewguiden er semistruktureret således problemstillingens temaer og emner afdækkes, samtidig med at plads skabes til åbne spørgsmål og uddybende fortællinger undervejs. Dette vil belyses yderligere under afsnittet *interviewguide*. Derudover udarbejdes undersøgelsen ud fra et tværsnitsdesign, da ingen tidsdimension forekommer i undersøgelsen (De Vaus 2001: 170).

Forud for interviewsituationen og det analytiske arbejde, har denne undersøgelse blik for ISW. Inddragelsen af dette perspektiv har til hensigt at skabe en dybere forståelse for informanternes kulturelle baggrund og ophav. Ved at tage udgangspunkt i de indfødtes viden, kan deres erfaringer og pointer i undersøgelsen fremmes. Hvordan ISW vil komme til udtryk i undersøgelsen, foregår bl.a. ved bevidstheden om, at vi som interviewere adskiller os kulturelt og ophavsmæssigt fra undersøgelsens informanter. Heraf er perspektiver på intersektionalitet og interaktionisme inddraget i analysen, da det udvider forståelsen for de sociale strukturer og forhandlinger, som udspiller sig for grønlænderes møde med det sociale system og sociale tilbud. Dette gælder både når det angår interviewsituationen mellem os og informanterne, men også i grønlændernes fortællinger om deres forhold og møde med sociale tilbud. Hvor hermeneutikken epistemologisk forholder sig til at forstå individers oplevelser, forståelser og følelser mhp. undersøgelsen af sociale fænomener, undersøges og erkendes den sociale verden i interaktionismen, i mødet og interaktionen mellem mennesker (Engen 2022: 136). Disse forståelser for hvordan viden om sociale fænomener undersøges, forsøger dette speciale at anvende foreneligt.

Interaktionismen hævder at undersøgelsens materiale er formet af interviewerens og informanten i fællesskab, hvorfor interviewmaterialet er præget af interaktionen i selve interviewsituationen (Järvinen 2005: 29). Dette perspektiv deler hermeneutikken gennem dens forståelse af *enkeltdele*ne ift. helheden. Ift. indeværende undersøgelse drejer det sig om at se det empiriske materiale i lyset af den omgivende kontekst, som her er et interview, hvori en social interaktion foregår (Jørgensen 2008: 223). Ligesom i interaktionismen, må forskeren i hermeneutikken se empirien i en given kontekst, hvorfra empirien må fortolkes. Heraf fremkommer mening først, når der fortolkes (Jørgensen 2008: 223-224). Herudover deler hermeneutikken og interaktionismen forståelsen om, at forskerens forforståelse aldrig kan sættes i parentes, da denne er et grundvilkår for erkendelse af det undersøgte (Gilje & Kristensen 2017: 135). I interaktionismen kommer dette til udtryk ved, at mening om sociale fænomener må forstås i den sociale kontekst og interaktion, hvori det foregår (Järvinen 2005: 27, 39). Hvortil den i hermeneutikken kommer til udtryk ved, at forskeren altid er præget af forudgående erfaringer og viden (Gilje & Kristensen 2017: 135). For at tilegne os viden om problemstillingens fænomen på baggrund af de erfaringer og oplevelser, som grønlænderne er i besiddelse af, qua ISW, fordrer dette, at vores fordomme og forforståelser udfordres for, at vi kan erkende ny viden og “flytte os” fra vores hidtil forståelse (Juhl 2012b: 126). På den anden side står interaktionismen i kontrast til hermeneutikkens ideal om horisontsammensmeltning,

hvor forskeren gennem den hermeneutiske cirkel opnår “den sande mening” om fænomenet hos informanten (Gilje & Kristensen 2017: 136-137). Ideen om forenede horisonter og forståelser, bryder interaktionismen med, da meninger og viden om sociale fænomener bliver skabt i interaktionen. Heraf bør informantens udsagn og beskrivelser anskues som afhængige af og formet i den sociale kontekst, de udspiller sig i (Järvinen 2005: 30). Omvendt stemmer dette overens med hermeneutikken, som samtidig hævder, at det ikke er muligt at opnå identiske horisonter, hvorfor man aldrig vil opnå en fuldstændig horisontsammensmeltning. Snarere vil den blot være mulig at tilnærme sig ved hjælp af analyseprocessen (Gilje & Kristensen 2017: 137; Juul 2012b: 126).

Hensigten med ISW og den hermeneutiske tilgang er således at forstå informanternes oplevelser, meninger og erfaringer med fænomenet. Dette harmonerer med vores anvendelse af intersektionalitet, hvor informanternes egne kategoriseringer af dem selv og oplevelser vil danne intersektionelle kategorier i analysen. Her er tale om en analytisk tilgang til intersektionalitet, som tager udgangspunkt i ISW, hvor intersektionaliteten “vendes på hovedet”. Her udspringer sociale kategorier gennem Indigenous intersektionalitet, først når informanterne beskriver og tillægger værdi til en bestemt kategori gennem deres udsagn og fortællinger. På den måde dannes sociale kategorier i analysen snarere ud fra informanternes forståelser, end ud fra vores antagelser og idéer om dem. Dette stemmer overens med ISW, da det er informanternes egne udtalelser og forståelser, som skaber den viden om de udfordringer, de oplever, pba. de sociale kategorier, som de selv taler ind i. Udover denne tilgang til intersektionalitet, benyttes den traditionelle anvendelse af teorien ligeledes. De to anvendelser af intersektionalitet vil uddybes nærmere i afsnittet *intersektionalitet*. Dette harmonerer med hermeneutikken, hvor vores forforståelser om intersektionelle kategorier, udsættes for en vekselvirkning, hvor disse kan udfordres af de problemstillinger og kategorier, som informanterne selv nævner (Fredslund & Dahlager 2011: 158).

Dette vil suppleres med *anvendelsen* af fortolkning fra hermeneutikken som et analytisk redskab, mhp. at fremanalysere sociale kategorier, som informanterne hentyder til, men måske ikke nævner direkte. Hertil bidrager interaktionismen med en bevidsthed om, at fortællingen og udsagnene skabes i en social kontekst, hvor interaktionen er præget af forskellige kulturelle baggrunde, verdensforståelser, epistemologier, magtforhold, roller samt sociale kategoriserings- og identitetsforhandlinger (Järvinen 2005: 30-32).

Interaktionisme og intersektionalitet som teoretiske afsæt

I forhenværende afsnit *Metodisk fremgang og design*, redegøres der dels for denne undersøgelses anvendelse og hensigt mhp. inddragelse af interaktionisme og intersektionalitet som overordnet teoretisk ramme igennem hele projektet. Følgende afsnit har til henseende at uddybe disse teoretiske perspektiver. Hertil vil intersektionalitet anvendes på to måder - en traditionel og en modificeret, som denne undersøgelse betegner *indigous intersektionalitet*.

Interaktionismen

Interaktionismen bidrag til denne undersøgelse består i en forståelse af, at empirien fra interviewene er formet og dannet gennem en interaktion mellem os interviewere og informanten i fællesskab (Järvinen 2005: 29). Heraf er det ikke udelukkende informanternes udsagn, som skaber empirien, men også vores tilstedeværelse og responser som interviewere. Interaktionismen forstår grundlæggende interviewet som et socialt møde, en interaktion, hvor forskellige roller og sociale identiteter løbende forhandles og tilpasses (Järvinen 2005: 30).

Dette kan perspektiveres til tre præmisser for symbolsk interaktionisme, som Herbert Blumer (1900-1987) formulerede i bogen *Symbolic interactionism: perspective and method* fra 1969. Den første præmis omfatter, at mennesker forholder sig til deres omverden gennem den *mening*, de tillægger den (Blumer 1969: 2). Den anden præmis beskriver, at *mening* dannes i sociale interaktioner. Her fungerer sociale interaktioner som kilden til folks meninger, hvorfor *meninger* anses som et socialt produkt (Blumer 1969: 2, 5). Den tredje præmis forklarer, at *mening* løbende udvikler og forandrer sig gennem en fortolkningsproces, som individet anvender til at håndtere de ting, vedkommende møder i den sociale interaktion (Blumer 1969: 2). Her foregår en fortolkningsudvikling, hvor individet interagerer med sig selv, gennem vurderinger, forståelser og bedømmelser. Gennem disse fortolkninger skabes mening og det er pga. denne mening, at handlen bliver til. Herved bliver en central pointe for Blumer, at individet handler ud fra den mening, individet tillægger situationen (Blumer 1969: 5).

Blumers forståelse af, hvordan mening påvirker handlinger kan anvendes til at forstå, hvordan parternes handlinger udformer sig, men også udvikler sig løbende under interviewet. Disse forståelser hos Blumer harmonerer med de interaktionistiske perspektiver om, hvordan responser, udsagn, reaktioner og svar, kan opfattes som produkter af tidligere sociale erfaringer. Hertil tilpasser individet sine handlinger til den sociale kontekst og de aktører som indgår i den (Järvinen 2005: 28). Dette er udtryk for, at informanternes udsagn og fortællinger kan være præget af selvpositionering og indtryksstyring, som har til hensigt at fremstille

informanten som legitim og fornuftig. Dette foregår ved at informanten tilpasser handlinger, reaktioner og responser, på den måde, de finder hensigtsfuld i mødet med interviewer, netop mhp. at fremstå så legitim som muligt gennem fortællingen (Järvinen 2005: 31).

En pointe findes i at det samme gør sig gældende for interviewer, som i interviewsituationen tilsvarende vil forsøge at fremstå som en fornuftig og troværdig samtalepartner. Heraf kan interviewets parter i interaktionismen, opfattes som løbende at indgå i og forhandle forskellige roller (Järvinen 2005: 30-31). Disse sociale fænomener mellem interviewets parter, kan anses som former for bias i interviews empiri, som en interaktionistisk tilgang i analysen forsøger at belyse. Et redskab til at fremanalysere bias mhp. selvpositionering omfatter Scott og Lyman's begreb om "accounts", som på dansk kan betegnes "legitimerende forklaringer". Disse forklaringer anvendes enten som *justifications* (retfærdiggørelse) eller *excuses* (undskyldninger). Førstnævnte omhandler at nedtone socialt uacceptable handlinger, som værende ikke nær så uacceptable som antaget. Her erkender individet ikke sin handling som uacceptabel. Ved sidstnævnte erkender individet sin handling som uacceptabel, men henviser handlingen til at skyldes ydre omstændigheder, som individet hverken har kontrol over eller kan stilles til ansvar for (Järvinen 2005: 31; Scott & Lyman 1968: 47). Et andet værktøj som interaktionismen bidrager med, er at forholde sig til sociale kategoriseringer hos parterne. Interviewets parter indgår ikke blot som individer i sig selv, men bør anses som individer tilhørende intersektionelle kategorier. Her findes en betragtning af, at en person ikke blot er en person, men en person tilhørende et bestemt køn, med en bestemt kulturel baggrund, med en bestemt alder osv. Individets intersektionelle kategorier, kan påvirke den sociale interaktion. Som eksempel blev det tidligere beskrevet, hvordan vi antager at informanternes sociale kategori, som minoritet i samfundet, kan have indflydelse på deres fortællinger, når interaktionen foregår med interviewere af anden kulturel baggrund. Intersektionalitet bruges også til at forstå hvordan kategorier, anvendt af aktørerne, benyttes til at positionere sig selv og andre i deres fortælling (Järvinen 2005: 32). Interaktionismens anvendelse af intersektionelle kategorier mhp., at forstå hvordan disse kan have indflydelse på den sociale interaktion i interviewet, adskiller sig fra en anden anvendelse af intersektionalitet, som denne undersøgelse vil gøre brug af. Her er tale om en analytisk tilgang til intersektionalitet, som tager udgangspunkt i ISW, hvor intersektionaliteten "vendes på hovedet". Dette vil uddybes nærmere i følgende afsnit om *intersektionalitet*. Indtil videre er der redegjort for, at interaktionistiske analytiske værktøjer indebærer at forholde sig til, hvilke roller informanten anvender i sin fortælling ift. legitimerende forklaringer, og hvordan informanten

selvportrætterne sig selv mhp. indtryksstyring. Det er dog vigtigt at påpege at interaktionismen ikke blot er interesseret i at undersøge, *hvordan* fortællingen fortælles samt positionering heri, men også *hvad* informanten meningsfortolker mhp. den kontekst samtalen foregår i (Järvinen 2005: 39-40; Kvale & Brinkmann 2015: 274-279).

Hertil kan fremføres en pointe i følgende citat som Lise Togeby præsenterer i sit forskningsprojekt fra 2002 *Grønlændere i Danmark – en overset minoritet*, med udgangspunkt i Bo Wagner Sørensens ph.d.-afhandling *Magt eller afmagt. Køn, følelser og vold i Grønland* fra 1994: “I Danmark er tendensen tydeligvis at sætte alt på ord ud fra den antagelse, at verbalisering er første skridt på vej til bevidsthed om et problem og dermed også til løsningen af problemet. I Grønland er verbaliseringen ikke tilsvarende markant” (Sørensen 1994: 61; Togeby 2002: 24). Togeby påpeger, at hvis denne betragtning om kommunikationsforskelle er til stede, kan det betyde udfordringer for interviewet som metode. Her bør forskeren i en interviewsituation med grønlændere være bevidste om de kulturelle kommunikerationsforskelle, som kan forekomme, hvor det ikke blot er det sagte, men også det usagte som må tolkes (Togeby 2002: 24). Mhp. tidligere beskrivelser om kommunikationsudfordringer mellem grønlændere og danskere, kan her fremføres en pointe om, at vi skal være særlig opmærksomme på informanternes udtalelser. Eftersom ingen af os har erfaring med at interviewe grønlændere, før dette speciales påbegyndelse, kan interaktionen og dermed empirien blive påvirket af vores manglende erfaring. Vi lagde dog særlig vægt på, at informanterne skulle føle sig trygge under samtalen, ud fra forståelsen om, at de befinder sig i en udsat position, og at emnet kan være følsomt for dem. Gennem samtaler med socialarbejdere, blev vi gjort opmærksomme på at benytte et lavt og roligt toneleje, give dem tid til at svare og anerkende dem i deres udtalelser, da grønlændere kan være i tvivl om deres svar er “gode nok”.

Intersektionalitet

Intersektionalitet tager oprindeligt udgangspunkt i, hvordan køn interagerer med andre differentierende dimensioner og skaber mulighed for at forklare sorte kvinders problemstillinger (Crenshaw 1989: 140-141). Dog kan begrebet også anvendes i andre sammenhænge, som f.eks. grønlændere i Danmark. Intersektionalitet anvendes første gang af den sorte, Afrikanske feminist Kimberly Crenshaw. Intersektionalitets begrebet opstod i forbindelse med, at Kimberly Crenshaw argumenterede for, at sorte kvinder oftest ekskluderes fra feministisk teori og antiracistisk politisk diskurs, grundet manglende stillingtagen til

krydsfeltet mellem race og køn. Crenshaw pointerede, at oplevelsen af at stå mellem race og køn er større end blot summen, og argumentere for at eksklusionen ikke blot kan løses ved at inkludere sorte kvinder ind i et allerede etableret system (Crenshaw 1989: 140-141). Teorien kan referere til samspillet mellem flere sociale kategorier såsom køn, etnicitet, seksualitet, klasse og alder, som alle kan være en del af den enkeltes identitet (Pringle 2008: 115). Begrebet fremhæver en forståelse af, hvordan forskellige kategorier er indbyrdes forbundet, og hvordan forskellige former for ulighed ikke eksisterer isoleret, men snarere gensidigt forstærker hinanden. I artiklen *Intersektionalitet – begrebsrejse, kritik og nytænkning*, fremhæver Jette Kofoed, at kategorierne kan overdrive, undertrykke eller endda ophæve hinanden (Kofoed 2005: 44). Dette kaldes også det *ikke-additive* princip, hvor identitetskomponenter som køn, etnicitet, seksualitet mf. er uløseligt forbundet og ikke kan eksistere som adskilte faktorer (Christensen & Jensen 2019: 17). Det betyder, at identitetskomponenter ikke blot eksisterer som separate dele af en persons identitet, der kan lægges ovenpå hinanden. I stedet påvirker og ændrer de hinanden gensidigt. Dette sker både på et strukturelt niveau og på et identitetsniveau. Forskellen mellem det strukturelle og det identitetsmæssige kan anskues på forskelligt måder ift. intersektionalitet. På identitetsniveau kan intersektionalitet belyse, hvordan identitetsskabelse påvirker en persons måde at navigere mellem flere overlappende identiteter. Det handler om, hvordan individet oplever og håndterer de forskellige sociale kategorier, der er sammenvævet i deres selvforståelse. På et strukturelt niveau kan intersektionalitet bidrage med indsigt i, hvordan kombinationen af forskellige identitetskategorier spiller en rolle ift. strukturel ulighed, undertrykkelse og eksklusion. Det vil sige, at bestemte grupper kan møde særlige former for diskrimination eller barrierer, fordi flere faktorer – såsom køn, etnicitet og social klasse – krydser hinanden og skaber unikke oplevelser af marginalisering (Danneskiold-Samsøe, Mørck & Sørensen 2019: 59).

En anden tilgang til intersektionalitet anvendes til at besvare denne undersøgelses underspørgsmål:

Hvilke kategorier fremhæver Grønlændere som væsentlige ift. at blive mødt med anerkendelse i deres kulturmøde med de danske socialarbejdere og sociale tilbud?

Som beskrevet er det en anden form af intersektionalitet, som tager udgangspunkt i ISW, hvor tilgangen “vendes på hovedet”. Hvor den tidligere traditionelle brug af intersektionalitet og interaktionismen tildeler informanterne sociale kategorier, forud mødet med dem, adskiller denne sig ved, at kategorier om anerkendelse først forekommer, når informanterne beskriver

dem gennem deres egne udsagn og fortællinger. På den måde dannes kategorierne ud fra det, informanterne selv taler ind i, hvilket stemmer overens med Indigenous social work. Her skaber informanternes udsagn viden om hvilke kategorier, de finder væsentlige for at føle anerkendelse i mødet med sociale tilbud. Dette harmonerer med hermeneutikken, hvor vores forforståelser om intersektionelle kategorier udsættes for en vekselvirkning (Fredslund & Dahlager 2011: 158). Her bliver det muligt, at vores forforståelser udfordres af de udsagn og kategorier, som informanterne selv italesætter. Denne alternative tilgang til intersektionalitet vil fremadrettet betegnes som *Indigenous intersektionalitet*. Denne vil benyttes som en analytisk ramme, der bidrager til en øget indsigt i, hvilke kategorier grønlændere oplever som værende vigtige. Projektet vil fokusere på, hvordan sammenvævningen af disse komponenter påvirker grønlænderes møde med sociale tilbud både på et identitets- og strukturelt niveau.

Empiriindsamling

I det følgende afsnit beskrives processen for udvælgelse og rekruttering af informanter. Vi benyttede os af formålssampling, idet vi valgte informanterne på baggrund af projektets relevans, snarere end efter tilfældighedsprincippet (Merriam 2015: 98).

Rekruttering

I rekrutteringsprocessen stillede vi ingen krav ift. køn eller fødested, da både informanter med grønlandske rødder, uagtet om de er født i Grønland og Danmark, kan opleve lignende udfordringer i mødet med det danske samfund. I følgende afsnit er de sociale tilbud, som vi er i kontakt med anonymiseret til formål for at bevare fortroligheden overfor projektets informanter. Vores rekrutteringsproces begyndte med en kortlægning af sociale tilbud i Aalborg, der henvender sig til grønlændere. Derudover havde vi et fysisk møde med en grønlandsk kulturmedarbejder, der gav os yderligere indsigt i relevante tilbud og aktører, som kunne hjælpe os med at komme i kontakt med potentielle informanter. Pba. dette henvendte vi os telefonisk samt skriftligt til fagpersoner på sociale tilbud. Af etiske grunde valgte vi, at alt indledende kontakt skulle foregå gennem fagpersonerne. Henvendelse til de sociale tilbud, resulterede i en etablering af dialog med det første sociale tilbud, hvor vi i første omgang fik mulighed for at besøge tilbuddet og derigennem afholde ét interview med en bruger af tilbuddet. Efter afholdelsen, af det første interview fornemmede vi, at situationen ikke lagde op til, at vi skulle blive hængende, men snarere til at give brugerne plads og tid til at reflektere over, om de ønskede at deltage i interviewet. Derfor aftalte vi med projektmedarbejderen at eftersende information, der indeholdt et billede af os samt forslag til interviewspørgsmål, som

kunne hænges op på opslagstavlen. Formålet med dette var at give brugerne mulighed for at overveje spørgsmålene i ro samt sætte ansigt på os, inden de traf beslutning om de ønskede at deltage i et interview eller ej.

I rekrutteringsprocessen kontaktede vi ligeledes et andet socialt tilbud mhp. at inkludere perspektiver fra de grønlandske brugere, der benytter dette tilbud. Vi var opmærksomme på, at institutionsrammerne og konteksten for kvindernes udsathed krævede en etisk og reflekteret tilgang. Vi valgte derfor ikke at besøge tilbuddet, men samarbejdede med fagpersonerne og lod dem spørge brugerne, om de ønskede at deltage som informanter i projektet. Valget blev truffet for at undgå at forstyrre brugerne i deres nuværende hjem. Dette resulterede i afholdelse af et interview med en informant. Vi valgte ligeledes at forsøge, at rekrutterer informanter fra en social café, som er et tilbud for tidligere og nuværende brugere, som af etiske årsager blev aflyst. Det sidste sociale tilbud som vi henvendte os til, var også en social café, hvor borgere med sociale problemer tilbydes forplejning, sociale aktiviteter og rådgivning. I første omgang tog vi kontakt til den café ansvarlige. Metoden, hvor bestemte grønlandske brugere blev udpeget og anmodet om at deltage i interview, blev dog ikke fundet hensigtsmæssig. Baggrunden for dette var, at borgerne kunne føle sig forpligtet til at sige ja af hensyn til venlighed overfor os. Desuden stod borgerne i en særlig situation pga. emnets aktualitet. Flere af borgerne var blevet opsøgt gentagne gange af eksperter, der også var interesserede i deres oplevelser. For at undgå belastning og grænseskridninger blev det i samtale med den café ansvarlige vurderet, at vi i stedet skulle sende et informationsbrev rundt i caféen som en blødere tilgang. Det blev vurderet etisk forsvarligt, at kun to af os skulle komme på et fysisk besøg og gennemføre interviews med dem, der havde lyst. Desuden valgte vi at tage interviewene løbende under besøget, på en mere spontan og nærværende måde.

Ud over at opsøge sociale tilbud udarbejdede vi en mail, som vi sendte rundt i vores netværk for at komme i kontakt med informanter. Dette resulterede i et interview, hvilket understregede vigtigheden af forbindelser og netværk i rekrutteringsprocessen. Denne rekrutteringsform har ligeledes rejst etiske overvejelser, hvilket gjorde, at vi ikke kontaktede flere. I processen blev bestemte informanter udpeget og direkte kontaktet, hvilket kan være uhensigtsmæssigt, da det være vanskeligt for dem at sige nej. Herudover kan det sende et signal om, at vi antager, at informanten er socialt udsat og har behov for hjælp. En mere etisk tilgang kunne have været at udarbejde et offentligt opslag, hvor informanterne selv kunne henvende sig, hvis de identificerede sig med den informant, vi søgte. For at imødekomme eventuelle barrierer i

rekrutteringsfasen forsøgte vi at skabe kontakt gennem eksisterende netværk og organisationer, som informanterne allerede havde en relation til.

Refleksioner vedrørende rekrutteringsprocessen

Dette afsnit har til hensigt at forklare de oplevelser samt udfordringer, som vi har haft ifm. at rekruttere informanter til indeværende undersøgelse.

Trods kontakt til brugere via sociale tilbud, netværk og lukkede grupper på digitale platforme som Facebook, blev flere aftaler aflyst. Fem informanter udeblev uden forklaring, og enkelte trak sig gentagne gange. Dette rejste spørgsmål vedrørende, hvad der lå til grund for, at mulige informanter pludselig sprang fra igen og hvorvidt det handlede om, at de følte sig usikre. Mulige årsager kunne være nervøsitet ved at dele personlige oplevelser, frygt for stigmatisering eller en usikkerhed ved at indgå i en formel samtale med fremmede. Endvidere kunne det være, at potentielle informanter sprang fra, ses som et udtryk for, at de indvilgede snarere for at være flinke, end af egentlig lyst. Derudover nævnte en af medarbejderne på et af de sociale tilbud, at nogle grønlændere kan være nervøse for at svare forkert på spørgsmål, hvilket kan skabe yderligere tilbageholdenhed. På et andet socialt tilbud påpegede en medarbejder, at det var vigtigt at gennemføre interviewet med det samme, når der blev indvilget til interview, da dette ville mindske risikoen for at borgerne pludselig trak sig. Samme medarbejder nævnte, at mange følte sig mest trygge ved at deltage online eller over telefonen, hvorfor vi gav informanterne mulighed for at vælge dette. På det første sociale tilbud blev det foreslået, at vi udformede et ark med eksempler på spørgsmål samt et billede af os for at skabe mere tryghed og transparens, når de sociale tilbud skulle henvende sig til deres brugere. Disse hændelser peger på, at nogle informanter kan opleve en usikkerhed forbundet med deltagelse, hvilket potentielt kan påvirke deres lyst til at deltage. Vi blev opmærksomme på, at der kan opstå etiske gnidninger ved at gennemføre interviews umiddelbart efter mødet og på stedet. Ved et besøg på en social café oplevede vi, at en informant i første omgang indvilligede til at deltage, men efterfølgende undgik interviewet. Vi tolkede dette som et udtryk for grænsedragning. Yderligere kan det tolkes som, at informanten måske havde svært ved at afslå på grund af et ønske om at please, som beskrevet i forhenværende afsnit.

Interviewguide

I dette projekt blev interviewguiden udarbejdet med det formål at indsamle informanternes subjektive oplevelser mhp. at forstå og fortolke dem ud fra en hermeneutisk tilgang. Dette havde til formål, at lede informanternes svar mod de tematikker vi ønskede at afdække med formål om, at besvare projektets problemformulering. Interviewguiden blev indledt med en skriftlig præsentation af studiegruppen, formålet med projektet samt interviewets varighed. Herudover indeholdt interviewguiden formulerede forskningsspørgsmål, som blev operationaliseret til interviewspørgsmål, for at gøre dem letforståelige for projektets informanter (Kvale og Brinkmann 2015: 177). I første omgang blev forskningsspørgsmålene udformet på baggrund af vores forforståelse. Med afsæt i Gadammers perspektiv, er forforståelsen og forståelsen dynamiske begreber, der kontinuerligt udvikles gennem den filosofiske hermeneutik (Juul 2012b: 221). Forforståelsen beskrives af Gadamer, som en fordom, der inkluderer alt man på forhånd antager eller ved om et fænomen. Hermeneutikken påpeger, at forskeren medbringer intentionelt eller uintentionelt sin forforståelse med i forståelsesprocessen, hvilket antages som den epistemologiske grundantagelse indenfor den filosofiske hermeneutik. Fra et hermeneutisk perspektiv betragtes dette som en produktiv erkendelse snarere end en hindring, da forforståelsen er en nødvendig forudsætning for at formulere relevante forskningsspørgsmål, bevare orienteringen og dermed opnå et nyt perspektiv (Juul 2012b: 122). Vores forforståelse var præget af emnets aktualitet, forskningsartikler, pensum, sociale medier samt mødet med den grønlandske målgruppe gennem et praktikophold for to af projektgruppens medlemmer. Derudover deltog vi i projektets indledende fase i en uformel samtale med en grønlandsk kulturmedarbejder, som med flere års erfaring og tæt kontakt med den grønlandske målgruppe, bidrog med værdifuld indsigt i emnet. I interviewguiden udarbejdede vi derudover opfølgende spørgsmål, som fungerede som en hjælpende hånd til at holde samtalen i gang og bevarede strukturen for at sikre, at interviewguidens temaer blev besvaret. Der blev benyttet åbne og indledende spørgsmål som inviterede informanterne, til at uddybe samt at bidrage med deres personlige eller faglige perspektiver. Interviewguiden inkluderede ydermere direkte, indirekte og specificerende spørgsmål for at indhente præcis og detaljeret viden om informanternes oplevelser.

Løsningsfokuseret spørgsmål

Vi opstillede yderligere en række løsningsfokuserede spørgsmål, og benyttende disse når det passede ind i interviewene med informanterne. Den løsningsfokuserede praksis og metode er

tæt forbundet med en ikke-vidende position, som handler om at støtte borgeren i, at blive ekspert i sit eget liv gennem fokus på borgerens referenceramme (Dansk Løsningsfokuseret institut 2024: 5) Den ikke-vidende position indebærer at rette opmærksomheden mod borgerens egne ressourcer frem for terapeutens forforståelser (Dansk Løsningsfokuseret institut 2024: 5). Forskning viser, at jo mere vi anvender og bevarer borgerens egne ord, desto mere oplever borgeren sig hørt og forstået. Dette hænger sammen med ISW, hvor der tages højde for de indfødtes værdier og erfaringer (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54-55). Den løsningsfokuserede tilgang er borgercentreret og fremtidsorienteret. Samtalen sigter mod at skabe refleksion og retning gennem de spørgsmål, der stilles – med det formål, at borgeren bliver klogere på sig selv. At formulere borgerens forandringsønske er en proces mellem den professionelle og borgeren, hvor den professionelle stiller spørgsmål, lytter konstruktivt og bruger borgerens refleksioner i processen (Dansk Løsningsfokuseret institut 2024: 13). I interviewguiden og under selve interviewsituationen fokuserede vi på mirakelspørgsmålet, som er det mest kendte løsningsfokuserede spørgsmål og sigter mod at få borgeren til at beskrive hvordan deres liv ville se ud, og de modtog den ønskede hjælp. Formålet var at frembringe informanternes ønsker og visuelle forestillinger om deres fremtid (Dansk Løsningsfokuseret institut 2024: 29).

Interviewsituationen

Ved interviewets opstart præsenterede vi den første del af interviewguiden for informanterne. Dette omfattede information om deres rettigheder, herunder at interviewet ville blive optaget. Vi besluttede, at deltagerne skulle anonymiseres. Beslutningen blev truffet for at beskytte informanterne og for at forebygge anspændthed i mødet med dem. Vi fokuserede på gennemsigtighed allerede i den skriftlige dialog, hvor informanterne blev informeret om formålet med og betingelserne for deltagelse i interviewet. Vi ønskede at være tilgængelige og imødekomme informanternes individuelle præferencer. Derfor tilbød vi, at interviewene kunne foregå analogt eller online, og vi var fleksible med hensyn til tid og sted. De interviews, der foregik online, blev gennemført over Teams eller telefonisk, og ønsket om hvorvidt kameraet skulle være tændt eller slukket blev imødekommet. Kamerafunktionen gav os en fordel, da vi kunne opfange ansigtsmimik og andre nonverbale signaler. Samtidig var vi bevidste om den begrænsede observation som følge af manglende personlig kontakt, hvilket kunne øge risikoen for misforståelser. En pludselig ændring i afholdelsen af et interview, gjorde os opmærksomme på vigtigheden af at være omstillingsparate i mødet med informanterne. Ved afholdelsen af et interview var den oprindelige aftale, at det skulle foregå fysisk. For at sikre, at informanten

følte sig mest tryk, fik hun valget om lokationen, og vi var fleksible ift. dette. Da interviewet skulle afholdes, var informanten ikke hjemme, hvilket naturligvis kunne skyldes en forglemmelse, men af etiske årsager tolkede vi det som en form for grænse, som hun havde sat. Derfor tilbød vi alternativt et telefonisk interview, hvor informantens valg om ikke at have kameraet tændt blev respekteret. Ved de fysiske interviews valgte vi en behagelig og tryk lokalitet for informanterne ved at møde dem i deres naturlige miljøer. Vi var fysisk til stede og gennemførte interviews med de informanter på de sociale tilbud. Dette valg blev truffet for at gøre det så naturligt og behageligt som muligt for informanterne. Den første kontakt til informanterne skete, som beskrevet foroven, gennem de fagprofessionelle, da de har en bedre relation til brugerne. Det fysiske interview, skabte anledning til andre interaktioner, sammenlignet med online interviews. Dette blev tydeligt, da vi blev vist rundt på det sociale tilbud af en informant. Han viste os billeder fra en artikel, som informanten havde medvirket i. Dette bidrog ligeledes til at give et indblik i informantens oplevelse af det sociale tilbud samt et helhedssyn af informanten.

Under interviewsituationen havde vi nedtonede stemmeleje og rolig adfærd, hvilket havde formål om at informanterne skulle føle sig trygge. Socialstyrelsens artikel "*Unge grønlændere bidrager til nye indsigter*" beskriver, at grønlændere er mere rolige i deres kommunikation, hvilket er anderledes fra danskere, der generelt kan være høje i tonefaldet og bruge flere ord. Dette undgik vi, hvormed spørgsmål i interviewguiden blev forsøgt formuleret kort og præcist (Socialstyrelsen 2016: 8). Vi gav plads til stilhed sideløbende med, fordomsfrit og nysgerrigt at spørge ind til informanten. Dette gjorde vi ved at stille åbne, enkelte og anerkendende spørgsmål om informanternes oplevelser. Med afsæt i ISW, talte vi om informanternes liv, værdier og relation til Grønland for at give informanterne plads til selv at tale ind i disse emner. Ydermere undgik vi at gøre antagelser om, at informanterne forstod alle danske ord og begreber. Artiklen viser, at grønlændere ikke nødvendigvis vil påpege, hvis ordene ikke giver mening (Socialstyrelsen 2016: 8). Dette var vi opmærksomme på ved at have et særligt fokus på toneleje og kropssprog, herunder ansigtsmimik, og ved aktivt at tage ansvar for at forklare det sagte på en alternativ måde, når det var nødvendigt.

Transskription

Med henblik på at indfange informanternes tilkendegivelser, valgte vi at optage interviewene. Dette gjorde det muligt at fokusere mere på emnet og interaktionen i interviewet. Transskribering af lydfiletne indebærer en oversættelse fra talesprog til skriftsprog. Denne proces omfatter en række til- og fravalg som løbende begrundes, således projektets reliabilitet styrkes. Et interview er et socialt samspil, hvor bl.a. kropssprog og ansigtsudtryk fremstår for intervieweren, hvilket ikke gør sig gældende for vedkommende, der læser interviewet efterfølgende, og som ikke er en del af konteksten. Det kan betyde, at noget går tabt i overgangen fra optagelsen til skreven tekst (Kvale & Brinkmann 2015: 235-236). Dette er vigtige overvejelser i projektet, da det interaktionistiske perspektiv giver anledning til et fokus på den kontekst, hvori udsagnene udspiller sig. Dette har vi været opmærksomme på, hvorfor vi har noteret lyde og udtryk, hvis det har haft betydning for indholdet af tilkendegivelserne. Ligeledes har vi valgt at transskribere ord for ord, hvortil følelsesudtryk såsom latter noteres ligeså. Dette begrundes med, at vi er interesseret i at indfange grønlændernes oplevelser med sociale tilbud i Danmark. Samtidig bevirker det, at informanternes udtalelser citeres korrekt, og at vi forholder os tro til det, vores informanter tilkendegiver, således misforståelser undgås. Derudover er optagelserne og transskriptionerne håndteret i overensstemmelse med GDPR-lovgivningen, hvortil informanterne omtales med pseudonymer, således anonymitet og fortrolighed sikres (Kvale & Brinkmann 2015: 246). Vi har som ansvarlige for dataene været eftertænksomme med, hvor de fortrolige lydoptagelser, samt transskriberingerne blev opbevaret. Under udarbejdelsen af projektet blev alt dette bevaret på en privat enhed samt en privat Microsoft Teams kanal som begge er beskyttet fra uautoriserede adgang (Microsoft 2023). Efter relevant procedure blev alt materiale destrueret.

Kodning

Følgende afsnit vil redegøre for tilgange benyttet til at skabe overblik over den samlede empiri i indeværende undersøgelse. Herudover hvilke metoder, som er anvendt til kategorisering af empirien i diverse analytiske temaer, mhp. at indfange problemstillingens tematiske facetter.

I arbejdet med transskriberet datamateriale anvendes kodning, som en analytisk proces, hvor mønstre og temaer identificeres ud fra empirien (Kvale & Brinkmann 2015: 261-263). Kodningen tager form som meningskondensering af empirien, således denne blev mere håndterbar forinden det analytiske arbejde. Meningskondensering er en form for kategorisering

baseret på det transskriberede interview, hvorigennem informanternes udsagn reduceres til kortfattede essenser (Kvale & Brinkmann 2015: 267, 269). Ud fra udsagnene har vi således identificeret nogle overordnede tematikker. Disse indrammes som hhv. deduktive, abduktive og induktive, hvilket uddybes i *databearbejdelsen*.

Databearbejdelsen

Vores hensigt med kodningen har først og fremmest bestået i at finde frem til udsagn, som direkte forholder sig til vores problemformulering. For at finde frem til disse udsagn, var første fase at identificere temaer, som kobled sig til indeværende problemformulering. Her identificerede vi følgende temaer, som indrammer grønlændernes oplevelser af “kultur og kulturforskelle indflydelse på mødet med socialarbejdere”, og “informanternes oplevelser af mødet med socialarbejdere i sociale tilbud. Det tredje og fjerde deduktive tema består hhv. af at undersøge informanternes opfattelser af “kollektiv kontra individuel støtte i sociale tilbud” samt “minoritetsstress”. Disse emner fandt vi interessant at inddrage i interviewguiden, da litteratur anvendt i problemfeltet illustrerer, at grønlændere generelt er relativt fællesskabsorienteret sammenlignet med den øvrige danske befolkning, og at mange grønlændere oplever udfordringer i mødet med det danske samfund (Institut for Menneskerettigheder 2025; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 82-89, 100, 128; Rådet for Socialt Udsatte 2014: 8-9; Social- og Boligministeriet; Tzay 2023: 4). Udover disse deduktive temaer, er abduktive tematikker identificeret, som tager udgangspunkt i *Indigenous- og traditionel intersektionalitet*, *interaktionisme* samt *mellemgruppen* som gestandsfelt. Disse temaer indgår ikke direkte i interviewguiden. Empiri koblet til disse temaer, fremkommer som resultat af, at de er deduktive perspektiver, som ønskes analyseret med udgangspunkt i informanternes egne udsagn. Kodning ifm. intersektionalitet forholder sig til de kategorier, som informanterne selv nævner som vigtige for anerkendelse i mødet med dem. Jf. afsnittet *intersektionalitet*, forholder dette sig især til besvarelse af undersøgelsens underspørgsmål. Hertil identificerede vi et tema om hvilke kategorier, de beskriver som vigtige i anerkendelse af deres kultur. Temaer mhp. interaktionisme er kodet ud fra to teoretiske betragtninger. Den ene forholder sig til en betragtning om at udsagn hos informanten kan være påvirket af eller er tilpasset interaktionen. Interaktionen tager form som en interviewsituation, hvor informanternes udtalelser lydoptages og interviewpersonerne består af mennesker med anden kulturel baggrund. Dette kunne forestilles at have indflydelse på nogle af informanternes udtalelser. (Järvinen 2005: 29; Kvale & Brinkmann 2015: 318). Den anden forholder sig til

legitimerende forklaringer i informanternes udtalelser. Dette omfatter udsagn hvor informanterne tillægger eksterne forhold forklaringen på negative hændelser eller forhold ved deres livssituation. Som beskrevet er det en type bias, som stammer fra den interaktionistiske antagelse om, at informanten altid vil forsøge at fremstå legitim og fornuftig i deres fortælling (Järvinen 2014: 30-32.). Efter vi havde konstrueret temaerne, blev den samlede empiri meningskondenseret ift. tematikkerne. Som vi meningskondenserede empirien, blev vi opmærksomme på mønstre og lignende emner på tværs af interviewene, som ikke var en del af interviewguiden. Herved blev nye temaer løbende identificeret gennem kodningen. Disse betegnes som induktive temaer, eftersom de er empiridrevne. Induktive temaer som går igen gennem informanternes tilkendegivelser består hhv. af ønsket om at *hjælpe og være noget for andre* og *identitet*. Det var en overvejelse med sidstnævnte at undersøge grønlændernes tilhørsforhold til hhv. Danmark og Grønland. Dette mhp. om sammenhænge kunne findes mellem hvorvidt de identificerede sig mest som grønlændere eller danskere, og hvorvidt dette har indvirkning i deres forhold og oplevelser med sociale tilbud. Grønlænderes udfordringer med tværnationale identiteter, er relativt belyst i forskningen (Rådet for Socialt Udsatte 2014; Slot et al. 2023). Efter kodning af empirien blev interessante fortællinger identificeret om, hvorledes informanternes syn på dem selv har udviklet sig som resultat af sociale tilbuds indflydelse på dem. Heraf udgør dette særprægede forhold til vores problemstilling, temaet “identitet”.

Analyselstrategi

I følgende afsnit redegøres grundlaget for projektets analysestrategi. Dette gøres mhp. at øge gennemsigtigheden og dermed reliabiliteten (Kvale & Brinkmann 2015: 317-318). Analysen er således opbygget med formål om at besvare følgende problemformulering:

Hvordan påvirker kulturforskellene mellem Grønland og Danmark, grønlændere i deres møde med danske sociale tilbud?

Samt projektets underspørgsmål:

Hvilke kategorier fremhæver Grønlændere som væsentlige ift. at blive mødt med anerkendelse i deres kulturmøde med de danske socialarbejdere og sociale tilbud?

Analysens videnskabsteoretiske afsæt

Projektets analyse og tolkning begyndte allerede under interviewene, da der ved indtræden og åbenhed over for informanternes horisont umiddelbart opstår en analyse af deres udsagn (Olesen 2018: 145-170). Iht. hermeneutikken har vi kontinuerligt befundet os i en cirkelstruktur mellem vores forforståelse og de nye perspektiver, som bl.a. forekommer i projektets empiri (Juul 2012b: 110). Den ontologiske grundantagelse omhandler menneskets væren, her beskæftiger den filosofiske hermeneutik sig med, hvad det vil sige at være menneske og lægger vægt på menneskets historie (Juul 2012b: 121). Den anerkender, at mennesket er uadskilleligt fra sin indlejring i tidslige og rummelige sammenhænge (Juul 2012b: 121). Vi vil i projektets analyse bevæge os ind i den hermeneutiske cirkel ved at anvende en hermeneutisk orienteret analysestrategi på projektets empiri. Dermed befinder vi os i en vekselvirkning mellem enkeltdelene og helheden, som i den filosofiske hermeneutik reflekter en proces mellem vores forforståelse og nye perspektiver fra informanternes sociale verden (Fredslund & Dahlager 2011: 158). Analysen vil følge en hermeneutisk fortolknings struktur, hvor den indsamlede empiri opdeles i mindre dele og analyseres med relevant teori, hvor der kan opstå en ny forståelse. Det betyder, at den nye forståelse, som opstår gennem analysen, kontinuerligt vil blive anvendt og justeret ift. de eksisterende forståelseshorisonter af fænomenet og dets helhed (Kvale & Brinkmann 2015: 275). Med andre ord kan analysen af enkeltdelene ændre og udvide vores forståelse af fænomenet. Fremgangsmåden vil i slutningen af analysen og diskussionen lede tættere på en horisontsammensmeltning, hvor en bredere forståelse af grønlændernes erfaringer og oplevelser iht. problemformulering vil opstå.

Oplevede interaktioner

Rapporten *Ligebehandling af Grønlændere i Danmark* (2015) fra Institut for Menneskerettigheder undersøger grønlænderes oplevelser af diskrimination i Danmark og skelner mellem oplevet (subjektiv) og faktisk diskrimination. Oplevet diskrimination handler om individets egen oplevelse af forskelsbehandling fra enkeltpersoner eller som resultat af samfundsstrukturer (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 32). Det understreges, at diskriminerende handlinger kan finde sted uden at blive oplevet som diskrimination, enten fordi den diskriminerede ikke oplever det sådan eller anser handlingen for legitim. Omvendt kan diskrimination opleves i situationer, hvor der reelt ikke foregår diskrimination (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 33). Rapporten fokuserer alene på oplevet diskrimination, da faktisk

diskrimination kan være vanskelig at dokumentere (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 33). I analysen vil denne sondring ikke blot anvendes til at forstå oplevelser om diskrimination, men også hvilke meninger, informanterne tillægger andre situationer. Dette kan kobles til Blumers forståelse om, at mennesker reagerer ud fra den betydning de tillægger andres handlinger (Blumer 1969: 8-9). Hvis en informant udtrykker at have oplevet diskrimination eller f.eks. støtte, uagtet om handlingen var ment som værende diskriminerende eller støttende, har informanten fortolket på handlingen og derved tillagt den mening. Dette indikerer, at symbolsk interaktionisme har fundet sted i interaktionen (Blumer 1969: 9). Herved tilegnes viden om informanternes oplevelser af interaktioner med deres omverden, herunder sociale tilbud, gennem deres egne udsagn, hvilket harmonerer med ISW. Dette kommer til udtryk ved, at vi ikke fortolker på, om det de udtaler at have oplevet, er *faktisk* eller *oplevet* situationer, men at fortolke på det, som de oplever.

Analytiske tematikker

I kodningsafsnittet blev forskellige deduktive, abduktive og induktive temaer identificeret. Temaerne har til hensigt at skabe udgangspunkt for analysens struktur og empiriske indhold. Mhp. analysens struktur, har temaerne forskellige funktioner. Deduktive temaer fra kodningen, vil danne rammerne for analysens særskilte afsnit og temaer: *mødet med sociale tilbud, omsorg, kollektiv kontra individuel støtte, kulturforskelle og minoritetsstress* samt *kulturel særbehandling?*. Abduktive og induktive temaer fra kodningsafsnittet vil inddrages og anvendes løbende mhp. at skabe nuancer af, hvordan empirien kan opfattes og forstås. I dette projekt anvendes ISW, som abduktivt udspringer af empirien, hvilket fremhæver betydningen af at integrere indfødtes viden og verdenssyn i det sociale arbejde (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54). Tilgangen med at integrere indfødtes viden anvendes, som tidligere nævnt, bl.a. gennem en ny tilgang til intersektionalitet, som vi kalder Indigenous intersektionalitet. Denne har til hensigt at besvare undersøgelsens underspørgsmål, som omfatter at identificere de kategorier, som grønlænderne selv vægter i mødet med danske sociale tilbud. Dette adskiller sig fra den traditionelle intersektionalitet, hvor sociale kategorier skabes inden mødet med informanterne. Begge tilgange af intersektionalitet vil inddrages løbende i analysen. Som beskrevet i kodningsafsnittet, indebærer det abduktive tema om interaktionisme to teoretiske betragtninger. Her er det blot perspektivet på *legitimerende forklaringer*, som vil inddrages gennem analysen. Betragtningen om, at informanternes udtalelser kan være påvirket eller tilpasset interaktionen og samtalepartnere, vil benyttes i et særskilt afsnit i diskussionen. Her

vil det diskuteres, hvilken indflydelse interviewinteraktionen har haft på vores indsamlet empiri. De induktive temaer består af empiri om *at være noget for andre og identitet*, som omhandler deres udvikling i sociale tilbud.

Analyse

I følgende afsnit analyseres informanternes tilkendegivelser ift. de tematikker, som har vist sig relevante i besvarelsen af projektets problemformulering. I analysen er det forsøgt at illustrere den dynamiske og forskelligartet forståelse samt vigtigheden af et nuanceret blik på, hvorledes kulturen fylder i informanternes møde med de sociale tilbud. Hertil er andre væsentlige forhold som abduktivt er udsprunget af empirien inddraget. Disse forskellige forhold som omhandler mødet mellem sociale tilbud og informanterne er forsøgt samlet i én nuanceret fælles fortælling pba. empiriske mønstre og paralleller med udgangspunkt i grønlændernes individuelle beretninger.

Præsentation af informanter

Følgende afsnit har til henseende at illustrere informanternes møde med de forskellige sociale tilbud samt hjælpen, de modtager. Informanterne er tilknyttet forskellige sociale tilbud, hvorfor hjælpen de søger og modtager, afhænger af det specifikke tilbud og informanternes situation. Aki, Nivi og Marco er alle blevet henvist til tilbuddene, hvor Pipaluk og Aviaq selv har opsøgt det sociale tilbud. Formålet med hjælpen, informanterne modtager, varierer således afhængigt af det specifikke sociale tilbud, som de er en del af.

Aki er 28 år. Hun er født i Grønland og flyttede til Danmark, da hun var seks år. Hun har været tilknyttet to sociale tilbud, hvoraf hun stadig er en del af det ene. Det sociale tilbud, som hun stadig er en del af, er et netværk for tidligere og nuværende anbragte, hvor hun har været i otte år. Hertil tilkendegiver hun, at formålet med at komme i følgende tilbud omhandlede et ønske om at skabe et netværk, hvor hun samtidig modtog rådgivning, hjælp til håndtering af dagligdagen og samtaler med sagsbehandlere (Aki: 3). Derudover har hun boet på et socialt botilbud i ni måneder. Dét sociale botilbud blev hun henvist til, efter hun blev overfaldet, hvorefter hun tilkendegiver, at hun udviklede PTSD, hvorfor hun fik tildelt en paragraf 85-støtte (Aki: 3). Hun tilkendegiver, at hun mest var på det sociale tilbud for *“først og fremmest at komme væk fra min voldsmand. For at føle mig sikker. Altså have det basale behov for at føle sig sikker”* (Aki: 9). I dette tilbud tilkendegiver hun, at den hjælp hun fik omhandlede psykisk støtte samt støtte til *“at skabe en hverdag trods min diagnose og alle de gener, jeg*

lever stadig med” (Aki: 3). Det sociale tilbud har således hjulpet hende med at have en sikker base og et trygt sted at overnatte samt, at *“der var noget personale, jeg kunne gå til, hvis jeg havde nogle problemer, eller havde brug for råd over et eller andet, eller hvis jeg havde brug for hjælp til et dagligt gøremål”* (Aki: 9). Udover at hjælpe Aki med hendes psykiske udfordringer grundet overfaldet, har det sociale tilbud også hjulpet hende med praktiske ting, såsom at spare penge sammen, daglige gøremål samt at guide hende hen imod et bedre liv igen. Hun er på nuværende tidspunkt i gang med en erhvervsuddannelse og er tilknyttet en SPS-støtte.

Nivi er 26 år og er en del af det samme botilbud som Aki, og tilkendegiver at hun er en del af tilbuddet grundet stress, angst og funktionel hjemløshed. Derudover tilkendegiver hun, at tingene i hendes lejlighed blev *“lidt rodet”* (Nivi: 5), hvilket kan indikere, at hun også havde svært ved at bo alene. Hun har rødder i Grønland og flyttede til Danmark i 2020 primært på grund af ønsket om uddannelse og egen lejlighed. Hun blev henvist til det sociale tilbud via sin rådgiver på hendes erhvervsuddannelse (Nivi: 2, 10). Den hjælp hun modtager i det sociale tilbud, omfatter bl.a. akupunktur og kropsbehandling for at få hendes krop til at slappe af og afhjælpe hendes angst og stresssymptomer. Derudover nævner hun at få hjælp til at komme ud af værelset, være en del af et fællesskab og diverse aktiviteter (Nivi: 7, 20).

Marco er 27 år gammel og er kommet ind i det sociale tilbud for at få hjælp til at komme i aktivering samt at få hjælp til praktiske ting, f.eks. hjælp til *“at snakke med udlejere, eller snakke med noget skole, eller læge”* (Marco: 6). Marco var ved interviewets udførsel tilknyttet det sociale tilbud, men er nu påbegyndt en uddannelse. Marco er derfor ikke længere en del af det sociale tilbud som bruger, men kommer stadig frivilligt, da det giver ham en følelse af fællesskab og et sted, hvor han kan dyrke sin grønlandske kultur (Marco: 12-13). Han er opvokset i Sydgrønland og flyttede til Danmark i 2010 sammen med sin familie (Marco: 2).

Pipuluk og Aviaq hhv. 65 år og 58 år, er begge en del af det samme tilbud, hvor kvinder med sociale problemer tilbydes forplejning, sociale aktiviteter, fællesskab og rådgivning (Aviaq: 2, 6; Pipaluk: 1, 7). Pipaluk tilkendegiver, at hun får hjælp til at snakke om hendes problemer, samt at det sociale tilbud giver hende en følelse af fællesskab, hvor hun kan komme og spise sammen med andre og lave aktiviteter sammen (Pipaluk: 7). Aviaq tilkendegiver, at hun blev en del af det sociale tilbud via hendes veninde, som inviterede hende. Hun får bl.a. hjælp til at snakke om hendes problemer, men siger hertil *“Jeg er bare kommet her for at hygge mig og have det samvær, sociale samvær, udenfor misbruger miljøet”* (Aviaq: 6). Det vigtigste for

hende er at kunne deltage i et fællesskab, hvor hun kan hygge sig med andre, og have et sundt netværk som står i kontrast til misbrugsmiljøet, som hun tidligere har været en del af (Aviaq: 6). Derudover beskriver hun hvordan NADA, akupunktur og zoneterapi, hjælper hende med at slappe af (Aviaq: 7).

Selvom informanterne har forskellige baggrunde og livssituationer vurderede vi, at de alle tilhører mellemgruppen, som vi ønsker at undersøge. Herved bidrager deres fælles oplevelser til en dybere forståelse af deres møde med sociale tilbud. Samtidig er vi med udvælgelsen af projektets informanter opmærksomme på, at denne nødvendigvis ikke dækker hele målgruppens oplevelser, men snarere giver et indblik i nogle af de centrale udfordringer, som de kan opleve i mødet med det danske samfund og sociale tilbud i Danmark.

Mødet med sociale tilbud

Informanterne oplever at have fået hjælp til nogle af de problematikker og udfordringer, de har kæmpet med. Imidlertid kan det tydes, at hjælpen informanterne fremhæver rækker langt ud over det praktiske. En af de gennemgående oplevelser blandt informanterne i mødet med de sociale tilbud er følelsen af at blive hørt, set og forstået. Aki beskriver hertil hendes første møde med det sociale tilbud og socialarbejderen: *“Men de var simpelthen så varme. Varme folk, og kærlige, og meget forstående, og de havde ikke nogen stereotypiske tanker om en”* (Aki: 11). Hvortil hun tilkendegiver, hvilken indvirkning dette havde på hende:

“Og der blev jeg helt paf, at så kort et møde var nok til, at de accepterede mig. En total fremmed. Og var villig til at hjælpe mig i sådan nogle lange... hvad hedder det? In the long run. Det var der, at jeg første gang oplevede, at der var noget godt i livet”

(Aki: 12).

Dette citat vidner om, at Aki oplever en særlig form for støtte i det sociale tilbud, som adskiller sig fra hendes tidligere erfaringer. Det, at hun bliver accepteret uden forbehold, giver hende en følelse af at blive mødt som et menneske med potentiale fremfor at føle sig vurderet eller dømt på baggrund af hendes grønlandske baggrund eller livssituation. Hertil fremgår det, at hjælpen er vedvarende, hvilket giver hende en følelse af tryghed og omsorg, som hun ikke er vant til. Den måde hvorpå personalet møder informanterne på hænger sammen med den løsningsfokuseret tilgang, som vi har anvendt under interviewene, hvor borgeren bliver set som besiddende af de nødvendige ressourcer, til at løse de udfordringer de står overfor (Dansk Løsningsfokuseret Institut 2024: 1, 2). Hertil kan Indigenous intersektionalitet benyttes, da det

kan tydes, at de kategorier som informanterne vægter i mødet, er forståelse, lydhørhed og at blive set – alt sammen kategorier, som bidrager til, at de føler anerkendelse og følelsen af at blive set som et menneske med ressourcer. Dette jf. ISW, hvortil vi ikke tillægger dem vestlige værdier, men igennem en forstående og lyttende tilgang lader deres egen viden og udgangspunkt stå frem. Aki nævner endvidere, at personalet i de sociale tilbud ikke har nogen fordomme om hende, og at de er *“rummelige og meget hjælpsomme”* (Aki: 12). Dette er med til at skabe en følelse af værdighed og anerkendelse. Hertil fremhæver flere af informanterne, at personalet møder dem med respekt, tillid og forståelse, Marco: *“bare at kunne stole på dem, der er her. Det er grunden til, at det er vigtigt. Det er ikke sikkert, at vi kan få samme hjælp andre steder fra.”* (Marco: 7), og *“Den der forståelse og det, der hører med, det er også vigtigt. Bare generelt at blive forstået og hørt”* (Marco: 7). Ud fra Marcos tilkendegivelse fremgår det, at hjælpen han får i det sociale tilbud, ikke er noget han kan få andre steder. Vigtigheden af at blive mødt med tillid og forståelse fremstår dermed som noget, informanterne sjældent oplever, og som noget der er vigtigt for dem i mødet med det sociale tilbud. Denne oplevelse kan forstås gennem dele af Axel Honneths anerkendelsesteori, hvor han identificerer tre former for anerkendelse: kærlighed, retlig anerkendelse og solidaritet. I det sociale tilbud oplever grønlænderne især den solidariske anerkendelse, som illustreres ved, at de bliver værdsat som unikke individer med potentiale og ressourcer, hvilket er vigtigt for deres udvikling af et positivt selvbillede (Honneth 2001: 50).

Endvidere beskriver flere af informanterne relationen til socialarbejderne på det sociale tilbud, hvortil det ud fra ovenstående ses, at vigtigheden af fast personale er centralt. Dette kommer bl.a. til udtryk i Marcos tidligere citat, da han forbinder fast personale med tryghed og tillid, hvilket gør det lettere for ham at åbne op, fordi de i højere grad kender hinanden. Samtidig viser citatet med Marco, hvordan forholdet mellem ham og socialarbejderen er præget af en relationel tilgang, som skaber grobund for tillid, tryghed og udvikling. Dette illustrerer vigtigheden af, at socialarbejdere, som befinder sig i de sociale tilbud, består af mennesker, grønlænderne kan betro sig til, samt opnå forståelse og anerkendelse hos (Marco: 7). Den relationelle tilgang fremhæves ligeledes af Nivi:

“Jeg synes bare, at der var mange forskellige i starten. Man blev introduceret til en ny og så en ny. Men nu har jeg sådan set mødt alle sammen, tænker jeg. Så det er meget bedre også den del. Det tog tid for mig at falde til ro”

(Nivi: 7).

Dette vidner om, at det for Nivi er vigtigt med genkendelighed, struktur og tryghed i mødet med det sociale tilbud. Nivi finder en ro og tryghed i at vide, hvem personalet er, hvilket ligeledes fremgår i hendes tilkendegivelse om, at hun fandt det beroligende at se den medarbejder igen, som hun mødte første dag:

“Ja, og også hun var den første, jeg havde set, da jeg ankom. Så det følte mig beroligende og også som jeg sagde, der var alt forskelligt personale, der kom før. Og da jeg så hende igen, så var det sådan at det er en, jeg kender”

(Nivi: 7).

Dette viser, hvordan tryghed og tillid skabes gennem vedvarende og stabile relationer. Over tid har hun opbygget en tillidsfuld og tryk relation til personalet, hvilket understreger vigtigheden af den relationelle tilgang i mødet med de sociale tilbud. Heraf inddrages en forståelse af de tre tår: tillid, tilgængelighed og tid. Relationen med medarbejderne fremstår som noget, der har haft en positiv påvirkning på hendes oplevelse af tillid og tryghed, og at denne gradvist er opbygget over tid samt personalets tilgængelighed. Hertil nævner hun endvidere, at hun glæder sig til, at personalebilleder bliver er hængt op på det sociale tilbud, hvilket yderligere indikere betydningen af tryghed, genkendelighed samt relationen til personalet (Nivi: 8). Marco, Aki og Nivi fremhæver her den relationelle betydning, hvilket således kan tydes som en central kategori ift. at føle sig anerkendt.

Rammerne i sociale tilbud

Flere af informanterne beskriver de sociale tilbud som steder med frie rammer samt en en rolig tilgang til borgerne. Hertil tilkendegiver Marco: *“Altså, vi har meget frie tøjler hernede [...] så det er ikke fordi, vi på nogen måde er tvunget til at lave noget”* (Marco: 6). Dette citat viser, at rammerne for det sociale tilbud passer ham godt. Han ønsker at være en del af et fællesskab, men uden forventninger. Dette er en vigtig betragtning, eftersom sociale tilbud snarere er noget informanterne har tilvalgt, end er tvunget til. Dette vidner om, at informanternes deltagelse i de sociale tilbud, har en positiv indvirkning på dem, som de finder mening i. Her giver rammerne, i de sociale tilbud, bl.a. anledning til fællesskab og samhørighed, som flere af informanterne giver udtryk for at søge (Aviaq; Pipaluk; Marco; Aki). Selvom Marco nævner,

at der er frie rammer, og at de sociale tilbud fungerer som positive tilvalg, er brugerne ikke overladt til sig selv (Marco: 6, 8). Dette ses ligeledes i Akis tilkendegivelse:

“Det med, at de er opmærksomme om én, gør, at man kan føle sig tryk. Selvom det ikke er ens hjem, men begge steder fik det til at føle, at man er hjemme, fordi man havde nogle “forældre”, der er opmærksomme på én.”

(Aki: 13).

Aki bruger her ordet “forældre” om socialarbejderne, hvilket er et udtryk for en mere familiær omsorg, som går ud over den professionelle omsorg. Dette viser, at socialarbejderen hjælper og støtter brugerne samt sørger for, at de klarer sig. Aki fortæller ligeledes, at det er første gang, at hun oplever, at nogen virkelig tager sig af hende og udviser omsorg, hvilket hun forbinder med noget, som man normalt ville få fra en kernefamilie (Aki: 14). Med udgangspunkt i Honneth, kan dette ses som udtryk for, at Aki oplever den første anerkendelses sfære, kærlighed. Denne sfære angår normalt familie og primære relationer, dog kan det argumenteres for, at denne ligeledes kan gives af andre tætte og nære relationer, herunder personale i det sociale tilbud. Gennem kærlighedssfæren udvikler individet selvtillid, som gør det muligt at indgå i positive relationer, handle selvstændigt og kommunikere med andre – en selvtillid og tro på sig selv, som kan tydes Aki udvikler pga. den positive interaktion med socialarbejderen (Honneth 2001: 50). Ud fra Akis tilkendegivelser fremgår det således, at det sociale tilbud er med til at udfylde et følelsesmæssigt tomrum hos hende:

“Det er noget, man som menneske, bare sådan en almindelig menneske, vil få fra en almindelig kernefamilie, der elsker én, der er opmærksom på én, altså dem, som støtter én igennem livet. Det, som jeg ikke har haft i hele mit liv”

(Aki: 14).

Dette viser således, hvordan det sociale tilbud er med til at give Aki den kærlighed og omsorg, som hun har manglet. Tilkendegivelsen kan ses som et udtryk for, at hun i det sociale tilbud får opfyldt et fundamentalt menneskeligt behov for kærlighed og tilknytning, som leder tilbage til Honneths teori. At Aki sammenligner det sociale tilbud med en kernefamilie, kan samtidig ses som et udtryk for, hvor betydningsfuld relationen til det sociale tilbud er blevet for hende, og samtidig vidner det om, at hun har et underliggende savn, som ikke er blevet opfyldt for hende før. Dette forstærkes yderligere af hendes fortællinger om sin barndom (Aki: 5-6). Marco tilkendegiver ligeledes omsorg, når han tænker på personalet i det sociale tilbud (Marco: 6).

Denne omsorg fremgår dog som en mere professionel omsorg, hvor han får hjælp og bliver støttet i de udfordringer, han har. Set ud fra et interaktionistisk perspektiv, skaber mødet mellem socialarbejderne og informanterne en positiv interaktion, hvor informanterne oplever at føle sig forstået, støttet og set, hvilket er med til at genskabe en følelse af tilhørsforhold og anerkendelse.

Rammerne i de sociale tilbud er dermed bidragende til, at de føler sig hjemme og en følelse af tilhørsforhold. Oplevelsen af at føle sig hjemme er noget flere af informanterne tilkendegiver. Dette kommer bl.a. til udtryk ved Pipaluk: “[...] *føler mig velkommen, alle er venlig, og det har jeg brug for. Og jeg er rigtig taknemmelig, at jeg føler mig hjemme sammen med andre* (Pipaluk: 1). Oplevelsen af et trygt hjem og at høre til, kan perspektiveres til sociologiske betragtninger om *belonging*. Når individet føler at høre til, kan det opfylde behovet for anerkendelse, accept, tryghed og et socialt netværk, hvilke er fundamentale behov for stort set alle (Allen et al. 2021: 88, 93-94). Mhp. tryghed beskriver Nivi, hvordan hun har fundet et frirum: “*Det er sådan en lille boble fra verden. Et lille cozy sted. Det er meget rart. Jeg føler mig meget heldig*” (Nivi: 6). Dette viser, hvordan Nivi forbinder det sociale tilbud med trygge rammer og ro. Beskrivelsen af tilbuddet som en “*lille boble fra verden*” illustrerer, at det opleves som et sted, hvor de udfordringer, der normalt præger hende, kan sættes på pause. At hun beskriver det som hyggeligt og rart kan være udtryk for, at det sociale tilbud er præget af varme og omsorg. For Nivi bliver det sociale tilbud et sted, hvor hun kan finde ro og stabilitet, føle sig hjemme og dermed genvinde mod på livet, hvilket ses i følgende citat: “*Jeg vil gerne blive pædagog og have et stabilt og roligt liv*” (Nivi: 3). Ud fra følgende fungerer det sociale tilbud således som et sted, hvor informanterne kan arbejde med deres udfordringer i et passende tempo og på en måde, der er meningsfuld for dem. Disse trygge og stabile rammer er med til at give brugerne en oplevelse af stabilitet og retning, hvilket ligeledes ses i nedenstående citat:

“De har støttet mig i at skabe en hverdag trods min diagnose og alle de gener, jeg lever stadig med, og dengang vidste jeg ikke, hvad det var, jeg kæmpede med. Så der prøvede vi lidt med nogle samtaler og med noget praktik, med nogle meget få timer, så jeg kunne prøve at skabe mig en hverdag, indtil jeg fik mod til at prøve at bo for mig selv igen”

(Aki: 3).

Citatet illustrerer, hvordan Aki støttes til at arbejde med sig selv og støttes i at skabe en hverdag. Dette kan tydes som Empowerment, som er en proces hvor, socialarbejderen ikke kun handler på vegne af brugeren, men sammen med brugeren, hvilket styrker deres handlekraft.

Empowerment, eller myndiggørelse, handler om at involvere den enkelte borger og styrke deres evne til selvbestemmelse og handling (Andersen 2020: 174-75). Gennem brugen af Empowerment-tilgangen udvikles Aki's evner til at agere selvstændigt. Når personalet støtter Aki i at afprøve forskellige beskæftigelsesmuligheder, viser det, at de ikke forsøger at påtvinge hende en bestemt livsvej, men snarere gennem inddragende samtaler og evaluering støtter hende i den retning, hun selv værdsætter. Ved at starte med få timer, får hun mulighed for at arbejde samt deltage i sit eget tempo. Hertil guides hun i en bæredygtig proces til at definere sit eget liv, hvilket kan argumenteres for at være mere holdbart end de situationer, hvor hun eksempelvis underlægges aktivering, uden at hendes egne behov tages i betragtning. Denne individuelt tilpasset proces, hvor borgeren støttes mod at blive en aktiv medborger, fremfor at blive underlagt krav, kan anses for at være mere fordelagtig både for samfundet og borgeren.

Mødet med det sociale tilbud fremstår således som gennemgående positivt, hvor personalet og rammerne er med til at give grønlænderne en oplevelse af at blive hørt, set og forstået samt mødt med omsorg og støtte. Dette er alt sammen sociale kategorier som informanterne tilkendegiver som værende med til at skabe et anerkendende møde. Det næste afsnit vil præsentere eksempler og illustrere, hvordan de ovenstående rammer samt en Empowerment-orienteret tilgang påvirker informanterne i en positiv retning.

Omsorg

Ud fra informanternes tilkendegivelser tegner sig et billede af, at rammerne i de sociale tilbud har bidraget til, at informanterne har genfundet troen på sig selv og oplevet en følelse af Empowerment (Andersen 2020: 174-75). Gennem individuel vejledning og en anerkendende tilgang føler grønlænderne, at de bliver set som individer med potentiale: *“Når jeg snakker med dem, føler jeg, at man er på lige højde. Jeg forstår det på den måde, at det er at blive set som en, der også kan noget”* (Marco: 12). Dette viser en udvikling, som opstår grundet rammerne, hvor der bliver gjort plads til forståelse og ligeværd:

“Når man nu bliver set og hørt, og at der bliver fokus på én på en kærlig måde, det har en stor betydning for mig, fordi jeg har manglet det så meget i mit liv, at jeg prøver at vænne mig til, at det er faktisk okay, at jeg må blive lyttet til, at jeg må faktisk føle, at jeg må godt have det godt. At jeg må gerne fokusere på mig selv.”

(Aki: 13).

Gennem en symbolsk interaktionistisk forståelse bliver det i ovenstående citat tydeligt, hvordan identitet og selvbillede formes i samspillet med omgivelserne. Her kan det fortolkes, hvordan tidligere negative oplevelser bidrog til, at Aki fik et negativt selvbillede, hvor det kan tydes, at hun havde en opgivende følelse og ikke anså sig selv som værd at hjælpe. Citatet er også udtryk for, hvordan positive sociale interaktioner og ovenstående rammer kan udvikle og forandre det negative selvbillede, hvormed selvværd og håb for fremtiden kan genopbygges:

“Men hende her [en socialarbejder], hun giver mig faktisk lys for enden ad gangen. Med at der er nok noget om sagen. At hun giver mig den lille håb om, at jeg skal nok ikke give helt op på samfundet. Og det her lys har så vokset sidenhen, og at jeg fik mig til at nå til det punkt, hvor jeg gerne vil give videre”

(Aki: 19-20).

Det kan overordnet forstås på Aki, at hun oplever at blive tilbudt en helhedsorienteret og holistisk form for social støtte. Denne form for støtte forstås som en del af en Empowerment-tilgang, hvor socialarbejderen ikke bare handler for borgeren, men med borgeren, og derigennem styrker deres handlekraft (Andersen 2020: 174-75). Ved Empowerment beskriver Nivi “*Lidt guidance*“ (Nivi: 21) og Aki “*De guidede mig meget i at tage fat i mit liv igen, så jeg kan tage kontrol over det, så at sige*” (Aki: 10), hvilket kan argumenteres for at være bidragende til, at opbygge informanternes evner til at handle på egne vegne. I Mia Arp Fallov og Vibeke Bak Nielsens artikel fra 2024 *På sporet af det radikale i lokalsamfundsarbejdets mobilisering af lokale fællesskaber*, beskrives socialarbejderens rolle i at uddanne borgeren til at blive en aktiv medborger. Her argumenteres for vigtigheden i at forstå borgerens frustrationer og magtesløshed, da manglende forståelse kan medføre at borgere, i udsatte positioner, trækker sig fra samfundsfællesskaber og blive *modborgere* (Fallov & Nielsen: 45). Pointen om at give videre til andre, kan perspektiveres til projektets informanter, som ved at blive mødt med tid, forståelse og støtte, kan opleve følelsen af at: “*gerne vil give videre.*”, enten til andre eller til sig selv (Aki: 20).

I projektets empiri bemærkes en tværgående nuance om, at informanterne ønsker at give noget videre enten ved at være noget for andre eller sig selv. Dette kan tolkes som en effekt af den hjælp, de har modtaget fra de sociale tilbud:

”Og deres hårde arbejde for at kæmpe for, at jeg skal nå hertil. Det, at jeg ikke har givet op på mit liv så mange gange, at jeg skal blive ved. De har bare støttet mig igen og igen. De har bare blevet ved”

(Aki: 14).

Akis oplevelse af at støtten motiverede hende til fortsætte og tro på, at hun kunne komme videre, kan ligeledes tydes når hun fortæller, at hun oplever glæde ved at fungere som en støtte for sine klassekammerater:

” [...] fordi jeg har brug for at have styr på det her, og jeg har ting, at jeg kæmper med, og vil så gerne kæmpe videre, så jeg spørger hellere to gange for meget, end en gang for lidt, og det gør sådan, at jeg forstår tingene hurtigere, og jeg kan prøve at byde mere ind, i tilfælde af, at hvis min klassekammerater ikke forstår det, så kan jeg selv byde ind. Det har jeg, de der små oplevelser med, at jeg kan hjælpe mine medstuderende, det fylder noget positivt inde i mig”

(Aki: 14).

Det illustreres, at Aki i højere grad er mere ihærdig i sin søgen efter at forstå og opsøge hjælp fra fagprofessionelle. Hjælpen, hun modtog, bruger hun til at støtte sine medstuderende i klasseværelset, men også når hun er tutor for nye studerende (Aki: 5, 13-14). Det samme billede ses når Marco beskriver:

”Grunden til at jeg måske var hernede også var, at folk ikke gør ting af den vej, den uvej, så være der for folk. Altså igen at have den der forståelse, den betyder meget. At man betyder noget for nogen”

(Marco: 22).

Marco nævner, at selvmord er et stort problem i Grønland, og at han har mistet mange venner og familiemedlemmer af den grund. Dette har haft en betydelig indvirkning på ham, og han føler, at det er vigtigt at være der for andre og give dem den nødvendige støtte og forståelse, som han også har fået. Marco fremhæver yderligere, at den modtaget hjælp i det sociale tilbud, giver ham ressourcer til at være der for andre, der befinder sig situationer han selv har været i:

”Jeg drømmer om at måske blive en mentor en dag eller et eller andet. Være sådan en støttekontaktperson. For unge i hvert fald. Altså jeg var frivilligt også for en af de grønlandske børn fra 6 til 16 år, som vi tager på afsted på tur en weekend, hvor vi laver noget sjovt. Vi laver mad sammen og aktiviteter og sådan noget”

(Marco: 22-23).

Ligesom Aki understreger Marco værdien i at føle sig betydningsfuld for andre, hvilket kan være en stærk motivationsfaktor for ham. Denne følelse af at være betydningsfuld og kunne hjælpe andre kan bidrage til en følelse, hos Marco, om formål og mening i livet. Det samme kan tolkes, når Nivi fortæller, at hun drømmer om at blive pædagog samt have et stabilt liv, som nævnt førhen i analysen (Nivi: 3). Stabiliteten og roen, som Nivi søger i det sociale tilbud, kan ligeledes tolkes som en ressource, hun ønsker at omsætte til støtte for andre. I både Nivi, Marco og Akis udtryk kan det tydes, at de fagprofessionelle, som de har mødt på deres vej, har fungeret som rollemodeller for dem. Disse rollemodeller giver dem håb og kan tolkes som inspirationskilder, hvilket motiverer dem til at ville give videre. Dette viser, hvordan både Marco, Aki og Nivi finder mening og motivation i at kunne støtte og hjælpe andre, hvilket er en del af Empowerment-tilgangen (Andersen 2020: 174-75). Ved at modtage støtte og udvikle deres egne ressourcer, bliver de i stand til at bidrage positivt til deres omgivelser og skabe en følelse af fællesskab og betydning. Udover at være der for andre, beskriver Aviaq det væsentlige i, at man ikke må glemme sig selv, men huske egenomsorg. Aviaq beskriver, hvordan støtte ud af misbrug og adgang til et socialt tilbud, der understøtter hendes ønske om at forblive misbrugsfri, har givet hende mulighed for at prioritere sig selv: *”Så, det slut. Så prioriterer mig selv mere *hæver stemme* Og jeg siger ikke bare ”ja, vi skal det der, og vi skal det der” og når jeg er træt, så er det jeg tager. hej, vi ses”* (Aviaq: 15). Aviaq beskriver yderligere, at hun tidligere befandt sig i misbrugsmiljøet, hvor det handlede om: *”at behage andre”* (Aviaq: 15), hvilket hun udtrykker lettelse over ikke længere at skulle gøre. Aviaq og de øvrige informanternes udsagn understreger vigtigheden af at skabe et støttende miljø, hvor individer kan udvikle deres evner til at handle selvstændigt og være der for sig selv og andre.

Ovenstående afsnit illustrerer og fremhæver vigtigheden af social støtte, men vækker også en diskussion om borgerens udvikling, selvopfattelse og identitet. Ved projektets opstart havde vi en forforståelse af identitet som national identitet, altså om informanterne opfatter sig selv som

danskere eller grønlændere. Yderligere opstod en nuance af personlig identitet i empirien, hvor informanterne beskrev, at de gerne vil være noget for andre, herunder som mentor, tutor, pædagog eller en ressource for sig selv. Dette kan tydes som noget informanterne ser som en vigtig del af deres selvopfattelse og identitet. Ligeledes kan det indikere, hvordan sociale tilbud fungerer som en forebyggende indsats, særligt for mellemgruppen, som på mange måder står på kanten til udsathed, men herigennem kan få det nødvendige skub i en positiv retning. Mellemgruppen kan som nævnt opfattes som en samfundsgruppe, der besidder ressourcer, som kan frembringes med den rette sociale indsats. Herunder kan argumenteres for, at informanterne støttes med at få overskud til at være noget for andre og sig selv. På sigt kan det være en fordel at inddrage personer som Nivi, Aki og Marco som tillidsskabende peermedarbejdere. Peermedarbejdere er personer, der har erfaring med udfordringer, som de hjælper andre med at håndtere. Ved at bruge deres egne oplevelser til at støtte og inspirere andre i lignende situationer, kan de fungere som støttepersoner, rollemodeller og bindeled. De tilbyder en unik form for støtte og forståelse, som professionelle uden samme erfaring formentligt ikke kan tilbyde (Kessing 2021: 32-34).

Når borgere i mellemgruppen støttes og guides i en retning, der fremmer langsigtet udvikling og meningsfuld deltagelse, kan det sætte gang i en vedvarende proces, hvor de både kan være noget for andre og for sig selv. Gennem rollen som peermedarbejdere kan de inddrage deres unikke viden og erfaringer og dermed bidrage med en særlig form for støtte og forståelse til personer, som befinder sig i situationer, de engang selv har været i.

I næste afsnit inddrages eksempler hvor det bliver tydeligt, hvordan informanterne stadig har brug for de sociale tilbud både ift. deres individuelle støtte, men også i at udforme kollektive fællesskaber.

Kollektiv kontra individuel støtte

Projektet har interesse i at undersøge om grønlændere foretrækker gruppebaserede sociale tilbud, hvor de kan dyrke fællesskaber på baggrund af deres kollektive levevis, som litteraturen beskriver, eller om de søger individuelle tilgange og behandling af sociale problemer i de sociale tilbud. Derudover ønskes viden om, hvorvidt nuancer findes mellem de yngre og ældre grønlændere ift., om de vægter individuel støtte eller kollektive fællesskaber i de sociale tilbud.

Hovedparten af informanterne tilvalgte det sociale tilbud af ønsket om et socialt fællesskab, hvor Nivi og Aki i første omgang tilvalgte det sociale tilbud grundet en akut livssituation, funktionel hjemløshed og ønsket om at opnå et stabilt og roligt liv (Aki: 11, Nivi: 3, 4). Alle informanterne blev adspurgt om, hvordan de blev en del af det sociale tilbud, hvor de i den forbindelse ytrede deres motivation og ønsker fra det sociale tilbud. Marco fortæller, at han blev en del af det sociale tilbud ved dets opstart og fortæller, at det har støttet ham: *"Det har det i den grad altså sådan socialt-mæssigt der er jeg hele tiden omkring folk hernede"* (Marco: 5). Yderligere fortæller Marco: *"Og det, vi laver, er meget frivilligt også, så det er ikke fordi, vi på nogen måde er tvunget til at lave noget. Vi gør det også for fællesskabets skyld også"* (Marco: 6). Udsagnet kan tolkes som, at Marco værdsætter og søger sociale fællesskaber i sociale tilbud, men oplever en frihed ved, at han kan til- og fravælge aktiviteter efter behov, fremfor at skulle være tvunget til at indgå i noget. Det samme kan tolkes, når han bliver adspurgt om hans opvækst:

"Det var en dejlig barndom, fordi jeg husker kun en god ting derovre. Altså mine kammerater og familie. Jeg boede i en lille by, hvor man bare kan komme til hinanden uden at man skal tage bussen eller toget eller transportmiddel"

(Marco: 3).

Marcos fortælling fra hans opvækst i en lille bygd, hvor man nemt kan besøge hinanden uden behov for transportmidler, fremhæver den tætte og uformelle interaktion, som han oplevede som noget positivt. Med dette kan Marco tydes at vægte nære fællesskaber samt den lette og uformelle adgang til sociale relationer i sociale tilbud, som noget berigende og støttende. Nivi beskriver ligeledes denne form for tilvalg af fællesskaber, som værende noget positivt for hende. Det kan tydes i empirien, at Nivi værdsætter det sociale fællesskab med de øvrige beboere, på det sociale tilbud, men pga. en episode med en anden beboer, har hun behov for at kunne vælge fællesskabet til efter behov: *"I går sagde en personale til mig, at vi kommer og siger til dig om onsdagen, om hun er der eller ikke er der. Så kan jeg godt komme"* (Nivi: 19). Citatet tydeliggør, at Nivi har behov for indflydelse i sine sociale interaktioner, og at personalet imødekommer dette ved at give hende tid, støtte og mulighed for selv at vælge. Det peger samtidig på personalets betydningsfulde rolle som støttepersoner. I et spørgsmål omhandlende flytning til Danmark fortæller Nivi: *"Det er ret svært. Og jeg kan godt lide sådan privatagtigt. Hvis jeg nu kommer hjem [til Grønland] igen, så skal det være, at jeg skal være hos familie"*

(Nivi: 4). Nivis behov for at vælge fællesskaber til og fra kan være forbundet med hendes beslutning om at flytte til Danmark. Nivi fortæller, at hun elsker sin familie og Grønland og ligeledes ønsker at flytte tilbage, når hun er færdiguddannet og er i en anderledes økonomisk situation. På grund af lange ventetider på boliger i Grønland fortæller hun, at hun er nødsøget til at bo med sin familie, hvilket har ført til hendes flytning til Danmark for at få mere privatliv. Der kan tydes en sammenhæng mellem valg om at deltage i den sociale café, og ønsket om hvorvidt hun vil bo med sin familie. Ovenstående udsagn, kan illustrere ønsket om fællesskab og privatliv, men vækker også en diskussion om mulighed for selvvalgte fællesskaber. Nivi værdsætter de sociale fællesskaber, både i caféen og i sin familie. Samtidig peger hendes valg om at flytte til Danmark, samt den beskrevne situation i caféen, på et behov for autonomi og muligheden for at til- og fravælge sociale tilbud i overensstemmelse med egne behov. Yderligere kan personalets rolle i forebyggelsesprocessen fremhæves, idet de aktivt kan støtte borgere i at fastholde sunde og selvvalgte fællesskaber. Det kan tydes af empirien, at informanterne bliver støttet i at forblive i sunde, selvvalgte miljøer, men i overordnet tilfælde også i at fastholde tilknytning til et fællesskab. Nivis fortælling kan tolkes sådan at uden personalets støtte til at navigere i den relationelle konflikt, ville hendes ønske om at deltage i caféen sandsynligvis være blevet negativt påvirket. Her kunne opstå risiko for eksklusion fra et fællesskab, hun reelt ønskede at indgå i. Der kan argumenteres for, at denne mulighed for deltagelse ville være blevet påvirket, hvis personalet ikke havde grebet aktivt ind og taget stilling til Nivis faktiske situation, men også hvis der slet ikke havde været personale til stede, eksempelvis hvis caféen havde været borgerdrevet. Selvom det kan argumenteres for, at en borgerdrevet café kan understøtte principperne indenfor ISW og Empowerment (Andersen 2020: 174-75), ved at sætte fokus på borgerens egne stemmer og værdier samt give mulighed for aktiv deltagelse og ansvar i fællesskabet, kan udfordringer opstå (Müller 2020: 51). I en borgerdrevet café, hvor borgerne selv står for driften og den sociale dynamik, kan lede til visse mangler. Eksempelvis kan den faglige støtte mangle, som kan være nødvendig for at håndtere relationelle konflikter og sikre inkluderende fællesskaber, som det tydes i Nivis fortælling (Müller 2020: 51). I sådanne tilfælde kan borgere som Nivi risikere at stå alene med sociale udfordringer, hvilket øger risikoen for eksklusion. Hermed får socialarbejderen en central betydning ift. at påvirke borgerens grad af udsathed og reducere risikoen for social eksklusion.

Aviaq, Aki og Pipaluk fortæller om lignede ønsker om fællesskab på sociale tilbud, hvor nuancer af selvvalgte fællesskaber udspringer af empirien. Værdsættelsen af et fællesskab bliver tydelig, når Pipaluk fortæller: *"vi kan samtale, grine og spise sammen. Nogle gange går vi på*

tur sammen” (Pipaluk, 2), hvilket ligeledes beskrives af Aviaq som ønsker socialt samvær, hygge og fællesskab fra det sociale tilbud (Aviaq, 5, 6). Det kan tydes, at nogle af informanterne udtrykker et behov for eller ønske om at indgå i meningsfulde relationer med andre. Nogle af de fællesskaber, som informanterne beskriver, kan forstås som udviklede fællesskaber, der indeholder de sociale og følelsesmæssige bånd, som typisk kendetegner et community, hvilket tilmed afspejler den afrikansk filosofi om Ubuntu, hvor fællesskab, relationer og gensidig afhængighed vægtes højt (Mugumbate et al. 2024: 1124-26). Informanternes beskrivelser nuancerer forståelsen af community-fællesskaber, som handler om mere end blot kontakt. Det handler om at høre til, støtte hinanden og dele fælles værdier, oplevelser eller mål (Mugumbate et al. 2024: 1124-26) Disse elementer er også noget, Aviaq og Pipaluk søger i andre sociale tilbud:

”Det er meget forskelligt, dem der kommer i det andet sociale tilbud. Andre drikker meget og ryger hash...mange, mange. Og andre er også gode nok. Dem der strikker, de kommer hver onsdag. Det er også dejligt at snakke sammen med dem og strikkes sammen. Og fredag vi synger sammen. Jeg elsker at synge”

(Pipaluk: 4).

I ovenstående citat fremgår det, at behovet for fællesskab opfyldes gennem forskellige aktiviteter som strikning og sang. Pipaluk beskriver, hvordan disse aktiviteter skaber positiv social interaktion og fællesskab for hende. Hun nævner også, at der er en variation blandt deltagerne i det sociale tilbud, hvor drikkeri og hashbrug er til stede, hvilket kan påvirke opholdet negativt. Dette viser, at selvom fællesskabsbehovet opfyldes, kan tilstedeværelsen af misbrug skabe en mindre behagelig oplevelse. En anden tværgående nuance er tilvalg af sunde relationer og fællesskaber. Aviaq beskriver, at hun i mange år har været misbruger og brød med dette miljø samt dens relationer herunder ét familiemedlem. Dette har ført til, at hun opsøger fællesskaber i sociale tilbud, hvor rusmidler ikke er indblandet, hvilket ses når hun fortæller følgende: *”For mig var det jo vigtigt også at komme i et miljø, hvor det ikke er misbrug”* (Aviaq: 6). I et spørgsmål omhandlende betydningen af fællesskaber fortæller Aviaq således:

”[...] også synes jeg, at de har hjulpet mig med at forblive ... hashfri. fordi jeg kan komme her, og jeg har simpelthen sagt farvel til misbruget. Jeg har fundet mig en ny omgangskreds netop på rund af.. ja at det får jeg her. Så det betyder meget.”

(Aviaq).

Aviaq brød med misbruget og valgte en ny omgangskreds, og i ovenstående citat kan vigtigheden af støttende fællesskaber i processen med at forblive stoffri tydes. I projektets problemfelt fremgår det, at grønlændere ofte søger fællesskaber, selvom rusmidler kan være involveret, for at bryde med ensomheden (Rådet for Socialt Udsatte 2014: 24-25). Til trods for, at Nivis situation, hvor hun føler sig nødsaget til at bo med sin familie på Grønland og derfor flytter til Danmark, er i en anden kontekst, ses der nuancer af frihed mhp. at til- og fravælge sociale interaktioner som sammenkobles med Aviaqs oplevelse: *“Ja, nogle dage, når vi sådan sidder og hygger os med nogle spil, og så er det godt. Også kan jeg tage hjem og lukke døren”* (Aviaq, 14). Begge informanter beskriver, at de finder sociale fællesskaber berigende, men vægter også at kunne trække sig, hvilket kan argumenteres for at give en følelse af autonomi over eget liv. Ligesom tidligere i analysen, kan sociale tilbud herunder socialarbejderens rolle fremhæves i at støtte borgen i at forblive i selvvalgte sunde relationer. Dette kan forstås som Empowerment, hvor borgeren selv definerer problemet og løsningen. Empowerment handler som tidligere nævnt om at styrke individets evne til at tage kontrol over deres eget liv og træffe beslutninger baseret på deres egne ønsker og behov (Andersen 2020: 174-75.). Den professionelle rolle bliver dermed ikke at presse en bestemt løsning, men snarere at spejle borgerens oplevelser, dele relevant viden og facilitere de processer, som hjælper borgeren med at navigere i dette. Denne tilgang understøtter informanterne ved bl.a. at opretholde stoffrihed og sunde relationer ved at tilbyde støttende miljøer, hvor de kan vælge sunde relationer og fællesskaber. Informanternes eksempler tydeliggør ligeledes socialarbejderens rolle. Denne rolle kan være afgørende i at skabe rammerne for Empowerment, hvor borgerne får mulighed for at tage kontrol over eget liv og opbygge positive relationer. Tilgangen om at undgå at påtvinge borgeren en bestemt løsning hænger tæt sammen med principperne i ISW. Her er kerneelementet at opnå en forståelse for borgerens unikke situation og behov, og derudfra tilpasse hjælpen, fremfor at anvende foruddefinerede vestlige løsninger (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 13-14, 54). Ved anvendelsen af denne holistiske og forstående tilgang kan det argumenteres for, at tilgangen kan være medvirkende til at forebygge yderligere udsathed. I artiklen *I Fællesskabets sprækker* af Pia Ringø og Mia Farp Fallov fra 2024 beskrives det, hvordan moderne fællesskaber både kan inkludere og ekskludere (Ringø & Fallov 2024: 6). Dette kan ses i projektets empiri, at flere af informanterne potentielt risikerer eksklusion, hvis ikke der er tilstrækkelig opmærksomhed på de implicite normer i fællesskabet eller hvis, de

ikke modtager den nødvendige støtte for at kunne deltage aktivt. I artiklen fremhæves det, at fællesskab i dag ofte ses som en samfundsmæssig forventning, hvor deltagelse er et krav snarere end en mulighed (Ringø og Fallov 2024: 6). Dette skaber udfordringer for dem, der ikke passer ind i de etablerede rammer, f.eks. Aviaq og Nivi, som risikerer yderligere marginalisering, hvis ikke alternative forståelser af fællesskab bliver inddraget. Informanterne viser gennem deres valg og fravalg af fællesskaber, at de ikke nødvendigvis relaterer sig til den dominerende tankegang, hvor deltagelse ses som noget, man bør. Herved argumenteres for et paradigmeskifte, hvor borgerne gives tid til at vælge efter behov, som det beskrives i den nye definition af socialt arbejde (Ornellas et al. 2018: 3-5). Her mødes borgerne på deres egne præmisser, og hvor sociale tilbud er tilgængelige på deres vilkår.

I projektets empiri ses ingen skelnen mellem hhv. de ældre informanter, som omfatter Pipaluk og Aviaq, og de yngre informanter, som omfatter Nivi, Marco og Aki, når det kommer til valget af kollektive fællesskaber i sociale tilbud. Det fremgår, at tre af informanterne valgte det sociale tilbud på baggrund af de kollektive fællesskaber (Aviaq; Marco; Pipaluk). I Marcos tilfælde var den primære grund til, at han opsøgte det sociale tilbud, ønsket om et fællesskab, hvor han kunne dyrke sin kultur. Samtidig værdsætter han også den individuelle hjælp, han har modtaget fra socialarbejderen, som har hjulpet med flytning og fungeret som bindeled og bisidder i kommunikationen med kommunen (Marco: 2, 14, 15). Den individuelle hjælp beskrives af de øvrige informanter som tilbud om akupunktur til lindring af smerter, zoneterapi, NADA-behandling, samtaler og kropsterapi jf. *præsentation af informanter*. Dette viser, at både kollektive og individuelle tilgange er vigtige for grønlandere i sociale tilbud. Mens Marco, Aviaq og Pipaluk hovedsageligt søger kollektive fællesskaber (Marco; Aviaq; Pipaluk), er der også en klar anerkendelse af værdien af individuel støtte alt afhængig af, hvor informanterne er i deres liv. Socialarbejderens rolle i at understøtte både kollektive og individuelle behov kan argumenteres som værende central i bestræbelserne på at sikre relevant støtte til borgerne. Diskussionen omkring balancen mellem individuel kontra kollektiv støtte kan ligeledes relateres til tilgange inden for ISW samt nyere definitioner af socialt arbejdes praksis. Denne balancering reflekteres der også over af Fallov og Nielsen i deres artikel, som tidligere præsenteret:

“Hvor brugerne gives en stemme i fortolkningen og forståelsen af levet liv, muligheder og rettigheder. Et fællesskab, der tilbyder tilknytning til et sted, hvor de sociale problemer ikke kun tilgås ud fra et intersektionelt perspektiv, men også har blik for betydningen af det lokale

i kampen for socialt udsattes stemme og rettigheder. Hvor det ikke kun er de professionelle, som bidrager til forandring men også det fællesskab, der former sig mellem borgerne og potentielt på tværs af relevante sociale aktører i innovative former for samarbejde, hvor det enkelte menneskes subjektive stemme får plads og bidrager til nye forståelser og veje til social forandring”

(Fallov & Nielsen 2024: 44).

Ovenstående citat af Fallov og Nielsen relaterer sig tæt til tilgangen i ISW samt nyere definitioner af socialt arbejdes praksis, hvor socialt arbejde gentænkes og udvikles på en måde, der svarer til borgens egne erfaringer og behov (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54-55; Ornellas et al. 2018: 3-5). Det understreger vigtigheden af at møde den enkelte grønlandske borger ud fra deres specifikke behov og præferencer, frem for at pålægge dem foruddefinerede ontologiske kategorier jf. den traditionelle intersektionalitet. Hvor nogle borgere udtrykker et behov for individuel støtte, søger andre et fællesskab, mens nogle kan have behov for begge dele. Heraf kan det argumenteres, at en differentieret tilgang, hvor informanternes epistemologi og ontologi, deres forståelse af ønsket støtteform og virkelighed, inddrages i udførslen af det sociale arbejde. Heraf bør hjælpen ikke blot ydes efter en standardiseret tilgang, men i stedet tilpasses den enkelte borgers behov og ønsker. Støtten skal kunne rumme både fællesskabsorienterede og individuelle ønsker, eller en kombination afhængigt af, hvad den enkelte borger har behov for. Det betyder, at sociale tilbud skal være påpasselige med at tilbyde støtte på en for ensformig måde, uanset om den er individuel eller fællesskabsbaseret. Fællesskaber kan rumme strukturer, der skaber ulighed, især hvis borgerne ikke passer ind i de rammer, som er konstrueret om fællesskabet. I sådanne tilfælde kan borgere som Nivi risikerer at blive ekskluderet fra fællesskabet, hvis deres særlige behov ikke tilgodeses. Dette kræver en indsats, hvor opmærksomhed rettes mod borgere, som kan risikere at stå udenfor, hvis de ikke får den nødvendige støtte.

Kulturforskelle og minoritetsstress

Flere af informanterne udtrykker sig på en måde, der tyder på, at de tidligere har oplevet vedvarende diskrimination, hvilket har påvirket mødet med sociale tilbud. Derudover fremhæver informanternes udsagn, at de på forskellige måder har udviklet handlestrategier til at håndtere oplevet diskrimination. Samtidig beskriver de deres erfaringer med socialarbejders

rolle i disse situationer, og hvordan denne kan have betydning for, hvordan diskriminationen opleves.

Informanterne oplever, at den diskrimination, de møder, ofte er baseret på stereotype fortællinger om *grønlænderes* alkoholvaner. I et spørgsmål omhandlende informanternes grønlandske identitet fortæller Nivi om en episode på hendes arbejdsplads:

”For eksempel i arbejdsplads. Min kollega... Så var det hun sagde. “Du er fra Grønland. Er det rigtigt at grønlander, de drikker meget”. og jeg er sådan, what. Du kan godt se mig. Jeg drikker ikke lige nu, jeg arbejder”

(Nivi: 12).

Nivi fortæller også om sin veninde, som fortalte hende følgende: *“der var en der fortalte mig, at jeg bliver normal, når jeg drikker i stedet for grønlander stiv, fordi jeg er Grønlandsk”* (Nivi: 15). Marco ytrer en lignende oplevelse i samtalen omhandlende negative oplevelser grundet ophav fra Grønland, hvor han fortæller: *”det der med alkohol altså alkoholikere eller “grønlænderstiv” og “drikker du øl til morgenmad?”* (Marco: 10). Citaterne illustrerer, at informanterne har oplevet diskrimination grundet deres etnicitet, hvilket Erving Goffman beskriver som den *tribale* stigma som betegner race, etnicitet religion eller nationale tilhørsforhold (Goffman 2009: 46).

Både Pipaluk og Aviaq nævner problemer med deres knæ, som har ledt til udfordringer med at få den rette hjælp i det offentlige system og sundhedsvæsenet. Hertil tilkendegiver Pipaluk ifm., at hun gerne vil have førtidspension grundet funktionsnedsættelse i hendes knæ, at hun ikke føler, at hverken lægen eller kommunen lytter til hende: *“Jeg følte mig som ingenting. Jeg følte, at de ikke troede på mig [...] Til sidst føler jeg bare, at der var ingen, der ville høre på mig. Bare ingen der støtter mig, høre mig og hjælper mig”* (Pipaluk: 5). Denne problematik vedrørende, ikke at få den rette hjælp eller ikke føle sig lyttet til, er ligeledes noget Aviaq beskriver. Hun tilkendegiver at have oplevet en læge, som ikke tog hende seriøs ift. smerter i hendes knæ, og betvivlede, at hendes tilstand var så alvorlig, som hun gav udtryk for (Aviaq: 12). Da Aviaq bliver spurgt ind til, om hun anser tvivlen for at have noget at gøre med sin grønlandske baggrund, svarer hun *“Ja. Sådan kunne det godt føles for mig. Ja. At det. Det var sådan, de ikke tog mig seriøst”* (Aviaq: 11). Disse citater er således et udtryk for, at de ikke føler sig forstået og lyttet på af lægen og kommunen, hvilket resulterer i, at de ikke oplever at få den hjælp, som de føler at have brug for.

På baggrund af informanternes *miskrediterede* stigma, som opstår grundet et synligt stigma, oplever de at blive tillagt nedladende stereotype opfattelser, der ifølge Goffman kan give anledning til diskrimination, da informanterne ikke fik mulighed for at udfolde sig frit, men blev tillagt bestemte adfærdstræk (Goffman 2009: 83). Her blev de forbundet med stereotype opfattelser af deres personlige karakteristika og dermed stigmatiseret. Den oplevede stigma har haft forskellige aftryk på informanterne. Aki fortæller således:

”Jeg har været så vant til i så mange år at blive set med nogle negative øjne. Med at ”hun er grønlander, hun vil bare være en byrde for samfundet. Hun laver ikke noget”. Man bliver bare dømt på en anden måde, har jeg oplevet igennem mit liv. Og det har været hårdt, specielt de gange, hvor jeg gerne vil give livet en chance, og så bliver man bare skudt ned”
(Aki: 7).

Ud fra citatet kan det tydes, at Aki har haft udfordringer ved at forsøge at forbedre sit liv grundet den vedvarende negative stigmatisering. Aki fortæller ligeledes, at den konstante dømmende holdning, påvirkede hendes indstilling til sociale tilbud og fortæller om de bekymringer hun kan have inden et møde:

“Åh nej, vil de overhovedet acceptere mig? Opfylder jeg nok kriterier for at komme her?”, og tanken om, at vil de acceptere en grønlander? Fordi jeg har været vokset op med så meget med, at ”hun er grønlander”, at ”det er hendes egen skyld, at hun er havnet her, så hun skal bare blive ude”

(Aki: 11).

Akis fortælling udtrykker en skepsis for det sociale tilbuds imødekommenhed og åbenhed for hende. Denne usikkerhed på hvordan hun ville blive modtaget, bunder i tidligere erfaringer om, hvordan hun tidligere er blevet behandlet qua hendes etnicitet. Heraf kan hendes citat tolkes som et udtryk for minoritetsstress, hvilket er en stressreaktion, der kan opstå som følge af gentagne oplevelser med diskrimination og fordomme. Minoritetsstress refererer til den psykologiske belastning, som personer fra minoritetsgrupper oplever pga. vedvarende stigmatisering og social eksklusion. Denne form for stress kan have konsekvenser for både fysisk og mental sundhed, hvormed individets muligheder for deltagelse på arbejdsmarkedet, uddannelsessystemet og sociale fællesskaber kan begrænses. Når individer eller grupper befinder sig i en marginaliseret position i samfundet, øges risikoen for at blive udsat for diskrimination og andre negative erfaringer, hvilket kan føre til lavt selvværd, psykiske

belastninger og en konstant følelse af stress (Khawaja 2023: 93). Dette kan bidrage til strukturelle barrierer for lige adgang eksempelvis ifm. at søge hjælp i det sociale system (Koob et al. 2023: 21, 93). Dette kan kobles sammen med en interaktionistisk forståelsesramme, særligt inspireret af Herbert Blumer og den symbolske interaktionisme jf. afsnittet *Interaktionisme*, bliver det tydeligt, hvordan mening tilskrives sociale interaktioner pga. de erfaringer, som dannes af tidligere interaktioner. Herved kan gentagende negative interaktioner forme individets forventninger til fremtidige interaktioner med andre (Blumer 1969: 2). Kommunikation og symbolske udtryk spiller her en afgørende rolle og kan både være skabende for positive og negative erfaringer, særligt med kulturforskelle for øje. Heraf kan minoritetsstress og symbolsk interaktionisme bidrage med forklaring på, hvorfor informanterne kan føle sig særligt sårbare i mødet med sociale tilbud. Som eksempel nævner Aki diskriminerende oplevelser i mødet med sagsbehandlere:

“ [...] så snart man ser mit navn, bare sådan “okay, hende der, hun er grønlander, hende kan vi ikke arbejde med, hun altså, det er lost cause”. At de ikke engang gider at bruge energi på én. At de ikke gider at lytte til én eller prøver at forstå én”

(Aki: 16).

Og uddannelsesinstitutioner:

“[...] hvor de indser, at hun er grønlander, så bliver man lidt givet op på fra start af, at “hun kan alligevel ikke gennemføre den her uddannelse, så hende gider vi ikke bruge kræfter på”. Eller når “hun har det svært, jamen det havde jeg også forventet. Så hun er allerede lost cause”, igen. Så det har været hårdt”

(Aki: 17).

Den klassiske intersektionalitet kan her belyse, hvordan hendes tidligere oplevelser af at blive behandlet som en grønlander i Danmark, som befinder sig i en udsat position, former hendes forventninger til omgivelserne, samt den måde hun regner med at blive behandlet på. Dette kan anses som et eksempel på Blumers forståelse i symbolsk interaktionisme, om hvordan individets mening af situationer skabes og udvikles gennem interaktioner (Blumer 1969: 2). Her kan Akis forventninger i mødet med socialarbejderen, betragtes som en indstilling om, at hun kan forvente, at andre mennesker tænker det værste om hende. Denne måde, hun betragtede sine omgivelser på, kan tilmed forstås ud fra minoritetsstress, hvilket kan anskues som udviklet

af tidligere interaktioner, som hun har fundet negative. Dette kan være årsagen til, at hun forventede en negativ behandling i mødet med socialarbejderen. Hendes toneleje under interviewet indikerede, at hun ligefrem blev overrasket over, at hendes forventning ikke blev indfriet. Omvendt viser det sig hvordan positive interaktioner i det sociale tilbud kan medvirke til at bryde negative antagelser. Hertil beskriver Aki hvordan hun anså det første møde med det sociale tilbud:

“Hvor jeg så bliver mødt med, at man har de her, altså hendes øjne fortalte mig, at hun ikke så mig som grønlander, altså som en byrde for samfundet. At hun så mig som en person, der kæmper med et traume”

(Aki: 19).

Denne tilkendegivelse vidner om, at Aki anerkender mødet som værende anderledes, end hun havde forestillet sig. En forestilling som blev dannet grundet tidligere interaktioner, hvor hun blev mødt med fordomme funderet i hendes etnicitet.

Det er her interessant at undersøge, hvordan Aki selv forstår og definerer hvad grønlandere forbindes med, samt hvordan hun forventede at blive mødt af det sociale tilbud. Set gennem en interaktionistisk ramme formes denne identitet ikke alene af hendes egen selvopfattelse, men også af de sociale relationer og interaktioner hun tidligere har oplevet (Blumer 1969: 2-3). Hendes forventning om at blive anset som en “samfundsbyrde”, vidner om en internaliseret forestilling i overensstemmelse med minoritetsstress. Som illustreret er dette muligvis opstået i takt med stigmatiserende oplevelser i mødet med det offentlige system.

Dette gjorde sig dog ikke gældende i mødet med det sociale tilbud, hvor Aki snarere oplevede et *ufordømmende* møde. Et møde med en person, som ikke så hende som en byrde, men som et helt menneske med de udfordringer, hun har. Det er også væsentligt, hvordan hun tolker det usagte i interaktionen, kropssproget og øjnene. Inden, at have talt med socialarbejderen, beskriver hun det modtagende blik som tryghedsskabende, hvilket ligeledes kommer frem, når hun beskriver:

“ [...] men at hun decideret satte sig ned, og at hun havde ikke nogen fordomme om én, altså man kunne tydeligt se, altså hendes kropssprog, og hendes mimik, og hendes øjne, altså det lyste bare, “jeg vil gerne høre mere, jeg vil gerne se dig som person, og hvordan du har det”

(Aki: 19).

Kropssproget er generelt et vigtigt vilkår i interaktioner mellem mennesker mhp. at aflæse hinandens holdninger, intentioner og følelser (Maricchiolo et al. 2013: 904). For grønlændere kan kropssproget have særlig og mere udpræget betydning i deres kommunikation sammenlignet med den øvrige danske befolkning (Rådet for Socialt Udsatte 2014: 23), hvilket Nivi også beskriver “*vi snakker meget i kropssprog*” (Nivi: 17). Hertil fremkommer det ud fra Aki og Nivis tilkendegivelse, at grønlændere ofte har en anden fremtoning end danskerne, hvilket kan føre til udfordringer ved at aflæse danskere herunder sagsbehandlere, eftersom hun siger at “*fremtoningen, det ligger stadig grønlandsk i mig*” (Aki: 17). Denne forskel i kommunikation og fremtrædning, som bunder i nogle kulturelle faktorer, kan være medvirkende til at skabe misforståelser, hvortil hun siger:

“ [...] oftest med kommunikation. Med at man ikke rigtig gider bruge mere kræfter på at spørge ind [...] Og så går jeg derfra og tænker, at han forstår mig, eller hun forstår mig, fordi vedkommende spurgte mig ikke om yderligere ting. Jamen, så forstår hun mig. Helt sikkert. Og så senere i mit liv, så får jeg et papir om, at jeg får ikke tildelt det og det, fordi det havde jeg ikke givet udtryk for. Og at i mit hoved, det sådan helt, at det var det, jeg netop sagde. Og de spørgsmål, jeg fik, dem forstod jeg anderledes, fordi det der dobbelt negative, det var fandme svært. ”Har du ikke brug for hjælp?” Og jeg var sådan helt, jeg ved ikke, hvordan jeg skulle svare på det spørgsmål”

(Aki: 17).

Heraf kan kropssprogets væsentlighed anses som kulturelt funderet, da det er et særligt træk i grønlænderes kommunikation. Ligeledes illustrerer citatet, hvordan sprogforskelle kan skabe misforståelser. Her nævner Aki sin betragtning om udfordringer ved dobbelt-negative i det danske sprog, og hvilke potentialer for misforståelser dette kan medføre, når hun forsøger at svare på dem. En blanding af, at hun svarer det modsatte af, hvad hun mente og sagsbehandleren samtidig ikke bruger energi på at sætte sig ind i, hvad hun mener, skaber frustration hos Aki. Hendes fortælling er et eksempel på, hvordan nogle kommunikative-, udtryksmæssige-, og sproglige- forskelle medvirker, at hun i sidste ende ikke føler sig forstået. Når kommunikationsforskelle finder sted, kan det omvendt opfattes som anerkendende for Aki, når andre fra en anden kultur, forsøger at sætte sig ind i og forstå hende. Jf. ISW hvor fokus bl.a. er på indfødtes epistemologiske viden (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 54), kan det

identificeres som en anerkendende kategori, når andre gør en indsats for at forstå én. Dette kan overføres som noget hun finder vigtigt i mødet med det offentlige system og i de sociale tilbud, som hun er en del af.

Mhp. en interaktionistisk analyse af øvrige citat, kan dele af Aki's fortælling ses i lyset af legitimerende forklaringer. Herunder som en *undskyldning*, eftersom hun bl.a. tillægger misforståelser mellem hende og sagsbehandleren en ydre omstændighed, som er dobbelt-negativer i det danske sprog og manglende spørgsmål. Misforståelserne ville være undgået, hvis sagsbehandleren havde spurgt mere ind til Aki. Dette kan tilmed ses som en måde, hvorpå Aki forsøger at fralægge sig ansvaret for misforståelserne.

På den anden side, erkender Aki, at hun er udfordret i at formulere sig, hvilket hun nævner, kan lede til misforståelser. For at undgå dette har Aki via. det sociale tilbud fået værktøjer til at komme disse misforståelser i forkøbet:

“ [...] at hun [en socialarbejder] lærte mig med, at når jeg har forklaret mig, at jeg efterfølgende spørger vedkommende, hvordan har du forstået mig? Kan du gengive det, jeg sagde, så jeg kan høre med dine ord, om du har forstået det, jeg har sagt?”

(Aki: 21).

Det bliver herved en konsekvens af Aki's måde at formulere sig på samt sagsbehandlerens manglende spørgsmål, som medvirker til, at hun føler sig nødsaget til at spørge sagsbehandleren *“hvordan har du forstået mig”* (Aki: 21). Dette viser omvendt, at hun tager medansvar og ikke blot forventer, at sagsbehandleren forstår hende. Hun pålægger dermed sig selv noget af ansvaret, hvis kommunikationen mellem hende og sagsbehandleren skal lykkes. At Aki besidder denne ressource mhp. at undgå misforståelser, vidner om at hun tilhører mellemgruppen.

Ud fra informanternes tilkendegivelser illustreres det, hvordan socialarbejderne i sociale tilbud fremlægges som værende længere fremme end sagsbehandlere ift. at have fokus på den kulturelle kontekst, hvori det sociale møde udspiller sig. Dette tydeliggøres bl.a. i Akis tilkendegivelse:

“Der var ikke nogen fordomme, fordi de har haft det mange gange før. Og de vidst godt, hvordan de skal gebærde sig med grønlændere. Fordi de har arbejdet med dem i et godt stykke tid, og at de er tålmodige, og at de faktisk spørger ind. Fordi de har lært fra tidligere

grønlændere, at vi forstår det på en helt anden måde, end hvad der bliver givet udtryk for, eller bliver vist rent mimikmæssigt, eller kropssprog og sådan noget [...] Ja, altså de har været meget mere fremme i skoene med viden om, hvordan man kommunikerer med en grønlander. Frem for dem, som f.eks. sagsbehandler eller andre. Fordi de har jo ikke haft tid til at sætte sig, fordi de har en stram schedule. Men de her folk, de sætter sig faktisk ned og siger, jeg har tid til dig”

(Aki: 17).

Heri fremgår det at socialarbejdere har en større forståelse for grønlanders måde at kommunikere på, både verbalt og nonverbalt. Aki underbygger dette med, at det skyldes, at de er vant til at arbejde med grønlandere og har lært af tidligere erfaringer. At sagsbehandlerne ikke formår det samme, kan ud fra Akis udtalelse forstås på forskellige måder. På den ene side kan hendes udsagn anses som en undskyldning for sagsbehandleren, eftersom de arbejder under stramme vilkår. Hermed tillægger hun de strukturelle rammer, som årsagen til, at sagsbehandlere ikke er tilstrækkelige i deres kommunikation med grønlandere, sammenlignet med socialarbejderne. Dette kan således ses som en legitimerende forklaring for sagsbehandlerens handlen. Omvendt kan hendes udtalelse også forstås som et udtryk for, at hun ikke føler, at sagsbehandlerne formår at give den hjælp, som hun har brug for, hvilket kan kobles sammen med Marcos tidligere tilkendegivelse om, at den hjælp han får i de sociale tilbud, ikke kan fås andetsteds, end det sociale tilbud, han benytter (Marco: 7).

En tredje kategori, som kan fremhæves som anerkendende for Aki, i ovenstående citat, forholder sig til at socialarbejderen “sætter sig ned” og lytter til hende. Dette kan siges også at gøre sig gældende, når hun taler med en sagsbehandler. Forskellen mellem socialarbejdere og sagsbehandlere jf. afsnittet *Afgrænsning og operationalisering*, kan måske findes i, at Aki referer til *tiden*, som socialarbejderen aftager til deres samtale. Således bliver samtalen udført for at vise interesse og lytte til hende (Aki: 17). Dette viser, at det er vigtigt for Aki, at socialarbejderen har tid til at sætte sig ned, og at det er medvirkende til at mødet opleves som meningsfuldt, tillidsskabende og trygt. Tiden bliver dermed en forudsætning for, at socialarbejdere kan lytte, udvise nærvær og tillid. Dette er ligeledes med til at skabe rum for meningsfortolkning, eftersom det ud fra Akis tilkendegivelse påpeges, at det kræver tid at forstå en andens situation. Tiden ses således som et redskab til at opbygge tillid, hvortil tiden er med til at understøtte tilgængelighed og nærvær. Hvis tilgængeligheden og tiden ikke er til stede, kan tilliden ikke etableres. Dette er således samarbejdsskabende, hvor Aki føler sig hørt og

anerkendt som et individ. De tre Tér: *tid, tilgængelighed og tillid*, ses ud fra følgende som gensidig afhængige af hinanden. Tiden i mødet og interaktionen bliver således ikke blot et strukturelt vilkår eller en ramme for mødet, men en vigtig komponent i relationsarbejdet og den hjælp, borgeren føler sig mødt med. Dette kan ligeledes sættes i relation til Honneths anerkendelsesteori, da det ud fra ovenstående fremgår, at når socialarbejderen giver sig *tid* til at forstå borgerens situation, bevirker dette, at borgeren føler sig anerkendt og mødt i øjenhøjde (Honneth 2001: 50). Honneths teoretiske perspektiver hænger således sammen med Blumers symbolske interaktionisme, hvor anerkendelse skabes gennem tid, tillid og tilgængelighed og for at dette skal kunne lades sig gøre skal der være en interaktion til stede. Dette hænger endvidere sammen med det *ikke-additive* princip jf. intersektionalitet, hvor kategorierne tid, tillid og tilgængelighed er uløseligt forbundet, og kan virke undertrykkende, overdrivende eller i sidste ende ophæve hinanden, hvis alle tre ikke er til stede (Christensen & Jensen 2019: 17; Kofoed 2005: 44). Heraf kan kropssprog og fremtoning i kombination med fordomsfrihed, tid og at vise interesse for Aki, anses som værende kategorier, som kan bidrage til et anerkendende møde for hende jf. Indigenous intersektionalitet.

Selvom Aki forklarer, at sagsbehandlers tilgang i mødet med grønlændere er mangelfuld, pointerer hun dog samtidig, at hun oplever en positiv forandring:

“Og det er først nu, jeg oplever med sagsbehandlere, at efter jeg har mødt min nuværende sagsbehandler, at der er flere, der kommer på kursus i, hvordan man bedre kan kommunikere med borgeren”

(Aki: 18).

Dette citat vidner om, at det er vigtigt for Aki, at hun bliver mødt med forståelse og at vedkommende, der sidder overfor hende ved, hvordan han eller hun skal kommunikere med hende. Denne forandring vedrørende sagsbehandlingernes kompetenceopbygning kan perspektiveres til den internationale definition af sociale arbejde, hvor inddragelse af oprindelig folks viden og kollektivismen vægtes (Ornellas et al. 2018: 3-4).

Det sociale arbejde som bindeled

Overstående illustrerer hvordan tidligere negative oplevelser for vores informanter, kan lede til udfordringer i det indledende møde med sociale tilbud. Herved bliver tid, tryghed og tillid, vigtige forudsætninger for at danne relationer til brugerne. I følgende vil socialarbejderes virke

som bindeled og oversætter til det offentlige system præsenteres samt eksempel på, hvordan de kan håndtere diskrimination i øjeblikket.

Eksemplet tager udgangspunkt i at minoritetsstress kan føre til social tilbagetrækning (Khawaja 2023: 97), hvilket tydes når Marco beskriver manglende lyst til at deltage i: *”Bare generelt fælles ting, man laver. Måske spiller fodbold (...) skole og sådan noget”* (Marco: 11), grundet oplevet diskrimination. Under samme spørgsmål, fortæller Marco om at have tilegnet sig metoder til at håndtere diskrimination han oplever. Hvor han førhen oplevede at være nervøs, oplever han nu at gå ind i samtalen og selv sagt forsvare sig selv ved at informere og afmystificerer fordommene:

”Jeg kan f.eks. sige, at “det er jo ikke alle grønlandere, der drikker”. Altså forsvare sig selv imod [...] Grønlandere er ligesom mennesker, ligesom alle os alle andre. Som har et job, har en uddannelse, har et hus og alt det der”

(Marco: 11).

Det fremgår af empirien, at nogle informanter håndterer oplevet stigma ved at forsvare sig selv. I denne sammenhæng kan danskkundskaber være en betydelig ressource, som Aviaq påpeger: *”også det at, jeg kan snakke dansk, det gør en fordel. Jeg synes ikke, jeg bliver mødt med...”* (Aviaq: 8). Dog viser projektets empiri, at ikke alle informanter er i stand til at reagere på diskriminerende kommentarer. Nogle oplever i stedet at fryse i situationen, som Nivi, der beskriver en episode kort efter sin ankomst til et socialt tilbud:

“[...]for eksempel da jeg lige flyttede til det sociale tilbud, så havde vi vores første køkkenmøde. Der var der... ikke personale, men en af pigerne, der sagde, at det var dem, fordi alle ligner hinanden. Og personale hopper ind og siger, at de ligner ikke alle sammen hinanden. Det var også rart, fordi jeg får det meget”

(Nivi: 12).

Nivis fortælling fremhæver socialarbejderens rolle i situationer, hvor grønlandske borgere møder diskrimination. Ved at personalet aktivt markerer uenighed med diskriminerende udtalelser, skabes et rum for anerkendelse og tryghed. Nivi udtrykker, at personalets reaktion var rar, hvilket indikerer, at personales afmystificering af diskrimination er vigtig, både som støtte til hende og som del af en inkluderende praksis. Denne pointe understøttes også af Marco,

der fremhæver betydningen af relationen til en tidligere ansat, som har haft en betydningsfuld rolle ift. at blive forstået og hørt:

”For eksempel, jeg har brugt [en tidligere ansat] rigtig meget. Når jeg sidder og snakker med ham om, hvad jeg føler, og hvordan jeg har det, og hvad jeg kæmper med, der føler jeg, at han kan uddybe det bedre til kommunen, så der er mere forståelse, så vi ikke bliver misforstået”

(Marco: 14).

Ovenstående udtalelser peger på betydningen af, at socialarbejdere kan fungere som brobyggere, oversættere og bindeled. Både kulturelt og sprogligt for at sikre, at grønlandske borgere bliver mødt med forståelse og anerkendelse, både generelt og i mødet med det offentlige. Her kan ligeledes perspektiveres til Mia Arp Fallov og Vibeke Bak Nielsens artikel fra 2024, som tidligere henvist. I artiklen berøres forskellige perspektiver på betydningen af socialarbejders relation til borgere, og hvordan socialarbejdere kan fungere som bindeled til det offentlige system, hvilket har til hensigt at fremme borgerens handlemuligheder. I Fallov og Nielsens eksempel beskrives det som væsentligt, at *lokalsamfundsarbejdere* deltager i mødet med det offentlige system, hvori borgere føler sig overset eller diskrimineret, for dermed at kunne understøtte dem. Ved at tilvejebringe anerkendelse for borgerens specifikke udfordringer, kan dette medvirke til et forbedret tilhørsforhold for borgeren, som ellers kan være fyldt med skepsis (Fallov & Nielsen 2024: 45-46). Med henvisning til symbolsk interaktionisme og Blumer kan socialarbejdere bidrage til en ny type interaktion for borgeren i mødet med det offentlige system, som kan bryde med hidtidige erfaringer og dermed øge borgerens tillid fremadrettet (Blumer 1969: 8-9). Udover at fremme tilhørsforhold og borgerens personlige sag, peger Fallov og Nielsen på at lokalsamfundsarbejdere gennem at oversætte regler og krav, kan øge borgerens forståelse af sine rettigheder og forpligtelser (Fallov & Nielsen 2024: 46). Dette kan styrke borgerens deltagelse i samfundet, eftersom de bliver opmærksomme på, hvad de skal gøre for at kunne handle som aktive medborgere.

Dette afsnit har haft til hensigt at illustrere, hvordan sociale tilbud har taget i mod og løbende styrket informanterne i deres udvikling. Denne udvikling og socialarbejdernes tilgang baserer sig på, hvordan informanterne har oplevet det. Her kom det frem hvordan de sociale tilbud har forsøgt at føre informanterne i en positiv retning og tage udgangspunkt i deres kulturelle

baggrunde. Gennem empirien kommer det frem, at informanterne udtrykker en balance mellem kulturel særbehandling og kulturel anerkendelse, hvilket følgende afsnit vil forholde sig til.

Kulturel særbehandling?

En forudgående antagelse bestod i, at det var vigtigt for grønlænderne at have fokus på deres kulturelle baggrund i mødet med sociale tilbud. I nedenstående bliver det dog klart, at denne kulturelle anerkendelse ikke må stå alene, men skabes i samspil med andre sociale kategorier jf. det *ikke-additive* princip i intersektionalitet (Christensen & Jensen 2019: 17).

Som tidligere illustreret, oplever alle informanterne at blive mødt med anerkendelse og forståelse i mødet med de sociale tilbud. Mhp. hvordan sociale tilbud forsøger at tage hensyn til informanternes kulturelle baggrund er det interessant, hvordan Aki og Nivi oplever, hvordan denne anerkendelse ikke må stå alene eller blive til særbehandling. Dette kan ses som et udtryk for, at der frem for at mangle fokus på kulturelanerkendelse, mangler fokus på at møde individet som et helt menneske, uanset kulturel baggrund. En forklaring på dette ses i lyset af Nivis kommentar om, at hun ikke ønsker, at der alene skal tages højde for hendes grønlandske kultur, men at alle skal være lige: *“Så de har taget højde for grønlandsk, men ikke de andre”* (Nivi: 16). Hun føler således, at der bliver taget højde for hendes grønlandske kultur og sprog, men føler samtidig, at det er uretfærdigt, at de andre nationaliteters sprog ikke også bliver oversat. Dette kan være udtryk for, at det er vigtigt for hende, at alle har lige muligheder og bliver behandlet lige, samt at hun ikke ønsker særbehandling. Både Nivi og Aviaq udtrykker hertil et ønske om at blive behandlet på lige fod med andre nationaliteter (Nivi; Aviaq). Ud fra Nivis tidligere citat tillægger hun socialarbejdernes hensyn til hendes grønlandske baggrund en negativ karakter, når denne ikke forekommer ens for alle (Nivi: 16). Her bliver intersektionalitetsbegrebet igen relevant, eftersom informanternes oplevelser ikke kun formes af deres etnicitet, men også af deres køn, kultur og individuelle omstændigheder (Kofoed 2005: 44). Nivi føler, at når køkkenreglerne oversættes til grønlandsk, men ikke til andre nationaliteter, forudsætter dette en nedprioritering af andre nationaliteter og en favorisering af hendes egen grønlandske baggrund. Nivi udviser dog omvendt, at hun er glad for oversættelsen, hvilket kan ses som udtryk for en kulturelanerkendelse. Der ses således en følelse af ambivalens ud fra Nivis tilkendegivelser, hvor hun på den ene side ønsker, at der bliver taget højde for hendes grønlandske kultur, men hvor hun på den anden side ikke ønsker særbehandling. Heraf

opstilles en balance om, hvornår noget er et hensyn, og hvornår det bliver til særbehandling, en balancegang, som kan forestilles at være svær for socialarbejderne at navigere i. Omvendt, hvis informanterne udelukkende definerede sig selv som grønlændere, kunne dette være medvirkende til, at de så særbehandlingen som fremmede for inklusion, men netop fordi de ud fra et traditionelt intersektionalitets perspektiv ikke kun defineres ud fra én identitet påvirkes de af flere sociale kategorier. Nivis oplevelse af særbehandling kan således siges at være influeret af flere sociale kategorier. Som grønlænder i Danmark er hun en del af en minoritet, hertil er hun en kvinde som tidligere har oplevet marginalisering og diskrimination (Nivi: 20), hvorfor dette kan have indflydelse på hendes oplevelse af at blive reduceret som grønlænder alene jf. symbolsk interaktionisme og minoritetsstress. Herudover kan Nivis syn på vigtigheden af lighed mellem grønlændere og andre minoriteter anses som sympati. Hvorfor Nivi har sympati for denne gruppe, kan ses i af lyset af en kobling mellem traditionel intersektionalitet og Erving Goffmans stigmatteori. Hertil påpeger Goffman, at individer, som deler et fælles stigma, ofte udviser en umiddelbar sympati og forståelse for hinanden. Således hævder Goffman, at folk, som deler samme *kategori*, har en tendens til at have medfølelse og sympati med hinanden, eftersom individerne indbyrdes kender den negative indflydelse, som stigmaet kan medføre (Goffman 2009: 61, 64). I dette tilfælde deler Nivi en traditionel intersektionel social kategori med de andre, som består i at tilhøre en minoritet. Ud fra ovenstående ses det således, at selvom hun ser oversættelsen af køkkenreglerne som et udtryk for kulturelanerkendelse og inklusion kan den virke omvendt, hvis den ikke forekommer ens for alle og fremstår dermed i højere grad som særbehandling fremfor ligebehandling. Hertil fremhæver flere af informanterne netop problematikken i, at de ikke ønsker særbehandling. Dette ses bl.a. ved Nivi, Aviaq, Aki og Pipaluk som ikke efterspørger særbehandling, men ligebehandling med blik for deres individuelle problematikker (Aki; Aviaq; Nivi; Pipaluk). For Nivi, Aviaq og Aki handler det ikke om at blive mødt som “grønlændere”, men som hele mennesker med individuelle behov og problematikker (Aki; Aviaq; Nivi). Hertil kan Indigenuos intersektionalitet inddrages mhp. at forstå, hvordan det at blive opfattet som et helt menneske, er en kategori, som informanterne vægter i mødet med de sociale tilbud. Som beskrevet adskiller Indigenous intersektionalitet sig fra den traditionelle intersektionalitet, ved at tage udgangspunkt i de kategorier, informanterne selv vægter som værdifulde, fremfor foruddefinerede sociale kategorier. Herved kommer det frem, hvordan det ikke kun er det kulturelle ophav, som skal tages hensyn til, men også deres enkelte behov som mennesker.

Selvom det fremgår vigtigt for størstedelen af informanterne at blive mødt som mennesker og ikke som grønlændere, fremhæver Aki og Nivi dog samtidig, at viden og forståelse generelt mangler for den grønlandske kultur i Danmark:

“Jeg synes bare generelt, at det er lidt svært at blive forstået fra dansk side. Også det der med, at der hele tiden kommer nyheder, især nu med valget og sådan nogle ting. Og de er bare lidt ignorante. Lidt svært at snakke om, hvis der er problemer og sådan nogle ting, så føler jeg lidt, okay, det skal man ikke snakke om alligevel, fordi de føler sig personligt angrebet. Når det ikke er personligt angreb. Man kan også bare snakke om det, så hjælper det os. Det giver mening”
(Nivi: 15).

Denne oplevelse vidner om, at Nivi oplever, at der fra samfundets side mangler viden om de problematikker, der præger Grønlændere i Danmark. Ligeledes kan det ses som et ønske fra Nivis side om, at folk sætter sig ind i hinandens sted, fremfor at antage noget, hvilket fremgår af følgende citat: *“Alle prøver at forstå hinanden. Og sætte sig ind i hinanden, i stedet for at bare antage noget. Fordi jeg synes, der kommer konflikter, når man bare antager noget”* (Nivi: 14). Dette viser, hvordan Nivi oplever det danske samfunds syn på grønlændere, hvilket ofte er præget af fordomme, antagelser og stereotype forestillinger. Dette stemmer overens med undersøgelsens problemfelt, hvor det fremgår, at grønlændere ofte er udsat for fornærmende ord og nedværdigende vittigheder (Laage-Petersen & Henriksen, 2015: 82-89, 100). I lyset af dette, kan informanternes tilkendegivelser om, at de ikke ønsker særbehandling, også ses som et udtryk for, at de ikke ønsker at indtage en offerrolle samt en måde hvorpå, de undgår at tiltrække sig negativ opmærksomhed. Dette med udgangspunkt i den betragtning af, at det grønlandske folk er autoritetstro og ikke ønsker at være til gene, hvilke er generelle forhold ved det grønlandske folk, som kan forstås gennem kolonitiden (Andersen 2024; Laage-Petersen 2013: 93). Selvom den manglende viden og diskrimination ikke nævnes ift. sociale tilbud, fremstår pointen om, at det er vigtigt at have øje for grønlænderes kulturelle ophav, og at dette er en vigtig forudsætning for, at de føler sig anerkendt i det sociale tilbud. Dette indikerer således, at viden om grønlændere og forståelse for den grønlandske kultur alligevel har en betydning for informanterne. Som tidligere nævnt, tilkendegiver Marco ligeledes, at det er vigtigt for ham at være en del af et socialt tilbud, hvor han kan dyrke sin grønlandske kultur (Marco: 2). Dette kan ses som et ønske om kulturel anerkendelse. Yderligere kan det forstås

som et udtryk for, at han har brug for at udfolde sin grønlandske identitet i et kulturelt fællesskab, som han ellers ikke har mulighed for, eftersom han siger:

“Det har jeg ikke rigtig fået fra barndommen af, fordi jeg gik på en dansk skole, og der var ikke andre grønlændere. Så jeg havde ikke, udover mine venner og familie i Grønland, så jeg havde ikke rigtig nogen i Danmark, så jeg synes det var spændende”

(Marco: 2).

Det sociale tilbud giver således informanterne mulighed for at opnå en følelse af kulturel anerkendelse. For Marco fremgår det som vigtigt for ham at kunne dyrke sin grønlandske identitet, da han er af stolt den:

“Det er også fedt at være en del af det her projekt, fordi det er på den måde, man kan vise sig selv på, måske som grønlænder også [...] hvordan vi er som mennesker. Og det er altid fedt. At det ikke kun er negative ting. Altså at der også er gode ting”

(Marco: 13).

Det bliver her tydeligt, hvordan Marco og Nivi ønsker at fremhæve de positive sider ved at være grønlænder og vise, at de er ligesom alle andre mennesker. Dette kan ses som et ønske om at udfordre stereotype forestillinger, som præger samfundets syn på grønlændere. Iht. Marcos citat bliver det tydeligt, at han ikke ønsker at blive fastholdt i en stereotyp forestilling om, hvad det vil sige at være grønlænder (Marco: 10). Som tidligere illustreret, kan Marco igen antydes at påtale den *tribale* stigma, hvilket Goffman beskriver kan opleves pga. af udseende og kultur. Herved bliver stereotype forestillinger og fordomme dannet gennem en miskreditering, da opfattelserne bunder i en afvigelse, som informanterne ikke kan skjule (Goffman 2009: 46 & 83). Ovenstående kan perspektiveres til Aki og Nivi mhp. at selvom informanterne giver udtryk for at undgå særbehandling, er dette ikke ensbetydende med, at de ikke ønsker kulturelanerkendelse iht. deres grønlandske baggrund.

Ligeledes skal det, at informanterne tilkendegiver, at de ikke ønsker særbehandling, ikke forstås som mangel på stolthed over deres grønlandske ophav. Dette kommer bl.a. til udtryk ved, at Nivi og Aviaq tilkendegiver, at de føler sig mest grønlandske (Nivi: 12), hvortil Aviaq siger *“Selvom jeg er født her i Danmark, så vil jeg nok altid være grønlænder”* (Aviaq: 9). Marco, Nivi og Aviaq tilkendegiver således en stærk tilknytning til Grønland, men samtidig ses et ønske om ikke udelukkende at blive defineret gennem denne ene sociale kategori jf.

intersektionalitet. Marcos stærke tilknytning til hans grønlandske identitet kommer yderligere til udtryk, da han fortæller om den grønlandske fodbol landsholdstrøje og bliver spurgt indtil, hvilken betydning denne har, hvortil han siger: *“Den betyder meget. Det er noget man kan vise stolt frem. Det er jo ligesom at vise noget godt. At jeg er stolt af at være grønlander”* (Marco: 15). At han er stolt af sine grønlandske rødder, og siger: *“Det er der mine rødder er fra”* (Marco: 15), kan ses som et udtryk for en kulturel selvbevidsthed. Den grønlandske fodboltrøje bliver heraf et artefakt og symbol på tilhørsforhold og identitet, som samtidig kan give ham en følelse af være en del af sit kulturelle ophav (Schein 2010: 23-33). Ud fra ovenstående fremgår det således, at anerkendelsen af informanternes kulturelle ophav skal ske med blik for individets personlige kompleksitet. Informanterne ønsker ikke særbehandling, men derimod ligebehandling og ligeværdighed. Der ses således en dobbelthed og ambivalens ift. at informanterne er stolte over deres kultur og nationalitet, men tilkendegiver samtidig at anerkendelsen af deres kultur skal ske med udgangspunkt i deres individuelle behov. Når informanterne tilkendegiver, at de ikke ønsker særbehandling, er dette en central pointe i relation til de sociale tilbud og socialt arbejde. Når sociale tilbud udformes med udgangspunkt i ISW, hvor udgangspunktet er indfødtes viden, er det således vigtigt, at der både tages afsæt i deres kultur samt deres individuelle problematikker, ressourcer og ønsker. Hvis dette ikke formås, kan det resultere i, at individerne ubevidst bliver reduceret til deres etnicitet eller kulturel oprindelse, eller en negativ særbehandling. Jf. ISW har det sociale arbejde og de sociale tilbud således en vigtig opgave i at sørge for, at kulturanerkendelse ikke må stå alene. Hertil kan det udledes at traditionel intersektionalitet, ift. hvordan identiteter omfatter forskellige sociale kategorier, sammenkoblet med Indigenous intersektionalitet, hvor fokus er på menneskers selvudtrykte behov, skaber en tilgang til socialt arbejde, hvor informanterne bliver mødt som hele mennesker. Kulturelanerkendelse er således en vigtig kategori for informanterne, men snarere end at stå alene skal den sammenkobles med blik for deres individuelle behov.

Som tidligere nævnt spillede vores forforståelse en rolle i mødet med deltagerne. Vi havde på forhånd en antagelse om, at informanterne ville udtrykke et stort behov for kulturel anerkendelse. Gennem analysen ses det derimod, at informanterne ønsker at blive mødt som individer og dermed ikke udelukkende som grønlandsk minoritet. Anerkendelsen af deres grønlandske baggrund spiller dog stadig en rolle, men skal ikke stå alene. Derimod tilkendegiver de et ønske om at blive behandlet ligeværdigt, hvilket er en pointe om relevansen af inddragelse af ISW, som ramme for socialt arbejde og denne undersøgelse.

Diskussion

Det interaktionistiske perspektiv har bidraget med en forståelse af sociale problemer som noget, der skabes og forhandles i sociale interaktioner (Blumer 1969: 2; Järvinen 2005: 28-31). Følgende diskussion har derfor til formål at diskutere, hvordan informanterne, socialarbejderne samt vores interviewrolle bidrager til at forme forståelsen af, hvad de sociale problemer i analysen er. Derudover vil følgende omhandle en diskussion af analytiske perspektiver fra analysen vedrørende informanternes oplevelse af ambivalens, samt hvorledes dette sætter socialarbejderen i en kompleks situation. Hertil udfoldes socialarbejderens rolle i en Indigenous kontekst.

På tværs af informanternes tilkendegivelser, findes en fælles social problemstilling, som alle informanter taler ind i. Dette bunder i problemer som har at gøre med ulighed, hvilket manifesterer sig i stigmatisering og negative interaktioner, som informanterne implicit forklarer at skyldes deres etnicitet (Aki: 16; Aviaq: 13; Marco: 10; Nivi: 15; Pipaluk: 5). Informanternes individuelle oplevelser med disse nuancer, introduceres løbende gennem analysen i forskellige kontekster. De sociale problemer kan argumenteres for at bunde i tidligere internaliserede oplevelser, og kan være årsagsforklarende for, hvorledes informanterne vægter at blive set som ligeværdige individer. Dette har bragt en diskussion angående konstrueringen af sociale problemer gennem interviewene. Hertil kan sættes spørgsmålstejn ved, om informanternes tilkendegivelser kan være præget af legitimerende forklaringer. Dette indebærer en undren om, hvorledes informanterne har undladt oplysninger i deres fortællinger og blot tildelt etnicitet som årsagen. På den anden side, kan forklaringen om, at de nævner etnicitet, som årsagen, betragtes som følelsesintensitet. Med perspektivering til Blumer og afsnittet *Kulturforskelle og minoritetsstress*, hvor forventninger til sociale tilbud beskrives, kan her pointeres hvordan tidligere negative internaliserede oplevelser kan resultere i, at individet formoder at møde stigma og diskrimination i fremtidige interaktioner (Blumer 1969: 2). Heraf bør det yderligere pointeres, at informanterne ikke anser deres etnicitet som et problem i sig selv, men at interaktioner kan lede til, at deres etnicitet bliver et ulighedsskabende vilkår. Mhp. denne diskussion om etnicitet som forklaring på negative oplevelser, kan her henvises til tidligere skelnen mellem oplevet diskrimination og faktisk diskrimination, hvorfor vi anerkender informanternes oplevelser af etnicitet, iht. årsagen til negative oplevelser, som reelle (Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 32-33). Hvis vi skal forsøge at sætte en ny retning for det sociale arbejde, hvor informanternes ontologier og epistemologier inddrages, kan det argumenteres for, at det ikke nytter at være for kritiske og så for meget tvivl i deres udsagn. Dette kan

potentielt ende med at underminere anerkendelse af de indfødtes input, som vi i denne kontekst selv har bedt om, samt begrænse udviklingen af det sociale arbejde. Interaktionismen hævder, at intervieweren ikke kan komme forbi informantens “facade” i interviewet (Järvinen 2005: 28), og dermed tilgå informantens sande holdninger. Men måske det sociale arbejde skal række sig udover disse forestillinger om interaktioner og selvpositionering, legitimerende forklaringer osv., hvis informanternes forståelse skal forsøges inddraget på en konstruktiv, reel og anerkendende måde.

Konstruering af sociale problemer

En anden nuance som har bragt en diskussion angående konstrueringen af sociale problemer gennem interviewene, er vores indflydelse på empirien. Hertil kan det være essentielt at benytte det interaktionistiske perspektiv som udgangspunkt ift. at forstå, hvordan sociale problemer defineres i praksis. Ifølge Blumer skabes mening i interaktionen mellem mennesker, heraf kan dette sættes i relation til sociale problemer, som ligeledes kan siges at være skabende i interviewsituationen (Blumer 1969: 2). I interviewsituationen kan det således diskuteres, hvorledes vores tilstedeværelse som interviewere og interaktionen med informanterne har haft indflydelse på deres svar samt konstrueringen af deres sociale problemer.

Her kan fremføres tvivl om hvorvidt, at informanternes konstruktioner af sociale problemer, kan være påvirket af vores vinkel, spørgsmål, emne og hensigt med interviewet. Inden interviewet blev rammen fastsat til at omhandle informanternes erfaringer om mødet med sociale tilbud i Danmark. Her kunne det forestilles, at empirien ville indebære andre sociale problemer, hvis emnet og interviewguiden var anderledes. Interviewguiden har været hensigtsmæssig ift. at indfange de problemstillinger, som vi har haft interesse i at undersøge mhp. undersøgelsens problemformulering. Diskussionen her drejer sig rettere om, hvorvidt mulighed opstod for konstrueringen af yderligere sociale problemer, end det som vores ramme har ledet op til.

Hertil kan det påpeges, at informanternes sammenligning mellem møderne med hhv. de sociale tilbud og det øvrige offentlige system, herunder sagsbehandlere, er en vinkel, informanterne selv bidrager med. Det er et empiridrevet tema, som vi har valgt at tilføje løbende i analysen, eftersom alle informanter taler ind i det, hvilket nuancerer informanternes oplevelser af møderne med forskellige autoriteter. Deduktivt havde vi dog interesse for informanternes oplevelser af kulturforskelle i mødet med sociale tilbud, hvormed spørgsmål om dette tema er

inddraget i interviewguiden. Dette skaber anledning for informanterne til at tale om negative oplevelser, som bunder i deres etniske baggrund, hvormed emnet om diskrimination bl.a. i mødet med det offentlige danske system affødes. På den anden side, tilkendegiver informanterne, at de har erfaringer med negative interaktioner, som bærer præg af diskrimination. Herved er det informanternes epistemologiske forståelse gennem interviewet, som frembringes og skaber grobund for empiri og tematikker, som gennemstrømmer analysen.

Herudover italesætter alle informanter sociale problemer i deres personlige historier og beretninger. Disse fortællinger spænder fra at omhandle både familiære og personlige alkoholproblemer, trænge opvækstvilkår, svigt og selvmord. I en interaktionistisk ramme, kan denne betroelse af private forhold forstås som, at vi har formået at skabe et tillidsfuldt rum, under interviewene, hvor informanterne har kunne føle sig trygge i at dele disse fortællinger. Dette kan perspektiveres til den interaktionistiske betragtning om, at vi som interviewere er medproducenter af empirien gennem interaktionen (Järvinen 2005: 30-31). Hertil har vi haft en antagelse Jf. *Projektets tilgang* om, at vi interviewere med en etnisk dansk baggrund kan skabe udfordringer for de grønlandske informanter vedr. at tale frit i deres kritik af negative erfaringer om det danske samfund. Empirien og analysen afspejler dog, at informanterne ikke har holdt sig tilbage i deres fortællinger om negative oplevelser med det danske majoritetssamfund og offentlige system, hvorfor det kan tydes, at vores intersektionelle kategorier ikke har påvirket informanterne til at nedtone eller ændre deres beskrivelser af deres oplevelser. Omvendt taler alle informanterne nærmest udelukkende positivt om de sociale tilbud. Her kan vi stille os nysgerrige på, hvordan det har en indflydelse, at to af interviewerne har tilknytning til det sociale tilbud, som nogle af informanterne er eller har været tilknyttet. Denne betragtning, på parternes eksterne roller, i interaktionen kunne tænkes at påvirke informanterne, så de afholdes for at sige deres ærlige mening eller undgår at nævne negative hændelser i relation til det sociale tilbud. Her kan bias opstå, som kan præge undersøgelsens økologiske validitet, da empirien ikke vil være i overensstemmelse med informanternes faktiske holdninger og epistemologi (La Cour 2017). På den anden side, kan det ikke vides om deres positive udtalelser om de sociale tilbud, blot skyldes oprigtighed. Her kan fremføres et centralt metodologisk aspekt om, hvorledes vi som interviewere er medskabende for den empiri, vi producerer i interaktionen og mødet med grønlænderne igennem undersøgelsen. Med udgangspunkt i den hermeneutiske videnskabsteoretiske retning, vil vi altid fortolke på de sociale fænomener, vi forsøger at indfange, hvorfor vores indvirkning på empirien aldrig vil være forudsætningsløst eller neutralt (Gilje & Kristensen 2017: 135). Dette kræver en høj grad

af refleksivitet, ift. hvordan vores egne forforståelser og sociale kategorier påvirker informanternes forståelse af problemet.

Multiontologier

Et andet gennemgående tema i analysen har bestået i en ambivalens, som flere af informanterne udtrykker. Det fremgår af analysen, at informanterne ikke ønsker særbehandling, men forståelse pba. deres kulturelle baggrund. Omvendt ses et ønske om inddragelse af deres kultur, som det ses i Marcos tilfælde (Marco: 12-13). Heraf både deres kulturelle baggrund samt kompleksiteten af deres individuelle identitet. Ambivalensen opstår ved spørgsmålet om, hvordan socialarbejderen sikre lige behandling uden at ignorere de særlige udfordringer, der knytter sig til grønlanderes position som en minoritet i Danmark. Dette gør det således udfordrende at lave meningsfortolkning, eftersom det sociale arbejde skal rumme den ambivalente holdning til, hvordan de definere sociale problemer, og hvilken hjælp de ønsker. Hertil giver informanterne i analysen udtryk for en kompleks sammensat hjælp, som både bør rumme individuel såvel som kollektiv støtte, jf. Afsnittet *Kollektiv kontra individuel støtte*, i analysen. Dette vidner om, at grønlændernes epistemologi og ontologi både rummer et “mig” og et “vi”. Det at grønlænderne forstår sig selv og deres problematikker ud fra både individuelle og kollektive perspektiver, kan ses som et udtryk for multiontologier. Denne ontologiske vending, indeholder en række argumenter for at mennesker lever i forskellige *ontologier*, dvs. i forskellige virkeligheder, hvor forskellige former for viden findes (Olsen 2020). Dette skaber en diskussion om socialarbejderens rolle i mødet med forskellige *ontologier* – således kræver det en tilgang, hvor der undgås at se verden som en samlet enhed men snarere en antagelse om, at der eksisterer mangfoldige verdener. Socialarbejderen stilles et særligt ansvar i mødet med nye *ontologier*, som umiddelbart kan virke uforståelige. Dette ansvar indebærer en bevidsthed om egen forforståelse og en bestræbelse på ikke at lade den styre i mødet med nye *ontologier*. Det kræver en anerkendelse af grønlandske borgeres særlige ståsted som både reelt og anderledes, hvilket vil blive uddybet i næste afsnit. Ligeledes kan det her perspektiveres til hvorledes denne tilgang i arbejdet med indfødte folk, også kan overføres til det sociale arbejde generelt, eller om denne kompleksitet i højere grad påvirker det sociale arbejde med indfødte, som det forekommer i indeværende undersøgelse. Hertil kan spørgsmål ligeledes rejses om tilgangen vil kunne overføres til andre minoritetsgruppers epistemologier og ontologier.

Paradoks for socialarbejderen

Ud fra ovenstående kan et paradoks forestilles at opstå for socialarbejderen. I mødet med den grønlandske borger skal de både kunne se individet som et helt menneske med dets unikke behov og udfordringer, hvormed de samtidig skal have en forståelse og respekt for deres kultur og baggrund. Interaktionismen kan som tidligere nævnt give en forståelse af, hvordan sociale problemer, i det sociale arbejde, skabes i interaktionen, hvilket også gælder i mødet mellem socialarbejdere og borgeren (Blumer 1969: 2; Järvinen 2005: 28-29. Meningsfortolkning ses således her som en proces, der kræver løbende forhandling og en balanceret tilgang til at forstå, hvilke problemer borgeren ønsker hjælp til (Gilje & Kristensen 2017: 136-137). Her bliver spørgsmålet om hvem der har definitionsmagten centralt. Ud fra analysen ses det, at definitionsmagten ikke kun ligger hos den ene part, men er delt mellem socialarbejderen og borgeren, hvor den formes gennem en proces i interaktionen. Dette sker, når de bliver lyttet til og forstået og set som nogen, der har noget at skulle have sagt ift. deres egen situation og de problemer, de har. Hertil ses det hvorledes relationen mellem socialarbejderen og informanterne i det sociale tilbud er med til at skabe et ligeværdigt møde. Dette står i kontrast til mødet med sagsbehandlere, hvor sagsbehandleren i højere grad er pålagt regler og arbejder mere i kasser og systemer (Aki: 17). Dette betyder, at når grønlændere kommer og har ønske om at blive mødt multiontologisk, kan dette skabe udfordringer for sagsbehandleren ift. at få dem til at passe ind i systemets fastlagte rammer. I interaktionen mellem sagsbehandleren og borgeren, kan det derfor forestilles, at sagsbehandleren i højere grad besidder definitionsmagten. Omvendt rejser det spørgsmålet, om socialarbejderen, i kraft af sin autoritet, har definitionsmagten til at afgøre, om borgerens egen forståelse af sine udfordringer samt ønsket om at blive mødt multiontologisk, bliver anerkendt. Hertil kan det ligeledes diskuteres om grønlændernes ønske om en multiontologisk forståelse af deres sociale problemer, bidrager til at udfordre hidtidige praksisser og procedurer i det sociale arbejde, hvilket igen sætter socialarbejderen i en kompleks situation. Spørgsmålet er således, hvordan socialarbejderen kan hjælpe de grønlandske borgere med udgangspunkt i denne kompleksitet?

Hertil bliver socialarbejderens ontologi og epistemologi central, da den viden og det udgangspunkt socialarbejderen kommer med kan påvirke, hvorledes vedkommende møder borgeren i den sociale interaktion, og hvordan de forstår hinanden (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 13-14, 54; Engen 2022: 136). Samtidig er den ontologi og epistemologi som borgeren kommer med ligeledes medskabende for det sociale møde. Det forekommer derfor centralt at

begge parter sætter sig ind i hinandens sted og anerkender hinandens forskellige position. Med perspektivering til symbolsk interaktionisme, indebærer et møde af denne slags, at parterne forsøger at sætte sig udover deres umiddelbare forventninger og meninger i mødet, for at kunne imødekomme den anden part med et åbent sind (Blumer 1969: 2). Denne tilgang hos socialarbejderen harmonerer med ISW, da grønlændernes ontologiske og epistemologiske opfattelser anvendes i skitseringen af det sociale problem, samtidig med at socialarbejderens egen forståelse nedtones (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 13-14, 54). Mhp. at fremme ISW yderligere, bør socialarbejdere ikke anse grønlænderes sociale problematikker som ens med majoriteten af den danske befolkning. Dette kræver at socialarbejderen tilegner sig viden, som rummer strukturelle forhold i det danske samfund, som kan lede til udfordringer for minoritetsgrupper, samtidig med at viden identificeres i mødet mhp. at skitsere, hvad borgeren finder værdifuldt. Dette vækker diskussion om, hvem der har ansvaret for at tilegne sig denne viden. Imidlertid kan man argumentere for en mere top-down tilgang, hvor kurser, workshops, artikler mv. omhandlende viden om den grønlandske målgruppe, kan tilbydes kommunalt, regionalt mv. Samtidig kan der argumenteres for den enkelte socialarbejders ansvar for at tilegne sig viden, samt argere herefter. Der kan yderligere argumenteres for et strukturelt problem, idet grønlændere er danske statsborgere og dermed ikke får den unikke støtte, de kan have behov for, da ikke alle nødvendigvis kender til det danske system (Baviskar 2015: 17-18; Laage-Petersen & Hendriksen 2015: 136; Rådet for Socialt Udsatte 2014: 8). Selvom grønlandske borgere juridisk set har samme rettigheder som danskere, overses deres kulturelle baggrund ofte, ved udelukkende at betragte dem som danskere. Dette kan føre til en form for usynliggørelse eller kulturel ignorering. Dog kan det være svært for socialarbejdere at navigere i dette, hvis man strukturelt ikke forholder sig til problemet. Heraf forekommer også en kritik af det danske system, hvor retningslinjerne ikke er fordrende for at give grønlændere den optimale hjælp. Dette ses ligeledes i undersøgelsens problemfelt mhp. kritik af, at Danmark ikke lever op til deres ansvar (Institut for Menneskerettigheder 2023; Tzay 2023: 4, 16, 17). I det sociale arbejde ses omvendt et perspektiv som fremhæves i den nye definition af det sociale arbejdes felt (Ornellas et al. 2018: 3-4). Her stilles socialarbejderen til ansvar for den indfødte, da det sociale arbejde i højere grad bør inddrage og tage højde for de indfødtes epistemologiske viden, ontologiske måder at leve på samt deres værdier, kultur mm (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 55, 76). Hertil kan man igen diskutere, om det er her ansvaret skal ligge? Ud fra ovenstående erkendelser kan det dog diskuteres, hvorledes ansvaret for at skabe viden om det sociale problem ikke bør ligge hos borgeren alene. Det bør ikke udelukkende være borgerens opgave at udtrykke sig ud fra systemets præmisser, men snarere socialarbejderen og systemet,

der må være i stand til at arbejde med sociale problemer, der ikke nødvendigvis passer ind i gældende kategorier og kasser. Dette skaber dog ligeledes et paradoks, hvilket kræver kreative tilpasninger til det sociale arbejde (Ife, Mehta & Tusasiirwe 2024: 13-14). Dette kan muligvis findes i en reflektiv, Indigenous- og Empowerment-orienteret tilgang. Herved bliver socialarbejderen ikke kun bliver formidler af hjælpen men gennem inddragelse af borgeren finder frem til den rette løsning. Her skal balancen i det social arbejdes tilbud findes mellem på den ene side borgerens kulturelle og etniske baggrund, som kan lede til strukturelle udfordringer for individet, og på den anden side, deres individuelle komplekse situation og udfordringer. Der forekommer således ikke en entydig løsning, da det er en balance socialarbejderen hele tiden skal vægte, hvortil det sociale problem kan ændre sig alt efter, hvad borgeren har fokus på.

Konklusion

Indeværende opgave har haft til formål at besvare følgende problemformulering:

Hvordan påvirker kulturforskellene mellem Grønland og Danmark, grønlændere i deres møde med danske sociale tilbud?

Samt underspørgsmålet:

Hvilke kategorier fremhæver Grønlændere som væsentlige ift. at blive mødt med anerkendelse i deres kulturmøde med de danske socialarbejdere og sociale tilbud?

Projektet konkluderer, at grønlandske borgere søger forskelligartet støtte fra det sociale tilbud, hvilket kræver en differentieret tilgang af det sociale tilbud herunder socialarbejderen. Dette forstås gennem Indigenous social work, hvor man undgår at presse allerede etablerede strukturer ned på den grønlandske borger, men snarer tilpasser hjælpen til borgerens værdier og præferencer. Det udspringer abduktivt af empirien, at fællesskaber kan have en ekskluderende karakter, hvilket ses ved, at ikke alle passer ind i de rammer der stilles for, hvordan fællesskab konstrueres. Dette kræver et skift i måden socialt arbejde udføres, hvor arbejdet indenfor Indigenous intersektionalitet samt ISW vægtes. Her mødes borgerne hvor de er, og hjælpen tilrettelægges efter hvad de vægter. Nogle ønsker individuel støtte, andre opsøger det sociale tilbud vedrørende et socialt fællesskab og andre ønsker en kombination. Med en differentieret tilgang til det sociale arbejde, understøttes borgernes i deres præferencer ud fra deres kulturelle ophav og individuelle problematikker. Herved konkluderes det, at grønlænderne navigerer i en multiontologisk forståelse. Som følge heraf kan det konkluderes,

at en ambivalens forekommer, da informanterne ønsker at blive mødt med udgangspunkt i deres individuelle identitet og problematikker, men uden at deres kulturelle ophav negligeres i mødet mellem socialarbejderen. Denne ambivalens sætter således socialarbejderen i en kompleks situation ift. at imødekomme borgerens behov og sociale problematikker. Herudover konkluderes det, at informanterne oplever mødet forskelligt afhængig af, om de tilgår fagprofessionelle i sociale tilbud eller sagsbehandlere og læger i det offentlige system. Det fremgår af alle informanterne, at de har negative oplevelser i mødet med det offentlige system. Dette afspejles ved, at borgerne tilkendegiver, at de i interaktionen med sociale tilbud møder mere forståelse, støtte og tryghed – noget de mener ikke at kunne finde andre steder. En forklaring på den differentieret hjælp, informanterne modtager fra henholdsvis sociale tilbud og sagsbehandlere, kan ud fra analysen ses ved, at sagsbehandlere i det offentlige system ofte er underlagt flere regler og krav. Hertil kan grønlændernes multiontologier skabe udfordringer ift. at få den til at passe ind i de gældende rammer. Endvidere tilkendegiver informanterne at tidligere negative oplevelser har præget deres møde med systemet, hvortil det ses, at dette dels skyldes deres etnicitet, hvilket kan forstås som minoritetsstress. Her kan det sammenfattes at tidligere negative interaktioner med det offentlige system, kan resultere i negative forventninger hos grønlændere, i deres indledende møder med sociale tilbud. På baggrund af ovenstående analyse og diskussion kan det konkluderes, at grønlandske borgere i en vis grad påvirkes af kulturforskelle mellem Grønland og Danmark i mødet i med det offentlige system - men at dette ikke forekommer i mødet med de sociale tilbud. I analysen benyttes Indigenous intersektionalitet, hvortil denne tager udgangspunkt i borgernes egne tilkendegivelser af, hvilke sociale kategorier de finder vigtige i mødet med det sociale tilbud mhp. at opnå anerkendelse. Herigennem bliver det tydeligt, hvorledes hjælpen de ønsker skal tage udgangspunkt i deres personlige behov for at bliver anerkendt som et autonomt menneske, der besidder ressourcer og potentialer. Dette betegner mellemgruppen, som er en samfundsgruppe der vha. den rette sociale indsats understøttes til Empowerment, hvor ressourcer fremmes og udvikles til at kunne være noget for sig selv og andre. Den sociale indsats er ifl. borgerne præget af værdier som tid, tilgængelighed, tillid, forståelse samt at blive hørt og set. Disse interaktioner er alt sammen med til at give informanterne en følelse af anerkendelse i mødet med det sociale tilbud. Desuden vægtes stabilitet og relationen i form af fast personale og yderligere, at socialarbejdere fungerer som bindeled og systemoversætter for borgen. Igennem dette hjælpes borgen til at navigere i systemet og herigennem støttes til at få den korrekte hjælp. Yderligere pointeres værdien af den sociale indsats, da det konkluderes at denne er medvirkende til at borgerne støttes til at indfri deres ønske om at være noget for nogen. Med deres unikke position kan

grønlønderne støttes i retning af peermedarbejdere, som i fremtiden ville kunne hjælpe andre som står i sammen situation, som de selv har stået i.

Metodisk refleksion

Følgende afsnit indeholder en refleksion over anvendte metoder samt inddragelsen af relevant teori.

Interaktionismen blev først og fremmest inddraget mhp. at forstå, hvordan interviewet som interaktion mellem forskellige parter kunne have indflydelse på vores empiri. Hertil hvordan vi som interviewere med en anden kulturel baggrund end informanterne, kan påvirke informanterne og dermed empirien. I bearbejdelse af selve empirien bidrog interaktionismen med fortolkningsredskaber, som nuancerer og udleder implicite forståelser, som kan tydes mellem linjerne. Dette blev suppleret med symbolsk interaktionisme (Blumer 1969; Järvinen 2005). En ulempe findes dog i, at fortolkninger samt et “for” kritisk blik på informanternes udsagn, kan underminere deres fortællinger og opfattelser. Interaktionismen har dog ikke til hensigt at finde den *sande mening*. Dette stemmer ligeledes overens med den hermeneutiske videnskabsteoretiske retning, da mening skabes i en kontinuerlig fortolkningsproces (Fredslund & Dahlager 2011: 158; Järvinen 2005: 28-29). Hertil kan det diskuteres om den fænomenologiske videnskabsteoretiske retning ville være mere hensigtsmæssig at benytte med udgangspunkt i ISW, da denne retning i højere grad erkender informanternes meninger og tilkendegivelser som sandheder, hvormed den forholder sig mindre kritisk til udsagn (Juul 2012a: 71, 76). Det hermeneutiske perspektiv i undersøgelsen begrundes dog med, at vi ønsker at forholde os fortolkende til informanternes udsagn samt kunne tilgå feltet med en forforståelse, hvilket har dannet rammen for strukturen under interviewene (Juul 2012b: 122). Grønløndere kan have tendens til at være mere tilbagetrukne i deres kommunikation (Socialstyrelsen 2016: 8), hvortil fænomenologien må interessere sig for fænomenet, som fremtræder for informanten, hvilket muligvis vil kunne skabe udfordringer ved at tilgå deres oplevelser (Juul 2012a: 82, 104).

Fordele ved brugen af den traditionelle tilgang om intersektionalitet er mulighed for forståelse af, hvordan flere kategorier såsom køn eller etnicitet kan skabe ulighed (Crenshaw 1989: 140-141). Projektet fremhæver en anerkendelse af, at en udelukkende forståelse ud fra allerede definerede kategorier, kan skabe en reproduktion og fastholdelse af allerede etablerede

forståelser af ulighed. Ved at anvende Indigenous intersektionalitet, inddrages en refleksiv samt anderledes nuance af brugen af intersektionalitet. Her undgås at påtvinge forståelser på borgeren, men snarere lader borgeren selv definere, hvad de finder værdifuldt. Hertil bidrager Indigenous intersektionalitet yderligere med en forståelse af mellemgruppens aspekter af hvilken hjælp, de eftersøger. I følgende undersøgelse defineres informanterne som værende i mellemgruppen, eftersom de på nuværende tidspunkt befinder sig på kanten af udsathed. ISW kan argumenteres for at være en tilgang indenfor det forbyggende arbejde. Ved at give mellemgruppen definitionsmagten, bidrages dette til at indfange en unik viden. Denne viden kan benyttes af de sociale tilbud, til at støtte mellemgruppen, i den rigtige retning og herved undgå at de havner i yderligere udsathed. En udsathed som kan argumenteres for kan forbygges, ved indsættelse af den rette sociale indsats. Heraf kan det sociale arbejde, som denne opgave beskæftiger sig med, defineres som forebyggende.

Endvidere tager undersøgelsen udgangspunkt i en tværsnitsstudie, eftersom der analyseres på tværs af de forskellige tilbud. Hvis vi derimod havde taget udgangspunkt i et specifikt socialt tilbud og lavet ét case-studie, kan det tænkes, at undersøgelsen ville rumme andre, tematikker og sociale problemer. En styrke ville hertil kunne ses ved, at vi ville kunne gå mere i dybden med institutionens metoder, deres strukturelle rammer, deres værdier, samt hvordan dette påvirker arbejdet med denne målgruppe, hvilket ville højne reliabiliteten. Omvendt kan der argumenteres for at ved at tage udgangspunkt i informanter fra forskellige sociale tilbud styrkes overførbarheden, da der analyseres på udsagn fra flere forskellige informanter på tværs af køn, alder og sociale tilbud.

Litteraturliste

Ahlmark, N., Davidsen, M., Larsen, C. V. L. & Pedersen, P. V. (2019). *Sundhedsprofil for socialt udsatte grønlændere i Danmark*. Rådet for Socialt Udsatte, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet (SDU).

Allen, K. A., Kern, M. L., Rozek, C. S., McInerney, D. M., & Slavich, G. M. (2021). Belonging: a review of conceptual issues, an integrative framework, and directions for future research. *Australian Journal of Psychology*, 73(1), 87–102.
<https://doi.org/10.1080/00049530.2021.1883409>

Andersen, A. N. (2024). *Grønlands forsoningskommission 10 år senere - Interview med Poul Bloch Jensen*. Dansk Institut for Internationale Studier. Diis.dk. Hentet d. 20. maj 2025, fra:
<https://www.diis.dk/publikationer/groenlands-forsoningskommission-10-aar-senere>

Andersen, M. L. L. (2020). Empowerment i teori og praksis - udfordringer i velfærdsarbejde. I G. Niklasson (red.), *Sundhed, menneske og samfund: i socialt og pædagogisk arbejde* (2. udg., s. 173-207). Samfundslitteratur.

Barten, U., & Mortensen, B. O. G. (2016). Er grønlændere et oprindeligt folk i folkeretlig forstand? *Nordisk Administrativt Tidsskrift*, 93(1), 5-19.

Baviskar, Siddharta (2015). Grønlændere i Danmark – En registerbaseret kortlægning. *Det Nationale Forskningscenter for Velfærd* (SFI).

Bekendtgørelse af ILO-konvention nr. 169 af 28. juni 1989 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater. Senest ændret ved nr. 97 af 09/10/1997.

Benjaminsen, Lars (2024). Hjemløshed i Danmark 2024 - National kortlægning. *Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd* (VIVE).

Blumer, H. (1969). *Symbolic interactionism : perspective and method*. University of California Press.

Boeskov, S. & N.F. Olsen (2006). *Små skridt – store forandringer*. En undersøgelse af hjemløshed i gruppen af grønlændere i København. København: Styrelsen for Social Service

Christensen, A., & Jensen, S. Q. (2019). *Intersektionalitet - begrebsrejse, kritik og nytænkning*. Dansk Sociologi, 30(2), 15-34. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/intersektionalitet-begrebsrejse-kritik-og-nytæ/docview/2322611459/se-2>

Danneskiold-Samsøe, S., Mørck, Y., Sørensen, B. W. (2019). *Æresrelateret social kontrol: Teori og praksis i socialt arbejde*. (1. udg.) Akademisk forlag.

Dansk Løsningsfokuseret institut (2024). *Intro til LØFT - indføring i løsningsfokuseret tilgang*. 1. udgave. 1. oplag.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (2004). *Rundt om kulturen, Grønland som kulturnation. Kulturredegørelse for Landstinget*. Grønlands Hjemmestyre.

Link:

https://ina.gl/groenlands_landsting/landstingssamlinger/fm_2004/dgopkt_behdato/rg_beretn/39.html?lang=da?lang=da

Eiriksson, B. A. & Kristensen, M. F. (2023). *Retssikkerhed for grønlandere i udsatte positioner i Danmark*. Justitia, Danmark Uafhængige Tænk tank.

Engen, M. (2022). Interaktionisme: hvordan undersøger man mening i interaktion mellem mennesker? I M. Christensen, R. Egaa Jørgensen, N. Holmgaard Lysen, & C. Rosenberg (red.), *Videnskabsteori og socialt arbejde. En grundbog*. (1 udgave, 2. oplag). Samfundslitteratur.

Fallov, M. A., & Nielsen, V. B. (2024). På sporet af det radikale i lokalsamfundsarbejdets mobilisering af lokale fællesskaber. *Social Kritik: Tidsskrift for social analyse & debat*, 171(2024-1), 41-47.

Fredslund, H., & Dahlager, L. (2011). Hermeneutisk analyse: forståelse og forforståelse. I S. Vallgård, & L. Koch (red.), *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab* (4. udg., s. 157-181). Munksgaard.

Gilje, N., & Kristiansen, S. (2017). Hermeneutisk analyse. In M. Järvinen, & N. Mik-Meyer (red.), *Kvalitativ analyse - Syv traditioner* (p. 125-172). Hans Reitzels Forlag.

Goffman, E. (2009). *Stigma. Om afvigerens sociale identitet*. (2. udg.). Samfundslitteratur

Hansen, P. H. (2006). *Socialt udsatte grønlandere i Aalborg - En undersøgelse af indsatsen for socialt marginaliserede grønlandere i Aalborg*. Brobyggerselskabet – de udstødte.

Aalborg Kommune

Honneth, A. (2001). Recognition or Redistribution? *Theory, Culture & Society*, 18(2–3), 43–55. <https://doi.org/10.1177/02632760122051779>

Hørmann, E. (2015). Litteratursøgning. I S. Glasdam (red.), *Bachelorprojekter indenfor det sundhedsfaglige område: - indblik i videnskabelige metoder* (2. udg., s. 37-49). Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck.

Ife, J., Mehta, R., & Tusasiirwe, S. (2024). *Re-imagining social work : towards creative practice*. Cambridge University Press.

IFSW & IASSW. (2014). *Global definition af socialt arbejde*. IFSW & IASSW.

Institut for Menneskerettigheder (2023). *Specialrapportør kritiserer forhold for grønlandere i Danmark*. Menneskeret.dk. Hentet d. 3 februar 2025. Link: <https://menneskeret.dk/nyheder/specialrapportoer-kritiserer-forhold-groenlaendere-danmark>

Institut for Menneskerettigheder (2025). *Regeringen intensiverer indsatsen mod diskrimination af grønlandere*. Institut for Menneskerettigheder. Menneskeret.dk. Hentet d. 17. marts 2025. Link: <https://menneskeret.dk/nyheder/regeringen-intensiverer-indsatsen-diskrimination-groenlaendere>

Jakobsen, V. & Larsen, M. R. (2014). En kvantitativ delundersøgelse af grønlanderes møde med offentlige myndigheder og institutioner. *Det Nationale Forskningscenter for Velfærd* (SFI)

Jensen, Irene M. (2004). Grønlandsk kultur og identitet - oplæg ved temadag d. 4/10-04 i det grønlandske hus i Aalborg.

Jensen, Søren L. C. & Olsvig, Ivalo K. B. F. (2022). *Among Greenlanders in Denmark*. Identity on the line, i-on.museum. Hentet d. 17. februar 2025. Link <https://i-on.museum/online-publication/among-greenlanders-in-denmark/>

Juul, S (2012a). Fænomenologi. I S. Juul, & K. B. Pedersen (red.), *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: En indføring* (1 udg. 6. oplag). Hans Reitzels Forlag.

Juul, S. (2012). Hermeneutik. I S. Juul, & K. B. Pedersen (red.), *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: En indføring* (1 udg. 6. oplag). Hans Reitzels Forlag.

Jørgensen, A. (2008). Fænomenologi, interaktionisme og hermeneutik: tre sider af samme sag? I M. Hviid Jacobsen, & K. Pringle (red.), *At forstå det sociale: sociologi og socialt arbejde* Akademisk Forlag.

Järvinen, M. (2005) Interview i en interaktionistisk begrebsramme. I: M. Järvinen, & N. Mik-Meyer (red.). *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv*. København: Hans Reitzels Forlag

Kessing, M. L. (2021). Doing peer work in mental health services: Unpacking different enactments of lived experiences. *Health Sociology Review*, 31(1), 32–46. Incidens.

<https://doi.org/10.1080/14461242.2020.1865183>

Kessing, M. L. (2021). Doing peer work in mental health services: Unpacking different enactments of lived experiences. *Health Sociology Review*, 31(1), 32–46.

<https://doi.org/10.1080/14461242.2020.1865183>

Khawaja, I. (2023). Minoritetsstress: Begrebet, dets anvendelighed og potentiale. *Kvinder, Køn & Forskning*, 34(2), 91–107. <https://doi.org/10.7146/kkf.v34i1.130488>

Kirkebæk-Johansson, Laura (2025). 'Der lader til at være en hel del racisme' mod grønlandere i Danmark, siger Trump Jr. Danmarks Radio, Dr.dk. Hentet d. 26. maj 2025. Link: <https://www.dr.dk/nyheder/seneste/der-lader-til-vaere-en-hel-del-racisme-mod-groenlaendere-i-danmark-siger-trump-jr>

Kjær-Rasmussen, L. K., D'Oco, L. V. M., Edwards, J., & Tefera, G. M. (2019). Towards Indigenous Social Work practice: Addressing professional challenges in working with Homeless Greenlanders in Aalborg, Denmark. *Journal of Indigenous Social Development*, 8(1), 19–34. <https://journalhosting.ucalgary.ca/index.php/jisd/article/view/8736/53260>

Koob, S. A, Skibsted, M., Brygger, R., Manili S. & Andreasen M. (2023). *Oplevet diskrimination i Danmark*. Institut for Menneskerettigheder

- Kofoed, Jette 2005: Holddeling: Når der gøres maskulinitet og hvidhed. *Kvinder, Køn & Forskning*, (3). <https://doi.org/10.7146/kkf.v0i3.28114>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. (3. udg.). Hans Reitzels Forlag.
- Laage-Petersen, J. (2014). *Ligebehandling af grønlandere i Danmark – en kvalitativ delundersøgelse*. Institut for Menneskerettigheder. København.
- Laage-Petersen, J. & Hendriksen, L. G. (2015). *Ligebehandling af grønlandere i Danmark*. Institut for Menneskerettigheder. København.
- La Cour, Peter (2017). *Økologisk validitet*. Danmarks Nationalleksikon, Lex.dk. Hentet d. 18. maj 2025. Link: https://lex.dk/%C3%B8kologisk_validitet
- Larsen, J. R. (2025). 'Han er en helt' og 'langt over stregen': Trump Jr.'s besøg i Grønland deler vandene. Danmarks Radio, dr.dk. Hentet d. 26. maj 2025. Link: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/han-er-en-helt-og-langt-over-stregen-trump-jrs-besoeg-i-groenland-deler-vandene>
- Larsen, Christina V. L., Hansen, C. B., Ingemann, C., Jørgensen, M. E., Olesen, I., Sørensen, I. K., Koch, A. & Backer, V., Bjerregaard, P. (2019). *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2018. Levevilkår, livsstil og helbred*. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- Lyng, I. (2001). PSYKISKE LIDELSER I GRØNLAND – FØR OG NU. *Psyke & Logos*, 22(1), 16. <https://doi.org/10.7146/pl.v22i1.8510>
- Maricchiolo, F., Di Gonza, A., Gnisci, A. & Bonaiuto, M. (2013). *Decoding bodily forms of communication*. I C. Müller, A. Cienki, E. Fricke, S. Ladewig, D. McNeill & S. Tessendorf (Red.). *Body - language - communication: an international handbook on multimodality in human interaction*. Volume 1 (pp. 904-917). Berlin, Boston: De Gruyter Mouton. <https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1515/9783110261318.904>
- Merriam, S. B. & Tisdell E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. (4. udg.) John Wiley and Sons Inc.

Microsoft (2023). *Security and compliance in Microsoft Teams* (30. Marts 2025) Incidens
<https://learn.microsoft.com/en-us/microsoftteams/security-compliance-overview>

Monrad, M. (2018). *Tilvirkning af data*. I Olesen, S. P. & Monrad, M. (red.). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. (s. 107-144). Hans Reitzels Forlag.

Mugumbate, J. R., Mupedziswa, R., Twikirize, J. M., Mthethwa, E., Desta, A. A., & Oyinlola, O. (2024). Understanding Ubuntu and its contribution to social work education in Africa and other regions of the world. *Social Work Education*, 43(4), 1123–1139.
<https://doi.org/10.1080/02615479.2023.2168638>

Müller, M. (2020). Udsat for inddragelse: Aktiv medborger eller praktisk gris? Brugerperspektiver på inddragelse i socialt arbejde. *Dansk Sociologi*, 30(3), 35–57.
<https://doi.org/10.22439/dansoc.v30i3.6160>

Mønsted, Asta (2024). *Thule-kulturen*. Danmarks Nationalleksikon, Lex.dk. Hentet d. 3. februar 2025. Link: <https://lex.dk/Thule-kulturen>

Nielsen, Bent (2025). *Inuitkultur*. Danmarks Nationalleksikon, Lex.dk, hentet d. 3. februar 2025. Link <https://lex.dk/inuit>

Nilou, F., Christoffersen, N. B., Møller, S. R., Klitgaard, M. B., Pedersen, P. V., Davidsen, M., Ekholm, O., & Ahlmark, N. G. (2023). *SUSY UDSAT 2022: Sundhedsprofil for socialt udsatte mennesker i Danmark og udviklingen siden 2007*. Syddansk Universitet. Statens Institut for Folkesundhed. ISBN 978-87-7899-605-3

Office of the High Commissioner for Human Rights (2007). *UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples*. United Nations. Udgivet: 13 September 2007. Link: [A/RES/61/295](https://www.unhcr.org/refugees/61/295)

Olesen, P. S. (2018). *Analyse strategi*. I Monrad, M., Olesen, P. S. (2018). *Forskningsmetode i Socialt Arbejde*. (s. 9-32). (1. udg.). Hans Reitzels Forlag.

Olsen, F. B. H. (2020). *Om at være en epistemologisk gæst i en anden ontologi*. Hentet d. 26. maj 2025. Link: <https://paradoks.nu/2020/10/01/om-at-vaere-en-epistemologisk-gaest-i-en-anden-ontologi/>

OP 4.10 – Indigenous Peoples, July 2005, rev. April 2013, nr. 4 (a)-(b)-(c)-(d)

Ornellas, A., Spolander, G., & Engelbrecht, L. K. (2018). The global social work definition: Ontology, implications and challenges. *Journal of Social Work*, 18(2), 222–240.

<https://doi.org/10.1177/1468017316654606>

Pedersen, Kaare (2003). Problemstilling og problemformulering. I: Olsen, P. B. & P., Kaare (red.). *Problemorienteret projektarbejdet – en værktøjsbog*. København: Roskilde Universitetsforlag.

Pedersen, K. B. (2012). Kultur er ikke noget, man tager på om søndagen! I Langgård, K (red.). *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning 2010-12*. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Pringle, K. (2008). Intersektionalitet og det sociale arbejdes praksis. I Jacobsen, M. H., & Pringle, K. (red.) *At forstå det sociale - sociologi og socialt arbejde*. Akademisk Forlag.

Rahman, Depheny F., Bertelsen, Anne U., Rasmussen, Maria L., Poulsen-Hansen, Cathrine. (2014). *MENNESKERETTIGHEDER I GRØNLAND – STATUS 2014*. Institut for Menneskerettigheder. ISBN: 978-87-91836-96-1

Regeringen (2025). *Regeringen vil bekæmpe racisme og diskrimination mod grønlændere i Danmark med 12 nye initiativer*. Regeringen, regeringen.dk. Hentet d. 17. maj 2025. Link: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/regeringen-vil-bekaempe-racisme-og-diskrimination-mod-groenlaendere-i-danmark-med-12-nye-initiativer/>

Ringgaard, Anne (2016). *Grønlænderes helbred ligner andre oprindelige folks – men det går fremad*. Videnskab.dk. Hentet d. 3. februar 2025. Link: <https://videnskab.dk/krop-sundhed/groenlaenderes-helbred-ligner-andre-oprindelige-folks-men-det-gaar-fremad/>

Ritzau (2025). *Minister anerkender problem: Sådan skal racisme mod grønlændere bekæmpes*. Danmarks Radio, dr.dk. Hentet d. 26. maj 2025. Link: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/minister-ankender-problem-saadan-skal-racisme-mod-groenlaendere-bekaempes>

Rådet for Socialt Udsatte (2014). *I Grønland er jeg for dansk, og i Danmark er jeg 'bare' grønlander*. Rådet for Socialt Udsatte.

Schein, E. H (2010). The Three Levels of Culture, I E. H. Schein (red.), *Organizational Culture and Leadership*. Jossey-Bass.

Scott, M. B., & Lyman, S. M. (1968). Accounts. *American Sociological Review*, 33(1), 46–62. <https://doi.org/10.2307/2092239>

Servicebogen nr. 170 af 24. januar 2022

Skibsted, F. H. (2024). *Åbner ny flyrute: - Det bliver en kæmpe succes*. Tv2nord.dk. 21. August, 2024. Hentet d. 18 marts 2025. Link: <https://www.tv2nord.dk/aalborg/abner-ny-flyrute-det-bliver-en-kaempe-succes>

Slot, L. V., Hansen, M. M., Heitmann, C., Carlsen, K. S. & Thomsen, T. B. (2023). *Grønlandske studerende i Danmark*. Institut for Menneskerettigheder.

Social- og Boligministeriet. *Udsatte grønlandere*. Sm.dk. Hentet d. 17. februar 2025. Link: <https://www.sm.dk/arbejdsmraader/udsatte-voksne/udsatte-groenlaendere>

Socialstyrelsen (2016) - *Unge grønlandere bidrager til nye indsigter i det sociale arbejde*. Socialstyrelsen.

Sørensen, Bo Wagner (1994). *Magt eller afmagt? Køn, følelser og vold i Grønland*. København: Akademisk Forlag.

Togeby, L. (2002). *Grønlandere i Danmark – en overset minoritet*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. ISBN 87-7934-799-1

Tzay, José F. C. (2023). *Visit to Denmark and Greenland*. Human Rights Council, 54 session, agenda item 3. United Nations